

โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพและผลต่อพัฒนาการทางอาชีพ
ของผู้ใหญ่ตอนต้น : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของโมเดลแข่งขัน

นางสาวนิพัทธ์ พิชญโยธิน

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MEASUREMENT MODEL OF CAREER DECISION PROFILE AND ITS CONSEQUENCES
ON CAREER DEVELOPMENT OF EARLY ADULTS : A DEVELOPMENT AND
VALIDATION OF COMPETING MODELS

Miss Nipat Pichayayothin

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Developmental Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพและผลต่อ
พัฒนาการทางอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้น : การพัฒนาและ
การตรวจสอบความตรงของโมเดลแข่งขัน

โดย

นางสาวนิปีทม์ พิชญ์โยธิน

สาขาวิชา

จิตวิทยาพัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร.กฤษยา พิสิทธิ์สังฆการ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโกชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณระพี สุทธิวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร.กฤษยา พิสิทธิ์สังฆการ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโกชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย)

นิตินันท์ พิชญโชธิน: โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพและผลต่อพัฒนาการทางอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้น : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของโมเดลแข่งขัน (MEASUREMENT MODEL OF CAREER DECISION PROFILE AND ITS CONSEQUENCES ON CAREER DEVELOPMENT OF EARLY ADULTS : A DEVELOPMENT AND VALIDATION OF COMPETING MODELS) อ.ที่ปรึกษา วิทยาลัยนพนธ์หลัก: อาจารย์ ดร.กฤษยา พิสิทธิ์สูงฆณา, 183 หน้า

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้นชายและหญิง อายุ 22-35 ปี ที่ประกอบอาชีพแล้วจำนวน 1,497 คน โดยการเปรียบเทียบความตรงของโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision profile) ตามแนวของ Jones (1989) ประกอบด้วยการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (ได้แก่ ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ และการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ) ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล โมเดลที่ 1 เป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองชั้นของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2 เป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ จากนั้นนำโมเดลที่มีความตรงสูงกว่าไปวิเคราะห์ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ

จากการทดสอบโมเดลพบว่า โมเดลทั้งสองมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (โมเดลที่ 1 $\chi^2 = 24.792, df = 17 p = .099, RMSEA = 0.018, CFI = 0.99$ โมเดลที่สอง $\chi^2 = 22.314, df = 17 p = .172, RMSEA = 0.014, CFI = 1.00$) หลังจากนั้นนำโมเดลที่ 2 ซึ่งมีความตรงสูงกว่าไปวิเคราะห์ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพ พบว่าโมเดลมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 32.651, df = 26 p = .172, RMSEA = 0.0131, CFI = 0.999$) และจากการวิเคราะห์อิทธิพล พบว่าโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อพัฒนาการทางอาชีพ โดยการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพและสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีอิทธิพลต่อการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ ($r = 0.139, 0.501$ และ 0.2381 ตามลำดับ) และความก้าวหน้าในอาชีพ ($r = 0.155, 0.276$ และ 0.136 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบอิทธิพลทางอ้อมที่การตัดสินใจเลือกอาชีพและความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพมีต่อการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ โดยมีสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นตัวแปรสื่อบางส่วน

สาขาวิชา ศึกษิตวิทยาพัฒนาการ
ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิตินันท์ พิชญโชธิน
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์หลัก

4978281938: MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEYWORDS: CAREER DEVELOPMENT/ CAREER DECISION/ CAREER COMMITMENT

NIPAT PICHAYAYOTHIN: MEASUREMENT MODEL OF CAREER DECISION PROFILE AND ITS CONSEQUENCES ON CAREER DEVELOPMENT OF EARLY ADULTS : A DEVELOPMENT AND VALIDATION OF COMPETING MODELS. ADVISOR : KULLAYA PISITSUNGKAGARN, Ph.D., 183 pp.

The purpose of this research study was to examine career decision making of 1,497 working males and females who were in early adulthood with age range between 22 to 35 years. Two measurement models, developed from the measure of *Career Decision Profile* proposed by Jones (1989), were compared. The first model was a second order factor analysis model of the *Career Decision Profile* and the second model was a causal model of the *Career Decision Profile*. The latent constructs of the *Career Decision Profile* were decidedness, comfort and reasons. The Reasons construct were measured from 4 indicators: self-clarity, knowledge about occupation and training, indecisiveness and career choice importance. Model that showed a better fit to empirical data would be adopted for the structural equation modeling on consequences of such *Career Decision Profile* on career development. The latent constructs of career development were career commitment and career advancement.

Findings indicated that both competing models fitted to empirical data (the first model $\chi^2 = 24.792$, $df = 17$ $p = .099$, $RMSEA = 0.018$, $CFI = 0.99$ and the second model $\chi^2 = 22.314$, $df = 17$ $p = .172$, $RMSEA = 0.014$, $CFI = 1.00$). The second model which showed slightly better fit was adopted on basis of the effects of *Career Decision Profile* on career development. The structural equation modeling of such consequences model also fitted to empirical data ($\chi^2 = 32.651$, $df = 26$ $p = .172$, $RMSEA = 0.0131$, $CFI = 0.999$). It was evident that *Career Decision Profile* had positive direct effects on career development; decidedness, comfort and reasons had positive direct effects on career commitment ($r = 0.139$, 0.501 and 0.238 respectively) and career advancement ($r = 0.155$, 0.276 and 0.136 respectively). Results also showed that decidedness and comfort had positive direct effects on career commitment and career advancement, such effects were partial mediated by reasons.

Field of Study :Developmental Psychology.....

Academic Year: 2008

Student's Signature.....

Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ ด้วยความช่วยเหลือ แนะนำ และความปรารถนาดีอย่างที่สุดของอาจารย์ดร.กฤษยา พิสิทธิ์สังฆการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างยิ่งสำหรับความเข้าใจ กำลังใจ และความไว้วางใจ อันเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ผู้วิจัยต่อสู้กับความไม่เชื่อมั่น และทำงานวิจัยนี้จนสำเร็จในที่สุด

ขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย สำหรับวิชาความรู้และคำแนะนำอันมีค่าอย่างยิ่งในด้านการวิเคราะห์สถิติโมเดลลิสมัล ขอบคุณอาจารย์สันทัต พรประเสริฐ-มานิต ที่คอยช่วยเหลือตอบคำถามทางด้านการวิเคราะห์สถิติด้วยความเต็มใจมาตลอดตั้งแต่เริ่มเสนอโครงร่างการวิจัยเรื่อยมาจนถึงการวิเคราะห์ผลการวิจัย

ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และคอยได้ถามติดตามด้วยความเอาใจใส่ รวมถึงคณาจารย์ในสาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ รองศาสตราจารย์ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต รองศาสตราจารย์ประไพพรรณ ภูมิวิสุทธิสาร รองศาสตราจารย์ศิริรงค์ ทับสายทอง รองศาสตราจารย์ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ รองศาสตราจารย์ดร.พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ ที่ได้ให้วิชาความรู้ทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ อันถือเป็นสมบัติที่มีค่ายิ่งต่อผู้วิจัย ขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ สร้างความคิด ประสិทธิประสาทวิชา และอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจ คอยช่วยเหลือ และเป็นที่พักพิงในทุกช่วงเวลาสำคัญในชีวิตของผู้วิจัย

ขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่สละเวลาเพื่องานวิจัยนี้ ขอบคุณคุณศิริรัตน์ คุณสมิทธิ คุณนิภาพร และคุณจักรกฤษณ์ รวมถึงบริษัท องค์กรต่าง ๆ และผู้เกี่ยวข้องในองค์กรที่ยินดีให้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูล ขอบคุณคุณสารญาและคุณพลากรสำหรับการคีย์ข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณธิดา คุณวาชิณี คุณปาดิศา คุณชนิดา คุณเกศราภรณ์ คุณชาลิสา คุณสุภัทรา คุณอรุณี คุณศศิพิมพ์ คุณธิดานุช คุณสุวิสาส์ คุณมนภัทร คุณสุภาพรณ คุณณัฐนันท์ คุณธิตนาถ คุณสิทธิพงศ์ รวมถึงเพื่อน ๆ รุ่นพี่และรุ่นน้อง คณะจิตวิทยา เพื่อน ๆ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และที่ชมรมดนตรีสากลแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อน ๆ ที่โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชาทุกท่านที่ผู้วิจัยไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมด ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super.....	6
การตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	15
สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	25
การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ.....	29
โมเดลการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	31
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	38
ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย.....	38
ขอบเขตของการวิจัย.....	38
คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย.....	38
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	40
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
กลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84

บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
บทที่ 4 การอภิปรายผลการวิจัย.....	100
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	106
รายการอ้างอิง.....	110
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก.....	116
ภาคผนวก ข.....	117
ภาคผนวก ค.....	130
ภาคผนวก ง.....	141
ภาคผนวก จ.....	142
ภาคผนวก ฉ.....	150
ภาคผนวก ช.....	159
ภาคผนวก ซ.....	169
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	183

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	สรุปภาระงานพัฒนาการในแต่ละขั้นพัฒนาการอาชีพของผู้ใหญ่ ตามแนวคิดของ Super.....	12
1.2	แสดงประเภทการตัดสินใจเลือกอาชีพเมื่อพิจารณามิติของความคิดร่วมกับมิติของความรู้สึกร.....	21
2.1	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	45
2.2	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	46
2.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความรู้สึกลบใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	49
2.4	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความรู้สึกลบใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	49
2.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง.....	52
2.6	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง.....	53
2.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ.....	56
2.8	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ.....	57
2.9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ.....	60

ตารางที่	หน้า
2.10 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ.....	61
2.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ.....	64
2.12 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการมีให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ.....	64
2.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ.....	68
2.14 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ.....	69
2.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ.....	72
2.16 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ....	72
2.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา.....	76
2.18 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา.....	77
2.19 จำนวนข้อกระทงในการพัฒนามาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	80
2.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยของมาตรวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความตรงร่วมสมัย.....	81
2.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ.....	82
2.22 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ.....	83

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา สูงสุด วิชาเอกหรือสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี และประเภทของ มหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี.....	87
3.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้	89
3.3 เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัว แปรสังเกตได้.....	90
3.4 ผลการวิเคราะห์ห้อยค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวิเคราะห์ห้อยค์ประกอบ สองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (โมเดลที่ 1).....	93
3.5 ผลการวิเคราะห์หน้าหน้าห้อยค์ประกอบ อธิทธิพลรวม อธิทธิพลทางตรง และ อธิทธิพลทางอ้อม ระหว่างตัวแปรในโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือก อาชีพในรูปโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (โมเดลที่ 2).....	95
3.6 ผลการทดสอบการแข่งขันของโมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	96
3.7 ผลการวิเคราะห์หน้าหน้าห้อยค์ประกอบ อธิทธิพลรวม อธิทธิพลทางตรง และ อธิทธิพลทางอ้อม ระหว่างตัวแปรในโมเดลผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือก อาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ.....	99

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงแนวคิดเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งมีลักษณะเป็นวัฏจักรและมีพลวัตเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยอาศัยองค์ประกอบของความคิดร่วมกับความรู้สึก (Hilton, 1962).....	19
1.2 แสดงโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของ Jones และ Chenary....	32
1.3 โมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (<i>Vocational Decision Scale: VDS</i>) ของ Jones และ Chenary.....	32
1.4 โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (<i>Career Decision Profile: CDP</i>) โมเดล ที่ 1.....	33
1.5 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (<i>Career Decision Profile: CDP</i>) โมเดลที่ 2.....	34
1.6 โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (<i>Career Decision Profile: CDP</i>) โมเดล ที่ 1 ต่อพัฒนาการทางอาชีพ.....	36
1.7 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (<i>Career Decision Profile: CDP</i>) โมเดลที่ 2 ต่อพัฒนาการทางอาชีพ.....	37
2.1 โมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	46
2.2 โมเดลการวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	50
2.3 โมเดลการวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง.....	53
2.4 โมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ.....	57
2.5 โมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ.....	61
2.6 โมเดลการวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ.....	65
2.7 โมเดลการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ.....	69
2.8 โมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ.....	73
2.9 โมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา.....	77
2.10 โมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ.....	83
3.1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 1.....	91
3.2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2.....	94

ภาพที่	หน้า
3.3 โมเดลผลของโปรแกรมไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ.....	97

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทำงานและการประกอบอาชีพเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ การทำงานเป็นส่วนเติมเต็มหลักที่ทำให้บุคคลรู้สึกถึงความเป็นคนที่สมบูรณ์ และยืนอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ Isaacson และ Brown (2000) กล่าวว่าการทำงานทำให้บุคคลและครอบครัวได้รับการยอมรับจากสังคมและช่วยเสริมสร้างความพึงพอใจในตนเอง คนส่วนใหญ่ยกย่องว่างานนั้นคือชีวิต โดยเชื่อว่าการได้ประกอบอาชีพที่ต้องการและการได้รับความสุขจากงานที่ทำนั้นถือว่าเป็นรางวัลชีวิตและทำให้ชีวิตโดยรวมมีความสุข ในขณะที่การไม่มีงานทำเป็นเหตุที่ทำให้บุคคลรู้สึกไร้ค่าขาดความเคารพในตนเอง และดำเนินชีวิตไปโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย (Jahoda, 1981)

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลที่มีอายุระหว่าง 22-35 ปี ซึ่งจัดว่าอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น บุคคลวัยนี้จะต้องนำเอาเอกลักษณ์ที่ตนได้ค้นพบเมื่ออยู่ในช่วงวัยรุ่นมาทดลองปฏิบัติในโลกของความเป็นจริง (Kroger, 2007) ซึ่งการทดลองปฏิบัตินี้ก็คือนำงานนั้นเอง จากในสังคมทั่วไปจะเห็นได้ว่าบุคคลจะเปลี่ยนผ่านจากการเป็นนักศึกษา มาอยู่ในสังคมของการทำงาน เปลี่ยนจากการมีผู้ปกครองสนับสนุนด้านการเงิน มาเป็นประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเอง และในบางกรณีอาจต้องช่วยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัวด้วย ดังนั้น บุคคลในวัยนี้จึงต้องประเมินตนเองว่าต้องการประกอบอาชีพอะไร มีอาชีพใดที่ตนสนใจ ตนมีคุณสมบัติอย่างไร และสามารถประกอบอาชีพประเภทใดได้บ้าง การประเมินตนเองเหล่านี้จะเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

อย่างไรก็ดี การตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเนื่องจากมีอาชีพให้เลือกหลากหลาย ประกอบกับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเหล่านั้นก็มีมาก จึงทำให้การตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นมีความไม่แน่นอน และตัวผู้ตัดสินใจเองก็อาจมีความรู้สึกไม่มั่นใจกับความสามารถในการตัดสินใจของตน (Gati, Krausz, & Osipow, 1996) นอกจากนี้ สภาพสังคม สถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงปัจจัยภายในตัวบุคคลล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้งสิ้น Sampson, Reardon, Peterson และ Lenz (2004) มองว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกิจกรรมการแก้ปัญหากิจกรรมหนึ่ง คล้ายกับการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ เพียงแต่การตัดสินใจเลือกอาชีพมีความซับซ้อนและคลุมเครือมากกว่า รวมทั้งการตัดสินใจเลือกอาชีพยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก เช่นการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทำให้คาดเดาได้ยากว่าผลจากการตัดสินใจ

เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของคนนั้นจะออกมาเป็นเช่นไร โดยทั่วไปในการตัดสินใจเลือกอาชีพบุคคลต้องพิจารณาว่าแต่ละทางเลือกนั้นมีข้อดีและข้อเสียอย่างไรจนหลายครั้งอาจทำให้เกิดความคับข้องใจ ดังนั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้นจึงเป็นความเสี่ยงที่ผู้ตัดสินใจต้องกล้าที่จะเลือกทางเดินอาชีพที่จะทำให้ตนเองรู้สึกคับข้องใจน้อยที่สุด (Pietrofesa & Splete, 1975)

เนื่องจากการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ทั้งที่มาจากตัวบุคคลเอง และจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ภายนอก การศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพจึงมีความซับซ้อนและมีหลายมิติ (Holland & Holland, 1977) ทั้งนี้ นอกจากผู้วิจัยจะแบ่งสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ตัดสินใจแล้วและกลุ่มที่ยังตัดสินใจไม่ได้ ในการศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพยังต้องพิจารณาต่อไปอีกว่าบุคคลผู้นั้นรู้สึกอย่างไรกับการตัดสินใจของตนด้วย (Jones & Chenary, 1980) การศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพควบคู่ไปกับการรับรู้ที่บุคคลมีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน จะช่วยสะท้อนให้เห็นสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การพิจารณาการตัดสินใจร่วมไปกับการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกอาชีพนั้น ช่วยให้สามารถอธิบายได้ว่าเหตุใดบางบุคคลแม้ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว แต่ก็อาจยังมีความรู้สึกคับข้องใจกับอาชีพที่ตนเลือก ในขณะที่เดียวกัน บางคนแม้ยังไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่กลับไม่รู้สึกกดดันหรือรู้สึกคับข้องใจแต่อย่างใด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลเหล่านั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพ อาจกล่าวได้ว่า แม้การประกอบอาชีพจะมีความสำคัญในความคิดของคนส่วนใหญ่ แต่ก็ไม่ใช่กับคนทุกคน Super (1990) อธิบายว่า แต่ละบุคคลให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพไม่เท่ากัน ในบางบุคคลการประกอบอาชีพอาจไม่ใช่เรื่องสำคัญของชีวิต แต่อาจให้ความสำคัญกับกิจกรรมอย่างอื่นมากกว่าเช่น การทำงานอดิเรกหรือการดูแลครอบครัว เป็นต้น ในการศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพจึงควรพิจารณาในประเด็นการให้ความสำคัญกับเรื่องอาชีพร่วมด้วย

นอกจากนี้ ในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นย่อมต้องมีอุปสรรคไม่มากนักน้อย โดยอุปสรรคที่ขัดขวางการตัดสินใจเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลนั้นก็มีความแตกต่างกันไป (Gati et al., 1996) การที่บุคคลไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้นั้นอาจเกิดจากลักษณะบุคลิกภาพของตัวบุคคลเองที่กลัวการตัดสินใจ หรือบุคคลอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างความต้องการของตนเองกับบุคคลที่ตนให้ความสำคัญ เช่น บิดามารดา เป็นต้น นอกจากนี้อุปสรรคในการเลือกอาชีพยังอาจเกิดจากการที่บุคคลยังค้นหาความชอบและความสนใจของตนไม่พบ หรืออาจเป็นเพราะไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกอาชีพก็ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบุคคลอาจพบกับอุปสรรคในการตัดสินใจเลือกอาชีพนานัปการ ซึ่งหากปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพนี้เกิดจากสาเหตุหลายอย่างร่วมกัน ปัญหานี้ก็จะยิ่งแก้ไขได้ยาก นอกจากนี้ยิ่งถ้ามีอายุมากขึ้นและยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ก็จะถือว่าเป็นปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เกิดขึ้นเรื้อรังหรือที่เรียกว่า chronic career indecision (Feldman, 2002) ซึ่ง

เป็นเหตุให้บุคคลมีความภูมิใจในตนเองต่ำ (Germeijs & De Boeck, 2002) โดยอาจส่งผลให้ไม่สามารถประสบความสำเร็จในอาชีพการงานเท่าที่ควร

เพื่ออธิบายมิติที่หลากหลายของการตัดสินใจเลือกอาชีพ Jones และ Chenary (1980) ได้เสนอโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Vocational Decision Status Model*) โดยอธิบายสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพออกเป็นสามมิติ มิติที่หนึ่งเป็นมิติของการตัดสินใจ (decidedness) เป็นการการระบุนการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ซึ่งบุคคลประเมินว่าตนสามารถระบุตัวเลือกอาชีพและสายงานอาชีพที่ตนต้องการ ได้หรือไม่ มิติที่สองเป็นมิติของความรู้สึกสบายใจ (comfort) ซึ่งประเมินความรู้สึกที่บุคคลมีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน และมิติที่สามคือ มิติเหตุผล (reasons) ซึ่งเป็นการอธิบายว่าบุคคลประทับใจกับอุปสรรคใดบ้างในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

งานวิจัยครั้งนี้ต้องการทดสอบโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพตามที่ Jones และ Chenary (1980) ได้เสนอ ว่าสามารถอธิบายการตัดสินใจเลือกอาชีพได้มากน้อยเพียงใด โดยศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยเปรียบเทียบความตรงระหว่างโมเดล 2 โมเดล โมเดลที่ 1 คือ โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอน โปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ และโมเดลที่ 2 คือโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งโมเดลทั้งสองนี้พัฒนาจากโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Vocational Decision Status Model*) ที่ Jones และ Chenary (1980) ได้เสนอไว้ นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังศึกษาถึงผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อการพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพอีกด้วย

ในงานวิจัยนี้ ได้มุ่งเน้นพิจารณาองค์ประกอบทั้งทางด้านความคิด (cognitive) ซึ่งก็คือการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทางด้านความรู้สึก (affective) ซึ่งก็คือความรู้สึกสบายใจต่อการเลือกอาชีพ นอกจากนี้ยังศึกษาอุปสรรคที่บุคคลมักประสบเมื่อต้องตัดสินใจเลือกอาชีพ รวมถึงศึกษาพฤติกรรมที่เป็นผลจากการตัดสินใจเลือกอาชีพ กล่าวได้ว่าในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพยายามอธิบายลักษณะการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มให้ครอบคลุมและชัดเจนมากที่สุด

ในการศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ผ่านมา ผู้วิจัยส่วนใหญ่มักเลือกศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี (Resnick, Fauble, & Osipow, 1970; Bordin & Kopplin, 1973; Slaney, 1980; Larson, Heppner, Ham, & Dugan, 1988; Lucas & Epperson, 1990; Savickas & Jarjoura, 1991; Lucas, 1993; Newman, Gray, & Faqua, 1999; Saunders, Peterson, Sampson, & Reardon, 2000) มีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพในกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยแล้ว การศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจึงน่าที่จะมีประโยชน์ในการอธิบายถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลภายหลังจากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และได้เข้าสู่โลกของการทำงานแล้ว

สาเหตุที่การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนั้นเป็นเพราะในยุคสมัยปัจจุบัน บุคคลมักเลื่อนการตัดสินใจเรื่องอาชีพของตนออกไปให้ช้าลง อันส่งผลให้บุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จำนวนหนึ่งที่ยังลังเลไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพของตน จากการศึกษาการทำงานและอาชีพของวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยเน้นให้ความสนใจกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลในช่วงเปลี่ยน จากวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ของ Mortimer, Zimmer-Gembeck, Holmes และ Shanahan (2002) จากการศึกษา สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันจำนวน 1,000 คน ติดตามผลเป็นเวลา 7 ปี ตั้งแต่กลุ่มตัวอย่างอยู่ใน ระดับมัธยมจนสำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัยและอยู่ในวัยทำงาน ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ช่วงของการศึกษาที่ยาวนานมากขึ้น หลายคนแม้จะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นแล้วก็ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งหวังหรือไปสู่เป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ขาดแรงผลักดันที่จะรู้จักตนเองให้ชัดเจนแต่ มัก รอให้ความชัดเจนทางด้านอาชีพของตนนั้นบังเกิดขึ้นเอง พัฒนาการด้านเอกลักษณ์ทางอาชีพของ บุคคลจึงดำเนินไปอย่างช้า ๆ หลายคนจะเลื่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนให้ยาวนานออกไป การศึกษาของ Mortimer และคณะ (2002) นี้สนับสนุนแนวคิดของ Schneider และ Stevenson (1999, อ้างถึงใน Mortimer et al., 2002) ที่เสนอว่าอิทธิพลของสภาพสังคมและเศรษฐกิจมีผลให้คน อเมริกันมีความมุ่งหวังทางการศึกษาที่สูงขึ้น สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้บุคคลตัดสินใจเลือก อาชีพช้าลง ไม่เข้าสู่กระบวนการค้นหาตนเองตามช่วงวัยที่กำหนด มีช่วงเวลาของการเป็นวัยรุ่น ยาวนานขึ้น และเพิ่มเวลาในการศึกษาต่อในระดับสูงจนถึงช่วงอายุประมาณ 30 ปี

จากการศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพในสังคมเอเชียก็พบความล่าช้าของการตัดสินใจเลือก อาชีพที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกับการศึกษาในสภาพสังคมอเมริกันของ Mortimer และคณะ (2002) โดย Tien, Lin, และ Chen (2005) ได้ศึกษาความไม่มั่นใจในการเลือกอาชีพ (career uncertainty) กับกลุ่ม ตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไต้หวันเพศชายและเพศหญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 532 คน พบว่าสภาพสังคมมีอิทธิพลต่อค่านิยมและความสนใจของนักศึกษาชาว ไต้หวัน อีกทั้งระบบการศึกษาของประเทศไต้หวันมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของคนในประเทศ ด้วยระบบการแข่งขันที่สูง และค่านิยมที่ต้องการให้เด็กมีความเป็นเลิศทาง การศึกษา ทำให้เด็กนักเรียนชาวไต้หวันถูกผลักดันให้ต้องทำคะแนนสอบต่าง ๆ ให้ดีเพื่อเข้าศึกษา ต่อในมหาวิทยาลัยชั้นนำ จึงทำให้เด็กนั้นใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเรียนเพื่อสอบ จึงไม่มีโอกาส ได้ค้นหาตนเองหรือได้รู้จักโลกของการทำงาน ครั้นเมื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัยจึงเริ่มไม่แน่ใจว่าตนเอง สนใจที่จะประกอบอาชีพอะไร พอเมื่อจบปริญญาตรี บางคนจึงเลือกศึกษาต่อในระดับสูงแทนที่จะ เลือกเข้าทำงาน เพราะยังไม่พบงานที่ตรงกับความต้องการ กอปรกับสภาพเศรษฐกิจที่หางานได้ยาก (Tien, Lin, & Chen, 2005) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีของไต้หวันจำนวนหนึ่งยังคง ตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้และเลื่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนออกไป

ด้วยเหตุเหล่านี้ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะทำการศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพในผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ตอนต้นชาวไทย หากพิจารณาถึงแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย บุคคลวัยผู้ใหญ่

ตอนต้นในสังคมไทยส่วนหนึ่งน่าจะยังมีปัญหาทางด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพเช่นเดียวกับในสังคมได้หวัน เนื่องจากสังคมไทยมีการแข่งขันทางการศึกษาที่คล้ายคลึงกับสังคมได้หวัน กอปรกับตลาดงานที่มีความตึงตัว ทำให้ปริมาณและความหลากหลายของตัวเลือกอาชีพน้อยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในสังคมไทยบางส่วนจึงยังประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาจเลือกประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับตนเองแต่อาจไม่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง หรืออาจเลื่อนการตัดสินใจออกไปโดยเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นแทนเพื่อค้นหาเอกลักษณ์ทางด้านอาชีพของตนเองเพิ่มเติม

การตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของพัฒนาการทางอาชีพ Super (1990) เสนอว่าพัฒนาการทางอาชีพนั้นมีลักษณะเป็นไปตามขั้นพัฒนาการ โดยบุคคลต้องผ่านภาระงานพัฒนาการ (developmental tasks) ในแต่ละช่วงวัย ตามกรอบอายุที่กำหนด ผู้ที่สามารถผ่านอุปสรรคของภาระงานพัฒนาการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามช่วงวัยของตนได้ ถือเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพ (career maturity) ผู้วิจัยเชื่อว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจะมีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าในอาชีพ (career advancement) ซึ่งตามแนวคิดของ Super (1990) ถือว่าเป็นภาระงานพัฒนาการที่บุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นโดยส่วนใหญ่ต้องประสบ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเชื่อว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นมีอิทธิพลต่อการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) เนื่องจากมีงานวิจัยของ Earl และ Bright (2007) ที่พบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพสามารถทำนายการมีพันธะผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment) ได้ ซึ่งการมีพันธะผูกพันต่อองค์กรเป็นแนวคิดที่สัมพันธ์กับการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพอย่างใกล้ชิด (Cooper-Hakim & Viswesvaran, 2005) ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าหากบุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพและรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจของตน ก็จะมีพันธะผูกพันต่ออาชีพที่ตนทำอยู่ และไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น

แม้ประเด็นเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพจะมีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์ แต่งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอาชีพในแง่พัฒนาการนั้นมีจำนวนไม่มากอย่างที่คิด งานวิจัยเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปที่กลุ่มนักจิตวิทยาการปรึกษาที่พยายามสร้างกรอบแนวคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพและสร้างมาตรวัดเพื่อวินิจฉัยปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ งานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่พยากรณ์และผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพนั้นยังมีจำนวนไม่มากพอที่จะให้ข้อสรุปเพื่อการขยายผลการวิจัย งานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยเปรียบเทียบความตรงของโมเดล 2 โมเดล ซึ่งโมเดลทั้งสองเป็น โมเดลที่สร้างขึ้นจากโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Vocational Decision Status Model) ที่ Jones และ Chenary (1980) ได้เสนอไว้ ประกอบด้วยมิติของการตัดสินใจเลือกอาชีพ มิติความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ รวมถึงมิติเหตุผลของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ได้แก่ ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง (self-clarity) การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา

และอาชีพ (knowledge about occupations and training) การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (indecisiveness) และการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ (career choice importance) พร้อมทั้งศึกษาผลของการตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่ความก้าวหน้าในอาชีพ (career advancement) และการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีอายุระหว่าง 22-35 ปี

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพ ผู้วิจัยขอเสนอโดยแบ่งเป็น 5 หัวข้อได้แก่ 1. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1952, 1956, 1990, 1994) 2. การตัดสินใจเลือกอาชีพ 3. สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ 4. การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และ 5. โมเดลการตัดสินใจเลือกอาชีพ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1952, 1956, 1990, 1994)

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1952, 1956, 1990, 1994) เป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาทางด้านจิตวิทยาอาชีพเป็นอย่างมาก มีงานวิจัยสนับสนุนทฤษฎีเป็นจำนวนมาก ผลการวิจัยเหล่านี้สนับสนุนว่าทฤษฎีของ Super อธิบายพัฒนาการทางอาชีพได้อย่างเป็นระบบและมีความเที่ยงตรง (Osipow, 1983) แนวคิดของ Super ที่นำเสนอได้นั้นได้ผ่านการศึกษาและวิจัยร่วมกับคณะทำงาน โดยผ่านการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของทฤษฎีอยู่หลายต่อหลายครั้ง (Isaacson & Brown, 2000) โดยสรุปมีแนวคิดของ Super (1952, 1956, 1990, 1994) ดังนี้

Super (1952, 1956, 1990, 1994) ให้ความสำคัญกับอัตมโนทัศน์หรือ Self-concept โดยถือเป็นหัวใจหลักของทฤษฎี Super (1952, 1956, 1990, 1994) เชื่อว่าบุคคลจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ รวมถึงการเลือกอาชีพที่สื่อถึงลักษณะบุคลิกภาพและความคิดของตนออกมา อัตมโนทัศน์ในที่นี้หมายถึง ภาพภายในใจที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับตนเอง โดยในการสร้างอัตมโนทัศน์ที่ชัดเจนนั้น บุคคลจะต้องรับรู้ว่าคุณมีความแตกต่างจากผู้อื่น และในขณะที่เดียวกันก็ต้องรับรู้ว่าคุณและบุคคลอื่นมีความคล้ายคลึงกันอย่างไรด้วย เช่น หากบุคคลมีอัตมโนทัศน์ที่รับรู้ว่าคุณชอบการพูดและการแสดงออก รวมถึงบุคลิกภาพที่บุคคลแสดงออกมานั้นสะท้อนถึงความเป็นคนกล้าพูดและมักใช้คำพูดที่โน้มน้าวใจคน บุคคลผู้นี้ก็จะเลือกอาชีพที่เกี่ยวกับการพูด เช่น พิธีกร ผู้ประกาศข่าว นักจัดรายการวิทยุ เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ที่ตนมี

ผู้ที่สามารถรับรู้อัตมโนทัศน์ได้อย่างเหมาะสม จะค่อย ๆ สังเกตความคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างต่อเนื่องไปที่ละน้อยตามประสบการณ์ที่มี เมื่อมีตัวเลือกอาชีพอยู่ในใจแล้ว บุคคลจะต้อง

นำเอาตัวเลือกอาชีพนั้นมาทดลองปฏิบัติในโลกของการทำงานจริง (reality testing) เพื่อตรวจสอบว่าตนตัดสินใจเลือกอาชีพได้ถูกต้องหรือไม่ และถ้าหากไม่ถูกต้อง ก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงตัวเลือกอาชีพหรือปรับอัคมโนทัศน์เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น (Osipow, 1983) หากบุคคลได้ทดลองประกอบอาชีพแล้วพบว่าอาชีพที่ทำนั้นสอดคล้องตามอัคมโนทัศน์ของตน แสดงว่าบุคคลผู้นั้นสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ถูกต้อง ในทางกลับกัน หากเมื่อได้ทดลองประกอบอาชีพนั้นแล้วพบว่าอาชีพที่ตนเลือกนั้นไม่ได้เป็นไปตามอัคมโนทัศน์ที่มี บุคคลผู้นั้นอาจสำรวจตัวเลือกอาชีพอื่นและทดสอบอาชีพที่เลือกใหม่นั้นตามกระบวนการเดิมอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ไรท์ดีในความเป็นจริง การเปลี่ยนตัวเลือกอาชีพนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายและไม่อาจกระทำบ่อยครั้ง บางคนแม้จะพบว่าอาชีพที่ตนได้ทดลองทำนั้นไม่ตรงกับอัคมโนทัศน์ของตน แต่ก็ตัดสินใจที่จะประกอบอาชีพนั้นต่อไปเพื่อให้ตนมีรายได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแม้บางคนจะตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว แต่ก็ยังมีความรู้สึกคับข้องใจหรือรู้สึกไม่สบายใจกับการเลือกอาชีพของตนได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากความไม่สอดคล้องระหว่างอัคมโนทัศน์ที่ตนมีอยู่กับความเป็นจริงบุคคลประสบนั่นเอง

Super (1952, 1956) มองว่าอัคมโนทัศน์ทางด้านอาชีพของบุคคลนั้นถูกหล่อหลอมขึ้นจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ พัฒนาการทั้งทางร่างกายและสติปัญญา การสังเกตลักษณะอาชีพต่าง ๆ การมีตัวแบบทางด้านอาชีพซึ่งเป็นผู้ใหญ่วัยทำงาน รวมไปถึงสภาพแวดล้อมภายนอกและประสบการณ์ต่าง ๆ องค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลเรียนรู้ที่จะเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของตนเองจากผู้อื่นและได้ค้นพบจุดเด่นของตน ยกตัวอย่างเช่นการที่บุคคลผู้หนึ่งรับรู้ว่าคุณชอบและสนใจกีฬาว่ายน้ำ ได้สังเกตตัวแบบนักกีฬาว่ายน้ำที่มีชื่อเสียง เมื่อได้ฝึกฝนว่ายน้ำกับครูผู้ฝึกก็ได้รับการผลักดันจากครูผู้ฝึกให้ฝึกฝนและพัฒนาการสมรรถภาพร่างกายเพิ่มเติมเพื่อเป็นนักกีฬาว่ายน้ำอาชีพ กอปรกับประสบการณ์ที่ได้ชนะการแข่งขันในหลายรายการ องค์ประกอบเหล่านี้เองที่หล่อหลอมให้บุคคลมีอัคมโนทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง โดยอัคมโนทัศน์เกี่ยวกับอาชีพของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ แม้อัคมโนทัศน์ทางด้านอาชีพของบุคคลจะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของชีวิต แต่ก็มียุทธิพลต่อบุคคลไปตลอดชีวิต บุคคลจะนำอัคมโนทัศน์ทางด้านอาชีพที่ตนมีอยู่นั้นมาใช้ประกอบในการพิจารณาเลือกอาชีพ ซึ่งถือเป็นการแสดงออกถึงตัวตนของบุคคลผู้นั้นด้วย (Zunker, 2006)

Super (1952, 1990) มองว่าอัคมโนทัศน์ของบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลอย่างใกล้ชิด บุคคลจะมีความพึงพอใจในงานหรืออาชีพหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับงานหรืออาชีพนั้นได้สะท้อนมโนทัศน์ที่บุคคลมีมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจในงานนั้นหรือไม่ และสะท้อนสถานะทางสังคมตามที่บุคคลมุ่งหวังไว้หรือไม่ หากอาชีพนั้นไม่ตรงกับอัคมโนทัศน์ที่บุคคลวาดไว้ ก็อาจเกิดความรู้สึกไม่พอใจ ส่งผลให้เริ่มมองหาทางเลือกอาชีพใหม่ที่จะทำให้ตนรู้สึกดีกว่าที่เป็นอยู่ ความพึงพอใจจากการเลือกอาชีพจึงไม่ได้อยู่ที่การได้ก้าวไปอยู่ในตำแหน่งงานสูง ๆ หรือการทำงานที่สังคมทั่วไปยอมรับ การประกอบอาชีพที่บุคคลอื่น

มองว่าน่าเบื่อก็อาจสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคคลได้ หากอาชีพนั้นสอดคล้องหรือสะท้อนให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ที่ตนเองมี

Super (1990) ได้นำเสนอทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพโดยได้แบ่งเป็นรายละเอียดจำนวน 14 ข้อ โดยสรุปได้ว่าบุคคลทุกคนแตกต่างกัน ทั้งทางด้านสติปัญญา ความสนใจ และค่านิยม แม้จะมีคุณลักษณะบางอย่างร่วมกันอยู่บ้าง แต่ต่างก็มีลักษณะเฉพาะตัว มีจุดอ่อนและจุดแข็งซึ่งทำให้ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน เนื่องจากขอบเขตความสามารถและลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลนั้นกว้างมากจนทุกคนสามารถประสบความสำเร็จได้ในหลายอาชีพ แต่ละบุคคลจึงมีศักยภาพที่จะประสบความสำเร็จและมีความสุขกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้มากกว่าหนึ่งอาชีพ

นอกจากนี้ Super (1990) ยังประเมินว่าพัฒนาการทางอาชีพมีลักษณะที่เป็นไปตามวงจรที่เรียกว่า “Maxicycle” โดยเริ่มตั้งแต่ 1) การงอกงาม (growth) 2) การสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) 3) การวางรากฐานอาชีพ (establishment) 4) การคงไว้ซึ่งงานและอาชีพ (maintenance) และ 5) การละจากการทำงาน (decline หรือ disengagement) ดังจะกล่าวถึงโดยละเอียดต่อไป

การเปลี่ยนจากช่วงหนึ่งไปสู่อีกช่วงหนึ่งของวงจร Maxicycle นั้นจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประสบกับภาวะต่าง ๆ ที่ส่งผลให้รูปแบบของชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจเป็นปัจจัยจากภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคม ภาวะที่อัตราการจ้างงานต่ำ ความหลากหลายของอาชีพในตลาดงานต่ำ ความต้องการของตลาดงานไม่สอดคล้องกับคุณสมบัติที่บุคคลมี เป็นต้น หรืออาจเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลเอง เช่น การบาดเจ็บหรือความเจ็บป่วย การหย่าร้าง การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ซึ่งล้วนเป็นเหตุการณ์สำคัญในชีวิตของตัวบุคคลที่ส่งผลให้รูปแบบในชีวิตของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากความต้องการของตัวบุคคลเอง เช่น เกิดความรู้สึغبื่อหน่ายกับงานหรืออาชีพที่ทำอยู่ หรืออยากลองเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้นำบุคคลย้อนกลับไปสู่การเริ่มต้นที่ขั้นพัฒนาการของการงอกงาม (growth) การสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) และการวางรากฐานอาชีพ (establishment) ใหม่อีกครั้งได้ โดย Super (1990) เรียกกระบวนการย้อนกลับของขั้นพัฒนาการเช่นนี้ว่า *recycling* ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลนั้นมีการทบทวนการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพของตนอยู่เสมอตามประสบการณ์ที่ตนประสบ รายละเอียดของลำดับขั้นต่าง ๆ 5 ลำดับขั้น ตามแนวคิดของ Super (1990) มีดังนี้

1. ขั้นงอกงาม (growth) หมายถึง ความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในขั้นนี้บุคคลจะเริ่มคำนึงถึงอนาคตของตนเองมากขึ้น โดยเริ่มที่จะสร้างเจตคติและพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างอัตมโนทัศน์ของตนต่อไปในอนาคต ในขณะที่เดียวกัน ประสบการณ์ต่าง ๆ จะช่วยเสริมให้บุคคลมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโลกของการทำงาน ซึ่งจะนำความรู้นี้ไปใช้ในการพิจารณาตัวเลือกอาชีพต่าง ๆ ต่อไป ยกตัวอย่างเช่น บุคคลในวัยเด็กจะมีการเรียนรู้จากประสบการณ์การเล่นบทบาทสมมติ โดยเริ่มที่จะให้ความสนใจตัวแบบทางด้านอาชีพอย่างกว้าง ๆ

เช่นเมื่อเห็นตัวแบบที่ประกอบอาชีพในเครื่องแบบเช่นตำรวจ ทหาร นักบิน แพทย์ หรือพยาบาลก็จะสนใจอยากประกอบอาชีพนั้นในอนาคต โดยอาจเล่นบทบาทสมมติโดยกำหนดให้ตัวเองสวมบทบาทอาชีพที่ตนสนใจ พัฒนาการทางอาชีพในขั้นงอกงาม (growth) นี้ถือเป็นพัฒนาการทางอาชีพเริ่มแรกก่อนที่จะก้าวสู่พัฒนาการทางอาชีพในขั้นต่อไป

2. ขั้นสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) ขั้นตอนนี้เริ่มต้นเมื่อบุคคลเริ่มรับรู้ว่ามีอาชีพมีความสำคัญต่อชีวิต โดย Super (1990) ยังแบ่งลำดับขั้นนี้ออกเป็น 2 ช่วงย่อย ดังนี้

2.1 ช่วงเพื่อฝัน (fantasy) ในช่วงย่อยนี้ อาชีพที่บุคคลเลือกมักไม่เป็นไปตามโลกแห่งความจริงแต่จะขึ้นอยู่กับความสนใจเป็นหลักเช่น บุคคลเลือกที่จะเป็นศิลปิน นักร้อง ตัวละครในโทรทัศน์เพียงเพราะสนใจกิจกรรมเหล่านี้หรือมีตัวแบบที่บุคคลพบเจอในชีวิตประจำวัน โดยบุคคลยังไม่ได้พิจารณาว่าอาชีพที่ตนเพื่อฝันนั้นสามารถกระทำได้ในโลกของความเป็นจริงหรือไม่ โดยทั่วไปแล้ว ความสนใจเลือกอาชีพในช่วงย่อยนี้ยังไม่มี ความสำคัญต่อชีวิตของบุคคลในระยะยาว อย่างไรก็ตามในบางครั้งอาจพบว่ามีวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่บางคนยังคงยึดติดอยู่ในช่วงเพื่อฝันและพยายามสานต่อสิ่งที่ตนคิดเพื่อฝันนั้นให้เป็นจริง หากบุคคลที่ติดอยู่ในขั้นเพื่อฝันแล้วไม่สามารถประกอบอาชีพตามที่ตนมุ่งหวังไว้ได้ บุคคลก็จะประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพตามมา แต่โดยทั่วไปแล้ว บุคคลจะสามารถเปลี่ยนผ่านจากช่วงเพื่อฝันมาสู่ช่วงย่อยต่อไป ซึ่งคือช่วงใคร่ครวญไตร่ตรอง (tentative)

2.2 ช่วงใคร่ครวญไตร่ตรอง (tentative) ในช่วงย่อยนี้ บุคคลจะคัดตัวเลือกอาชีพให้เหลือน้อยลง พิจารณาความสามารถที่ตนมี สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกฝนอาชีพ และสำรวจว่าตนจะมีโอกาสได้ทำงานในอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาตัวเลือกอาชีพอย่างมีเหตุมีผลในลักษณะนี้ ตัวเลือกอาชีพก็มักจะค่อย ๆ ลดจำนวนลง โดยเมื่อพิจารณาอย่างละเอียดต่อไปเรื่อย ๆ ก็จะเหลือแต่เฉพาะอาชีพที่บุคคลรู้สึกว่าจะมีศักยภาพเพียงพอหรือเหมาะสมเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากช่วงเพื่อฝันตรงที่บุคคลจะมีการใช้หลักเหตุผลในการพิจารณา โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความสามารถที่ตนมี กับสภาพความเป็นจริงที่ตนเป็นอยู่ ในขณะที่ช่วงเพื่อฝันจะเป็นเพียงความคิดฝันของบุคคลล้วน ๆ โดยจะยังไม่คำนึงถึงความเป็นไปได้ที่แท้จริง

ตัวอย่างขั้น exploration นี้ อาจพบได้ในการสำรวจอาชีพต่าง ๆ ของผู้ที่อยู่ในวัยเรียนเริ่มแรกบุคคลก็มักจะมีความสนใจจำนวนมาก โดยยังไม่คำนึงถึงความเป็นไปได้ในโลกของความเป็นจริง แต่จะเน้นที่ความสนใจของตนเป็นหลัก เช่น แพทย์ พยาบาล ตำรวจ ครู หรือร่า นักร้อง เป็นต้น ซึ่งถือว่าอยู่ในช่วงเพื่อฝัน (fantasy) แต่เมื่อได้พิจารณาไตร่ตรองตัวเลือกอาชีพต่าง ๆ โดยใช้หลักเหตุผล ตัวเลือกที่มีอยู่ก็จะเหลือแค่เพียงอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง บุคคลจะเริ่มศึกษาข้อมูลของแต่ละอาชีพว่าต้องผ่านการฝึกทักษะและการศึกษาเล่าเรียนอย่างไร และพิจารณาว่า

คนสามารถกระทำตามเส้นทางสู่อาชีพนั้นได้หรือไม่ เช่น หากเลือกเส้นทางสู่อาชีพแพทย์ ผู้ที่อยู่ในวัยมัธยมศึกษาในสังคมไทยต้องเลือกเรียนในแผนการเรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และสอบเข้าเรียนแพทย์ตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ หากบุคคลพิจารณาแล้วพบว่าเส้นทางสู่การเป็นแพทย์นั้นยากเกินไปสำหรับตน ก็จะตัดตัวเลือกอาชีพนี้ทิ้งไป เมื่อพิจารณาในลักษณะนี้กับอาชีพอื่น ๆ ในที่สุดบุคคลก็จะพบตัวเลือกอาชีพเพียงหนึ่งหรือสองตัวเลือกที่เหมาะสมกับตน ซึ่งหากบุคคลมีการพิจารณาไตร่ตรองตัวเลือกอาชีพเช่นนี้ แสดงว่าบุคคลนั้นได้เปลี่ยนผ่านจากช่วงเพื่อฝัน (fantasy) เข้าสู่ช่วงใคร่ครวญไตร่ตรอง (tentative) แล้ว

3. ขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment) ภายหลังจากที่บุคคลสำรวจและพบแนวทางอาชีพที่ตนสนใจแล้ว บุคคลมักเริ่มมองหาประสบการณ์การทำงานอย่างแท้จริง ในช่วงนี้นับเป็นการลองผิดลองถูกเพื่อค้นหาการตัดสินใจของตนที่มีในขั้นการสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) ซึ่งเป็นขั้นที่ 2 นั้นมีความถูกต้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด หลายคนอาจเปลี่ยนอาชีพหากรู้สึกว่าการตัดสินใจนั้นไม่ถูกต้อง แต่หากบุคคลรับรู้ว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้อง การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลก็จะมี ความคงที่มากขึ้นและอาชีพที่ทำอยู่ก็จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของบุคคล ตัวอย่างของ พัฒนาการทางอาชีพในขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment) นี้ได้แก่ การเข้าทำงานหลังจากสำเร็จ การศึกษา ซึ่งบุคคลจะเลือกสมัครเข้าทำงานในงานที่สอดคล้องกับตัวเลือกอาชีพที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกไว้ในขั้นสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) หากเมื่อเข้าทำงานแล้วพบว่าอาชีพที่ทำ อยู่ไม่สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ที่วาดไว้ บุคคลอาจมองหาตัวเลือกอาชีพใหม่ที่สอดคล้องกับ อัตมโนทัศน์ของตนมากขึ้น

4. ขั้นคงไว้ซึ่งงานและอาชีพ (maintenance) บุคคลในขั้นพัฒนาการนี้จะพยายามต่อ ยอดหรือพัฒนาอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้า เพื่อให้อาชีพและอัตมโนทัศน์ในตัวบุคคลนั้นสอดคล้อง เป็นหนึ่งเดียวกัน ผู้ที่อยู่ในขั้นพัฒนาการนี้มักเป็นผู้ที่มีตัวเลือกอาชีพที่มั่นคงแล้วและมี ประสบการณ์ในอาชีพมาระยะหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม แม้ในระยะนี้ บุคคลก็ยังคงผ่านกระบวนการ ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของตนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดย บุคคลจะพยายามรักษาสถานภาพทางอาชีพในส่วนที่ทำให้ตนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ และ ปรับเปลี่ยนในส่วนที่ทำให้ตนรู้สึกคับข้องใจ เช่น บุคคลอาจต้องปรับตัวและความคิดของตนใน การทำงานกับผู้ร่วมงานซึ่งมีอายุน้อยกว่า ผู้ซึ่งมีความคิดเห็นที่ต่างออกไป รวมถึงมีลักษณะการ ทำงานที่ต่างกัน ทั้งนี้เพื่อรักษาสถานภาพทางอาชีพของตนไว้

5. ขั้นละจากการทำงาน (disengagement) เดิม Super (1990) เรียกขั้นตอนนี้ว่าขั้นลดน้อยลง (decline) เริ่มต้นตั้งแต่ช่วงก่อนเกษียณอายุ ซึ่งเป็นช่วงที่บุคคลมุ่งมั่นรักษาอาชีพของตนให้อยู่ใน มาตรฐานที่ทำได้ โดยจะเน้นรักษาตำแหน่งงานที่มีอยู่มากกว่าที่จะต้องการเลื่อนตำแหน่งงานของ ตนให้สูงขึ้น ขั้นพัฒนาการนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลถอนตนเองออกจากโลกของการทำงาน

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1952, 1956, 1990, 1994) โดยเฉพาะในเรื่องของขั้นพัฒนาการทางอาชีพนั้นได้มีการปรับปรุงแก้ไขอยู่หลายครั้ง โดยเริ่มแรก Super (1980, อ้างถึงใน Perrone, Gordon, Fitch & Civiletto, 2003) ได้เสนอขั้นพัฒนาการของบุคคลวัยผู้ใหญ่โดยกำหนดกรอบอายุของแต่ละลำดับขั้นอย่างชัดเจน ได้แก่ ขั้นสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) 15-25 ปี ขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment) 20-45 ปี ขั้นคงไว้ซึ่งงานและอาชีพ (maintenance) 45-65 ปี และขั้นละเลิกการทำงาน (disengagement) 65 ปีขึ้นไป ต่อมาได้ปรับแนวคิดโดยเสนอว่ากรอบอายุในแต่ละขั้นของพัฒนาการทางอาชีพนั้นสามารถยืดหยุ่นได้ กล่าวคือ แม้กรอบอายุของผู้ที่อยู่ในขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment) คือช่วงอายุระหว่าง 20-45 ปี แต่ในบางบุคคลที่มีอายุเช่น 17 ปี หรือ 51 ปี ก็สามารถมีวัฏจักรพัฒนาการทางอาชีพในขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment) นี้ได้เช่นกัน โดยจะเห็นตัวอย่างได้จากในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีผู้ริเริ่มสร้างธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตด้วยอายุเพียง 17 ปี ผู้ใหญ่วัยกลางคนบางรายอาจเริ่มสร้างธุรกิจใหม่และกลับเข้าสู่ขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment) นี้อีกครั้งก็เป็นได้

ทั้งนี้ Super (1990) ให้เหตุผลว่า พัฒนาการอาชีพในแต่ละขั้นนั้นจะเกี่ยวโยงและมีช่วงที่ทับซ้อนกันจนไม่อาจกำหนดกำหนดกรอบอายุตายตัวได้ ยกตัวอย่างเช่น ในขั้นสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) บุคคลจะมีช่วงที่ทดลองทำงาน (trial) ในอาชีพที่ได้เลือกไว้เพื่อตรวจสอบว่าอาชีพนั้นเป็นไปตามความต้องการหรือไม่ จนเมื่อเข้าสู่ขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment) บุคคลก็ยังคงมีช่วงของการทดลองทำงาน (trial) เช่นกัน แต่ต่างกันตรงที่ในขั้นนี้บุคคลอาจทดลองทำงานเพื่อตรวจสอบว่าตนมีความสามารถเพียงพอที่จะก้าวหน้าในงานได้มากน้อยเพียงใด เป็นต้น แนวคิดที่ไม่กำหนดกรอบอายุตายตัวเช่นนี้สามารถสะท้อนพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลได้เหมาะสมยิ่งขึ้น ช่วยอธิบายว่าเหตุใดบุคคลในวัยผู้ใหญ่ จึงอาจยังประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ งานวิจัยนี้ได้ยึดถือแนวคิดนี้ และเชื่อว่าจะมีบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นส่วนหนึ่งที่ยังอยู่ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ

จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางอาชีพนี้เป็นวงจรที่ไม่หยุดนิ่ง โดยมีอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ เฉพาะของแต่ละบุคคลเป็นตัวกำหนด งานวิจัยล่าสุดของ Super (1990) จึงไม่ได้กำหนดกรอบอายุในแต่ละขั้นอย่างตายตัว เพียงแต่เสนอว่าโดยทั่วไปแล้วพัฒนาการทางอาชีพแต่ละขั้นมักเกิดขึ้นในช่วงอายุใดเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ทฤษฎีมีความยืดหยุ่นและสามารถอธิบายพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลได้เหมาะสม โดยต้องพิจารณาปัจจัยทางด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลประกอบด้วย (Perrone et al., 2003)

ขั้นพัฒนาการตามที่ได้อธิบายไปในตอนต้นนั้น เป็นการเสนอกระบวนการเริ่มต้นของพัฒนาการทางอาชีพ ใช้อธิบายพัฒนาการทางอาชีพได้ในภาพรวมตลอดช่วงพัฒนาการทางอาชีพของมนุษย์ ทั้งนี้ Super (1980, อ้างถึงใน Perrone et al, 2003) ได้ขยายการอธิบายให้ครอบคลุมเฉพาะในแต่ละช่วงวัย สำหรับวัยผู้ใหญ่ Super (1990) ได้เสนอภาระงานพัฒนาการ (developmental

tasks) ที่ระบุว่าบุคคลในวัยผู้ใหญ่จำเป็นต้องผ่านภาระงานใดบ้าง เพื่อให้สามารถผ่านขั้นพัฒนาการแต่ละขั้นไปได้ ซึ่ง Super (1980, อ้างถึงใน Perrone et al., 2003) มองว่าพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลวัยใหญ่นั้นจะเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วขั้นนี้จะเกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่น แต่ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลวัยผู้ใหญ่บางคนอาจมีพัฒนาการทางอาชีพที่ล่าช้า ทำให้ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับความต้องการและความสามารถของตนเองมากพอ ส่งผลให้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้ช้าและก้าวสู่พัฒนาการทางอาชีพในลำดับขั้นอื่น ๆ ได้ช้ากว่าบุคคลในวัยเดียวกัน นอกจากนี้ Super (1994) ยังได้เสนอเพิ่มเติมว่า บุคคลจะประสบกับกระบวนการทบทวนตัวเลือกอาชีพ ทดลองอาชีพ และตัดสินใจเลือกอาชีพอยู่ตลอด แม้จะก้าวเข้าสู่ผู้ใหญ่แล้ว ดังสรุปในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1

สรุปภาระงานพัฒนาการในแต่ละขั้นพัฒนาการอาชีพของวัยผู้ใหญ่ ตามแนวคิดของ Super

ขั้นพัฒนาการ	ภาระงานพัฒนาการ
ขั้นสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration)	กลั่นกรองตัวเลือกอาชีพที่ต้องการ (crystallizing) ระบุตัวเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด (specifying) วางแผนและทดลองเข้าสู่การทำงาน (implementing)
ขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment)	ลงหลักปักฐานกับอาชีพ (stabilizing) รู้สึกมั่นคงและสบายใจกับอาชีพ (consolidating) มุ่งก้าวหน้าในอาชีพ (career advancing)
ขั้นคงไว้ซึ่งงานและอาชีพ (maintenance)	มีอาชีพที่มั่นคง (holding) ค้นคว้าและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (updating) คิดหาวิธีการทำงานอย่างสร้างสรรค์ (innovating)
ขั้นละเลิกการทำงาน (disengagement)	เน้นความก้าวหน้าในอาชีพน้อยลง (decelerating) วางแผนการชีวิตหลังเกษียณ (retirement planning) ดำเนินชีวิตในวัยเกษียณอายุ (retirement living)

ที่มา Perrone, Gordon, Fitch และ Civileto (2003)

ในขั้นสำรวจอาชีพที่สนใจ (exploration) สำหรับบุคคลในวัยผู้ใหญ่ จะประกอบด้วย การกลั่นกรองตัวเลือกที่ต้องการ (crystallizing) เป็นการ ใช้กระบวนการคิดในการสร้างเป้าหมายอาชีพอย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะพิจารณาเลือกอาชีพตามความสนใจของคนเป็นหลัก เช่น อยากรจะเป็นศิลปิน นักร้อง ทหาร ตำรวจ หรือเป็นตัวละครในโทรทัศน์ เป็นต้น เมื่อบุคคลเริ่มให้ความสนใจกับอาชีพต่าง ๆ แล้ว ก็จะมาถึงภาระงานพัฒนาการที่บุคคลจะต้องระบุตัวเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด

(specifying) โดยบุคคลจะคัดตัวเลือกอาชีพให้เหลือน้อยลง โดยจะเหลือแต่เฉพาะอาชีพที่คนรู้สึกว่าคุณมีศักยภาพพอหรือเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับคุณ ตัวอย่างเช่นในการสำรวจอาชีพต่าง ๆ ของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน แรกเริ่มบุคคลมักจะมีอาชีพที่ตนสนใจจำนวนมาก โดยยังไม่คำนึงถึงความเป็นไปได้ในโลกของความเป็นจริง แต่จะเน้นที่ความสนใจของคุณเป็นหลัก เช่น แพทย์ พยาบาล ตำรวจ ครู หรือ คารานกัร็อง เป็นต้น แต่เมื่อได้พิจารณาไตร่ตรองตัวเลือกอาชีพต่าง ๆ โดยใช้หลักเหตุผล ตัวเลือกที่มีอยู่ก็จะเหลือแค่เพียงอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เมื่อค้นพบอย่างชัดเจนแล้วว่าตนต้องการประกอบอาชีพอะไร ก็ถือเป็นการเข้าสู่ภาระงานของการวางแผนและทดลองเข้าสู่การทำงาน (implementing) โดยในช่วงนี้บุคคลจะวางแผนศึกษาหาความรู้และฝึกฝนทักษะเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายอาชีพที่ตนเลือก โดยเริ่มจากค้นหาคำหรือบริษัทที่รองรับงานที่ตนต้องการ และเริ่มเข้าสู่ประสบการณ์การทำงานอย่างแท้จริง ในช่วงนี้นับเป็นการลองผิดลองถูกของบุคคลเพื่อว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพของคุณนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างของพัฒนาการทางอาชีพในช่วงนี้ได้แก่ การเข้าทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษา ซึ่งบุคคลจะเลือกสมัครเข้าทำงานในงานที่สอดคล้องกับตัวเลือกอาชีพที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกไว้ หากเมื่อเข้าทำงานแล้วพบว่าอาชีพที่ทำอยู่นั้นไม่สอดคล้องกับอัศวินโนทัศน์ที่วาดไว้ บุคคลอาจมองหาตัวเลือกอาชีพใหม่ที่สอดคล้องกับอัศวินโนทัศน์ของตนมากขึ้น

ในขั้นวางรากฐานอาชีพ (establishment) ของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้ประกอบอาชีพตามที่ต้องการและเป็นไปตามอัศวินโนทัศน์ของตน โดยในภาระงานพัฒนาการแรก ของขั้นนี้บุคคลจะเริ่มลงหลักปักฐานกับอาชีพ (stabilizing) เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มรู้สึกว่าการที่ทำอยู่นั้นเหมาะสมกับตนเองและหวังว่าจะได้ทำงานหรือประกอบอาชีพนี้ไปอีกนาน ๆ แต่ทั้งนี้ก็ยังมีความวิตกกังวลอยู่บ้างว่าตนนั้นมีความสามารถพอที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพนี้หรือไม่ โดยความรู้สึกวิตกกังวลดังกล่าวนี้จะหมดไปเมื่อบุคคลเข้าสู่ช่วงของการมีความรู้สึกมั่นคงและสบายใจกับอาชีพ (consolidating) ซึ่งในช่วงนี้บุคคลจะไร้ซึ่งความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของคุณและรู้สึกว่าการที่ทำอยู่นี้สามารถสร้างความมั่นคงให้กับตนเองได้ นอกจากนี้บุคคลในช่วงนี้ยังต้องการพิสูจน์ความสามารถของตนเองด้วยว่าตนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เมื่อรู้สึกว่าการทำอาชีพที่ทำอยู่นั้นมั่นคง บุคคลก็จะเข้าสู่ช่วงของความก้าวหน้าในอาชีพ (career advancing) โดยในช่วงนี้บุคคลจะมีความต้องการที่จะมุ่งพัฒนาการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อการเลื่อนขั้น เพื่อความก้าวหน้า หรือเพื่อให้ได้อยู่ในตำแหน่งงานที่ต้องรับผิดชอบสูงขึ้น

ในขั้นคงไว้ซึ่งงานและอาชีพ (maintenance) ผู้ที่อยู่ในขั้นพัฒนาการนี้จะมีอาชีพที่มั่นคงแล้ว และมีประสบการณ์การทำงานมาระยะหนึ่ง (holding) โดยจะมีภาระงานของการค้นคว้าและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (updating) เช่นการเข้าร่วมการฝึกอบรม การเข้าฟังสัมมนาและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ตนมีทักษะความรู้และความสามารถเพิ่มเติม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในอาชีพของตน นอกจากนี้ ภาระงานพัฒนาการของบุคคลในขั้นนี้คือการคิดหาวิธีการ

ทำงานอย่างสร้างสรรค์ (innovating) เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานที่ตนทำ แต่ทั้งนี้ ไม่ได้เป็นไปเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน แต่เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของงานอย่างแท้จริง

และสุดท้ายในขั้นชะลอการทำงาน (disengagement) โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการที่บุคคลมุ่งเน้นความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานน้อยลง (decelerating) ซึ่งเป็นช่วงที่บุคคลมุ่งมั่นรักษาอาชีพของตนให้อยู่ในมาตรฐานที่ทำได้ โดยจะเน้นรักษาตำแหน่งงานที่มีอยู่มากกว่าที่จะต้องการเลื่อนตำแหน่งงานของตนให้สูงขึ้น และเริ่มคำนึงถึงการเกษียณอายุ เริ่มวางแผนว่าจะใช้ชีวิตภายหลังการเกษียณอายุอย่างไร (retirement planning) โดยวางแผนเลือกสังคมในช่วงเกษียณอายุ รวมไปถึงการวางแผนทางการเงินด้วย ขั้นพัฒนาการนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลหยุดทำงาน และดำเนินชีวิตด้วยหลังเกษียณอายุตามแผนการที่ได้วางไว้ (retirement living)

การนำเสนอขั้นพัฒนาการทางอาชีพในส่วนแรกนั้น เป็นการอธิบายพัฒนาการทางอาชีพในภาพรวม ในขณะที่ภาระงานพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่ตามที่ Super (1980, อ้างถึงใน Perrone et al., 2003) ได้เสนอในเวลาต่อมานั้น มีรายละเอียดของภาระงานพัฒนาการที่เฉพาะเจาะจงสำหรับบุคคลในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งใช้ในการอธิบายพัฒนาการทางอาชีพของวัยผู้ใหญ่ได้เหมาะสมกว่า การที่ Super (1994) ได้ตรวจสอบ แก๊ซและเพิ่มเติมทฤษฎีอยู่เสมอนี้ ทำให้ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพนี้เป็นที่ยอมรับว่าสามารถอธิบายพัฒนาการทางอาชีพได้อย่างเป็นระบบและมีความเที่ยงตรง (Osipow, 1983) และมีอิทธิพลต่อการศึกษาด้านพัฒนาการทางอาชีพอย่างมากมาจนถึงปัจจุบัน

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1951, 1960, อ้างถึงใน Zunker, 2006) นั้นได้ให้ความสำคัญกับคำว่าวุฒิภาวะทางอาชีพ (career maturity) โดย Super และ Overstreet (1960, อ้างถึงใน Osipow, 1983) ให้คำจำกัดความของการมีวุฒิภาวะทางอาชีพ (career maturity) ว่าเป็นการที่บุคคลสามารถจัดการกับภาระงานพัฒนาการต่าง ๆ ในแต่ละขั้นพัฒนาการทางอาชีพที่ตนประสบได้ สามารถฝ่าฟันอุปสรรคทางพัฒนาการและความท้าทายเกี่ยวกับอาชีพการงานของตนได้ โดยใช้องค์ประกอบทางปัญญาและทางอารมณ์ในการจัดการกับปัญหาเหล่านี้ ผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพที่จะสามารถจัดการกับปัญหาด้านอาชีพต่าง ๆ รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพได้โดยง่าย

ทั้งนี้ Super และ Overstreet (1960, อ้างถึงใน Osipow, 1983) ได้ศึกษารูปแบบพัฒนาการทางอาชีพ (career pattern study) ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในระดับเกรด 9 (เทียบเท่ากับมัธยมศึกษาปีที่ 3) จำนวน 142 คน โดยติดตามพัฒนาการทางอาชีพของกลุ่มตัวอย่างอย่างต่อเนื่องตลอดช่วง 10 ปี คือตั้งแต่ปี 1960 จนถึงปี 1971 พบว่าการมีวุฒิภาวะทางอาชีพจะสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่สติปัญญา ผลการเรียน การเข้าชั้นเรียน การทำกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียน ความมีอิสระในตนเอง ตำแหน่งงานของบิดามารดา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความต้องการอาชีพ และระดับความสอดคล้องระหว่างความต้องการกับความคาดหวังในอาชีพของบุคคล ทั้งนี้ Super และ Overstreet (1960, อ้างถึงใน Osipow, 1983) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิภาวะ

ทางอาชีพ มักเป็นผู้ที่มีระดับสติปัญญาสูง มีผลการเรียนที่ดี เข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ มีกิจกรรมนอกเวลาเรียน มีอิสระในตนเอง มีบิดามารดาที่มีตำแหน่งงานสูง (เช่น มีตำแหน่งในระดับผู้บริหาร เป็นต้น) มีความสัมพันธ์ที่อบอุ่นภายในครอบครัว สามารถระบุอาชีพที่ต้องการได้ และมีอาชีพที่วางแผนไว้ความสอดคล้องกับความคาดหวังของตนเอง (เช่น หากบุคคลคาดหวังจะมีอาชีพที่จะได้พบปะผู้คน การมีอาชีพนักประชาสัมพันธ์ก็นับว่าสอดคล้องมากกว่าอาชีพนักประพันธ์) การมีวุฒิภาวะทางอาชีพมีรากฐานมาจากความสามารถภายในตัวบุคคลและการได้รับการเสริมแรงจากภายนอก เช่นครอบครัว โดยพัฒนาการนี้เริ่มมาตั้งแต่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น (หรือในระดับมัธยมต้น) ผู้วิจัยเชื่อว่าบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วจะสามารถก้าวผ่านขั้นของพัฒนาการและงานพัฒนาการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และถือเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพ

นอกจากนี้ Super (1952) มองว่า แต่ละบุคคลจะมีแบบแผนของพัฒนาการทางอาชีพ (career pattern) ที่แตกต่างกันออกไป โดยแบบแผนทางอาชีพของบุคคล ได้แก่ ระดับอาชีพที่แต่ละบุคคลได้รับ (เช่นผู้บริหาร ผู้ได้บังคับบัญชา หัวหน้างาน ลูกจ้างชั่วคราว เป็นต้น) ขั้นตอนของการได้มาซึ่งอาชีพ (เช่น ต้องผ่านการอบรมเพื่อฝึกทักษะที่ใช้ในอาชีพ ต้องสอบแข่งขัน หรือได้เข้าทำงานโดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนใด ๆ) ความถี่ของการตัดสินใจเลือกอาชีพ (มีการตัดสินใจเลือกอาชีพหลายครั้ง เนื่องจากทดลองอาชีพในโลกแห่งความจริงแล้วพบว่าอาชีพที่ตนเลือกนั้น ไม่ได้เป็นอย่างที่ตนต้องการ) ระยะเวลาของช่วงทดลองงาน (ผู้ที่ขาดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองอาจใช้เวลาในช่วงทดลองงานที่นานกว่าบุคคลอื่น จนกว่าจะพบตัวเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตน) ซึ่งแบบแผนของพัฒนาการทางอาชีพนั้นได้รับอิทธิพลจากกระบวนทางเศรษฐกิจและสังคม ความสามารถทางปัญญา การศึกษา ทักษะที่มีอยู่ ลักษณะบุคลิกภาพ ค่านิยม ความสนใจ มโนทัศน์ของบุคคล รวมถึงประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ

2. การตัดสินใจเลือกอาชีพ

การตัดสินใจ คือการเลือกตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งโดยพิจารณาว่าตัวเลือกต่าง ๆ นั้นสามารถตอบสนองค่านิยม ความต้องการ และเป้าหมายของบุคคลได้ดีเพียงใด โดยบุคคลจะเลือกตัวเลือกที่ตอบสนองกับเป้าหมายของตนมากที่สุด โดยในระหว่างการรวบรวมข้อมูลเพื่อการพิจารณาตัดสินใจนั้น บุคคลจะพยายามหาตัวเลือกที่จะช่วยลดความรู้สึกคับข้องใจของตน (Harris, 1998) การตัดสินใจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นคือ การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Kroger, 2007)

การตัดสินใจเลือกอาชีพคือ การประเมินของบุคคลว่าตนสามารถระบุตัวเลือกอาชีพและสายงานอาชีพที่ตนต้องการได้หรือไม่ การตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นเป็นการพิจารณาตัวเลือกที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ซึ่งหมายรวมถึงแต่การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยม การเลือกวิชาเอก

หรือสาขาวิชาในระดับมหาวิทยาลัย การเลือกฝึกงานในตำแหน่งงานต่าง ๆ ไปจนถึงการเลือกอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนี้ค่อนข้างซับซ้อนเพราะบุคคลต้องประสบกับความขัดแย้งและอุปสรรคหลากหลาย เช่น การไม่รู้ถึงความต้องการของตนเองดีพอและความขัดแย้งระหว่างความต้องการของตนเองกับความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง เช่น บิดามารดา เป็นต้น ผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นบางส่วนจึงมีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นเป็นปัญหาที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะที่บุคคลไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าตนต้องการจะประกอบอาชีพอะไร (Guay, Senécal, Gauthier, & Fernet, 2003) ไม่สามารถระบุทางเลือกทางการศึกษาหรือการประกอบอาชีพให้กับตนเองได้ (Kelly & Lee, 2002) ซึ่งส่งผลให้บุคคลไม่สามารถสร้างเป้าหมายแรกเริ่มเกี่ยวกับอาชีพของตน และขาดประสบการณ์ที่สร้างเสริมให้เกิดทางเลือกต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Feldman, 2003) การศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพจะช่วยอธิบายว่าเหตุใดบางคนจึงคิดไม่ตกว่าจะเลือกวิชาเอกอะไร หรือต้องการประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ในขณะที่หลายคนกลับตัดสินใจเลือกอนาคตของตนได้โดยไม่มีความรู้สึกคับข้องใจ (Wanberg & Muchinsky, 1992)

Hilton (1962) เสนอว่า กระบวนการคิดพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลอาจแบ่งได้ 5 รูปแบบ แบบที่หนึ่งคือการพยายามจับคู่อาชีพที่ตรงกับลักษณะของตน โดยบุคคลจะเริ่มค้นหาตัวเลือกต่าง ๆ ที่ตรงกับบุคลิกภาพของตน จากนั้นตัดตัวเลือกอื่น ๆ ออกไปให้เหลือเฉพาะตัวเลือกที่ใกล้เคียงกับตน โดยทดลองปรับตัวให้สอดคล้องกับตัวเลือกเหล่านั้นจนในที่สุดสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนมากที่สุดได้

แบบที่สอง คือการเลือกตัวเลือกอาชีพที่สามารถลดความรู้สึกตึงเครียดอันเกิดจากความต้องการของบุคคลได้ บุคคลจะเน้นงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนได้ เช่น ถ้าบุคคลต้องการความมั่นคงและต้องการก้าวสู่สถานภาพทางสังคมที่ดี บุคคลอาจตัดสินใจเลือกอาชีพข้าราชการและเลือกที่จะหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับการบรรจุเข้าเป็นข้าราชการตามที่ได้ตัดสินใจไว้

แบบที่สาม คือการเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากผลตอบแทน เมื่อบุคคลประสบกับตัวเลือกอาชีพหลาย ๆ ตัวเลือกซึ่งในแต่ละตัวเลือกนั้นให้ผลตอบแทนที่ต่างกัน บุคคลอาจพิจารณาตัวเลือกอาชีพที่จะให้ผลตอบแทนที่ดีที่สุด และก่อให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด เช่น ในกรณีที่บุคคลสนใจอาชีพตำรวจในขณะที่เดียวกันก็สนใจเป็นนักบัญชี หากบุคคลผู้นั้นพิจารณาตัวเลือกอาชีพทั้งสองโดยใช้หลักของผลตอบแทน บุคคลก็จะเลือกอาชีพนักบัญชี เนื่องจากโดยทั่วไปแล้ว อาชีพนักบัญชีจะให้ผลตอบแทนในเรื่องรายได้สูงกว่าอาชีพตำรวจ เป็นต้น

รูปแบบการคิดในแบบที่สองและที่สามนี้จะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน แต่ต่างกันที่รูปแบบการคิดในแบบที่สองจะเน้นการแก้ปัญหาที่สามารถลดความรู้สึกตึงเครียดของตนได้ ซึ่งการแก้ปัญหา นั้นจะมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้นพิจารณาได้จากภาวะความรู้สึกของบุคคล หากการ

ตัดสินใจเลือกอาชีพใดที่ทำให้ความรู้สึกของบุคคลดีขึ้นจากเดิม (หรือมีความรู้สึกดีถึงขีดสุด) บุคคลก็จะตัดสินใจเลือกตัวเลือกอาชีพนั้น ส่วนรูปแบบการคิดแบบที่สามนั้น จะเน้นพิจารณาจากผลลัพธ์ โดยอาจเปรียบได้กับการบวกลบทางคณิตศาสตร์ หากผลลัพธ์ของตัวเลือกอาชีพใดมีค่าสูงกว่า บุคคลก็จะพิจารณาเลือกอาชีพนั้น

แบบที่สี่ เป็นการพิจารณาเลือกอาชีพจากความผันแปรและข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคม บุคคลไม่เพียงแต่เลือกตัวเลือกอาชีพหรือเส้นทางอาชีพที่มีความเป็นไปได้ แต่จะพิจารณาด้วยว่าตัวเลือกอาชีพใดที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองมากที่สุด หากแต่ยึดแนวโน้มของสังคมเป็นหลัก โดยพิจารณาถึงจำนวนงานที่รองรับเมื่อสำเร็จการศึกษา รูปแบบการคิดเช่นนี้ไม่เพียงแต่บุคคลจะคำนึงถึงความต้องการของตนเองเท่านั้น แต่จะพิจารณาถึงสภาพสังคมที่มีอิทธิพลต่อการคิดการตัดสินใจของตนด้วย ทั้งนี้บุคคลไม่เพียงแต่พิจารณาว่าตนต้องการประกอบอาชีพอะไร แต่ยังคำนึงด้วยว่าอาชีพที่เลือกนั้นเป็นที่ต้องการของตลาดงานหรือไม่

แบบที่ห้าเป็นการเลือกอาชีพ โดยเริ่มพิจารณาผลลัพธ์อาชีพที่บุคคลต้องการก่อน จากนั้นค่อยหาแนวทางสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมกับอาชีพที่ต้องการนั้น กระบวนการคิดเช่นนี้จะเหมาะสมสำหรับผู้ที่มีความสามารถในการจัดระบบความคิดอย่างเป็นเหตุผล มักมีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจ บุคคลประเภทนี้จะขาดทักษะในการพิจารณาเลือกระหว่างตัวเลือกต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อต้องตัดสินใจ อาจใช้วิธีเลือกเป้าหมายอาชีพก่อน จากนั้นจึงค่อย ๆ สร้างพฤติกรรมเพื่อไปสู่อาชีพนั้นต่อไป โดยทั่วไปรูปแบบการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลจะเริ่มจากการนำตัวเลือกอาชีพต่าง ๆ มาพิจารณาร่วมกัน จากนั้นก็ค่อย ๆ พิจารณาตัดตัวเลือกอาชีพที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตนออกไปจนเหลือตัวเลือกอาชีพเพียงตัวเลือกเดียว อย่างไรก็ตาม บุคคลบางกลุ่มไม่สามารถคิดพิจารณาในรูปแบบนี้ได้ เนื่องจากไม่สามารถจัดระบบความคิดของตนให้มีประสิทธิภาพในการพิจารณาเลือกอาชีพได้ บุคคลกลุ่มนี้จึงต้องใช้กระบวนการคิดที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ซึ่งก็คือการมุ่งเน้นพิจารณาที่ผลลัพธ์อาชีพ จากนั้นจึงค่อย ๆ ย้อนกลับมาพิจารณาถึงแนวทางที่จะไปสู่อาชีพนั้น

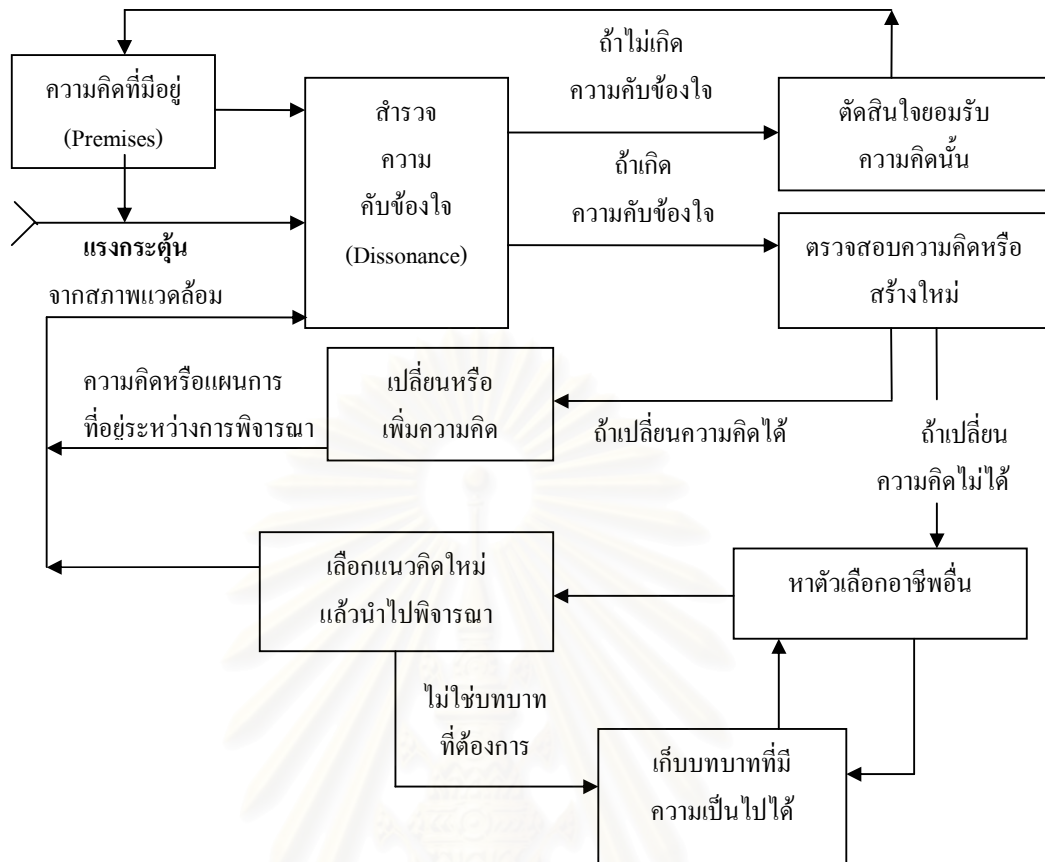
ทั้งนี้ Hilton (1962) เน้นย้ำเป็นอย่างยิ่งว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่มีลักษณะเป็นวัฏจักรและมีพลวัตอยู่เสมอ เมื่อบุคคลทำการตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว ก็จะนำการตัดสินใจนั้นไปทดลองปฏิบัติจริง แต่เมื่อมีเหตุการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นซึ่งบุคคลจำเป็นต้องทำการตัดสินใจ เป็นผลให้การตัดสินใจที่มีอยู่เดิมนั้นเลือนหายไป และย้อนกลับมาสู่ภาวะของการตัดสินใจอีกครั้ง ยกตัวอย่างเช่น เมื่อบุคคลผู้หนึ่งตัดสินใจประกอบอาชีพค้าขายเนื่องจากค้นพบว่าตนชอบงานที่ได้พบปะพูดคุยกับผู้คน จึงได้เปิดร้านเสื้อผ้าเป็นของตนเอง เมื่อเวลาผ่านไปกลับพบว่าตนไม่เหมาะสมกับงานค้าขายเนื่องจากเป็นคนใจอ่อน ไม่สามารถอดทนการต่อราคาจากลูกค้าที่มาซื้อเสื้อผ้าในร้านได้และมักยอมขายให้ลูกค้าในราคาที่ถูกลงกว่าทุน บุคคลผู้นี้จึงต้องกลับมาพิจารณาการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนอีกครั้ง

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น สามารถเกิดขึ้นได้เสมอ Slaney (1984) ศึกษาความสนใจเลือกอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยเพชบูรณ์จำนวน 98 คน โดยติดตามศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 2 ปี พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความมั่นคงในอาชีพ โดยรายงานว่าตนสนใจอาชีพเดิมและกำลังพัฒนาตนเองไปสู่อาชีพที่ตนสนใจนั้น แต่ทั้งนี้ก็มีนักศึกษาบางส่วนเปลี่ยนแปลงความสนใจ หันไปสนใจอาชีพที่แตกต่างจากอาชีพเดิมที่เคยรายงานไว้โดยสิ้นเชิง เช่น จากเดิมกลุ่มตัวอย่างสนใจอาชีพนักข่าว สองปีต่อมากลับเปลี่ยนมาสนใจการเป็นนักธุรกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่แม้จะสามารถระบุอาชีพที่ตนสนใจได้เมื่อสองปีก่อน แต่กลับไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าตนต้องการประกอบอาชีพอะไรเมื่อสอบถามอีกครั้งในสองปีต่อมา อิทธิพลของปัจจัยทางสังคม อาทิเช่น แนวโน้มของตลาดงานว่าอาชีพใดที่สร้างรายได้ดีในเวลานั้น และปัจจัยภายในตัวบุคคลเอง เช่น ผลการเรียนรู้ในวิชาเรียนที่จำเป็นต่ออาชีพที่สนใจ ส่งผลให้ความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของกลุ่มตัวอย่างนั้นเปลี่ยนแปลงไป

Hilton (1962) ได้เสนอแผนภูมิแนวคิดเรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีลักษณะเป็นวัฏจักรและมีพลวัตเปลี่ยนแปลงได้เสมอ โดยมีทั้งมิติทางด้านอารมณ์และความรู้สึกมาเป็นตัวกำกับกับการตัดสินใจ ดังปรากฏในภาพที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1.1 แสดงแนวคิดเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งมีลักษณะเป็นวัฏจักรและมีพลวัตเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยอาศัยองค์ประกอบของความคิดร่วมกับความรู้สึก
ที่มา: Hilton, 1962

Hilton (1962) อธิบายว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดมีสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ เช่น สถานการณ์ที่กระตุ้นว่าถึงเวลาแล้วที่บุคคลจะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพ เช่น การสำเร็จการศึกษา การได้รับการเสนอตำแหน่งใหม่ หรือการที่บุคคลพบว่ารายได้จากอาชีพที่ทำอยู่ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ถ้าบุคคลรู้สึกว่าการกระตุ้นนั้นมีน้ำหนักจนทำให้เกิดความคับข้องใจ บุคคลก็จะตรวจสอบความคิด (premises) ที่ตนมี เช่น เมื่อบุคคลสำเร็จการศึกษาแล้วและยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ บุคคลที่เกิดความคับข้องใจก็จะตรวจสอบความคิดของตนโดยการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างจริงจังมากขึ้น หากพิจารณาเลือกอาชีพแล้วพบว่าตัวเลือกอาชีพที่ตนตัดสินใจไปนั้นทำให้ตนมีความคับข้องใจน้อยลง บุคคลก็จะนำตัวเลือกอาชีพนำไปทดลองปฏิบัติ ซึ่งก็ต้องตรวจสอบอีกครั้งว่า เมื่อได้ทดลองทำอาชีพนั้นแล้วตนยังมีความคับข้องใจหรือไม่ หากบุคคลยังคับข้องใจกับอาชีพที่ได้ทดลองทำ บุคคลอาจปรับความคิดของตนเพื่อให้เกิดความคับข้องใจกับงานที่ทำน้อยลง หรืออาจตัดสินใจเลือกตัวเลือกอาชีพอื่น ซึ่งบุคคลก็จะกลับเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบความคับข้องใจอีกครั้งดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพตามแนวคิดของ Hilton (1962) ที่พบเห็นได้ในบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เช่น เมื่อบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นสำเร็จการศึกษา สิ่งแรกที่เข้ามาคือการรับรู้จากครอบครัวว่าเมื่อเรียนจบแล้วต้องทำงานหารายได้ช่วยค่าใช้จ่ายในครอบครัว สิ่งเหล่านี้ได้กระตุ้นให้บุคคลรับรู้ถึงความจำเป็นในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้งนี้ความต้องการที่แท้จริงของบุคคลนั้นอาจผิดกับแรงกระตุ้นที่เป็นความคาดหวังของครอบครัว เนื่องจากบุคคลต้องการศึกษาต่อในระดับสูง โดยยังไม่อยากทำงาน เมื่อเกิดความคับข้องใจระหว่างความคิดหรือความต้องการของตน (premises) กับสิ่งเร้าซึ่งเป็นความคาดหวังของครอบครัว บุคคลก็ต้องตรวจสอบว่าความคับข้องใจของตนนั้นเกินระดับที่รับได้หรือไม่ ถ้าพิจารณาแล้วพบว่าการตัดสินใจทำงานตามที่ครอบครัวคาดหวังนั้นไม่ทำให้ตนรู้สึกคับข้องใจมากนัก บุคคลก็จะยอมรับกับแรงกระตุ้นนั้น แต่หากเมื่อตรวจสอบความรู้สึกคับข้องใจแล้วพบว่าความต้องการของบิดามารดานั้นทำให้ตนรู้สึกคับข้องใจเกินไป บุคคลก็ต้องพิจารณาว่าจะเปลี่ยนอะไรใหม่หรือจะหาทางเลือกอื่นที่เหมาะสม เช่น เลือกทำงานในอาชีพที่ให้ค่าตอบแทนพอสมควรและจัดเวลาให้ตนสามารถศึกษาต่อนอกเวลาทำงาน เป็นต้น ทั้งนี้ในทุก ๆ การตัดสินใจบุคคลจะต้องกลับไปสำรวจความรู้สึกคับข้องใจของตนอยู่เสมอ จนกว่าจะได้ทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งก็คือทางเลือกที่ช่วยลดความคับข้องใจของตนมากที่สุดนั่นเอง

จากภาพที่ 1.1 จะพบว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบทางด้านอารมณ์ (affect) และองค์ประกอบทางด้านปัญญา (cognition) ในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นบุคคลต้องอาศัยทั้งความคิดและความรู้สึกร่วมกันเสมอ โดยความคิดจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ส่วนความรู้สึกจะเป็นตัวผลักดันหรือยับยั้งพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เราไปสู่ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด (Sampson et al., 2004) จากพื้นฐานความคิดนี้ Jones และ Chenary (1980) เสนอว่า ในการศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนอกจากจะตรวจสอบว่าบุคคลผู้นั้นมีการตัดสินใจแล้วหรือยังตัดสินใจไม่ได้ ยังต้องพิจารณาด้วยว่าบุคคลผู้นั้นมีความรู้สึกต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนอย่างไร โดย Jones และ Chenary (1980) เสนอโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Vocational Decision Status Model*) ซึ่งได้รวมทั้งมิติของความคิดและความรู้สึกเข้าไว้ด้วยกัน โดยแบ่งประเภทของการตัดสินใจเลือกอาชีพออกเป็น 4 กลุ่ม แสดงตามตารางที่ 1.2 ดังนี้

ตารางที่ 1.2

แสดงประเภทการตัดสินใจเลือกอาชีพเมื่อพิจารณามิติของความคิดร่วมกับมิติของความรู้สึก

กลุ่มที่ 1	ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วและมีความรู้สึกสบายใจ (decided-comfortable)
กลุ่มที่ 2	ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้และรู้สึกไม่สบายใจ (undecided-uncomfortable)
กลุ่มที่ 3	ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วแต่รู้สึกไม่สบายใจ (decided-uncomfortable)
กลุ่มที่ 4	ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้แต่มีความรู้สึกสบายใจ (undecided-comfortable)

ที่มา Jones และ Chenary (1980)

ทั้งนี้จากการวิจัยของ Jones (1989) ที่ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพกับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามหาวิทยาลัยทั้งชายและหญิงจำนวน 110 คน อายุเฉลี่ย 18.3 ปี พบว่ารูปแบบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในกลุ่มที่ 1 มากที่สุด (42.5%) รองลงมาคือกลุ่มที่ 2 (29%) แต่ทั้งนี้ก็ยังพบรูปแบบที่ 3 และ 4 เช่นกัน (โดยรวมประมาณ 30%) โดยกลุ่มที่ 3 นั้น Jones (1989) ระบุว่าเป็นผู้ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว แต่ไม่แน่ใจว่าอาชีพนั้นมีความเหมาะสมกับตนมากนักน้อยเพียงใด หรืออาจลงมือประกอบอาชีพนั้นเพียงเพื่อการมีรายได้ แต่ไม่ได้เป็นความต้องการที่แท้จริง (20.8%) และในกรณีของกลุ่มที่ 4 นั้น Jones (1989) ประเมินว่าเป็นผู้ที่ไม่เห็นความสำคัญของการเลือกอาชีพ จึงไม่รู้สึกวิตกกังวลใด ๆ แม้ว่าตนจะยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ (7.7%) นอกจากนี้ Jones (1989) เสนอแนะว่า ผู้วิจัยไม่ควรด่วนสรุปว่าผู้ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วจะรู้สึกสบายใจกับการตัดสินใจของตน หรือว่าผู้ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้จะต้องรู้สึกไม่สบายใจเสมอไป ด้วยการพิจารณาสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยรวมมิติความคิดกับความรู้สึกเข้าด้วยกันเช่นนี้ จะช่วยให้สามารถอธิบายการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น มากกว่าศึกษาการตัดสินใจเพียงแง่มุมเดียว งานวิจัยชิ้นนี้จึงพิจารณาการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยรวมมิติความคิดกับความรู้สึกเข้าด้วยกัน

Wanberg และ Muchinsky (1992) ได้นำโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพที่นำเสนอโดย Jones และ Chenary (1980) มาศึกษาขยายผลต่อโดยศึกษาร่วมกับลักษณะบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ได้แก่ ความวิตกกังวล (anxiety) อำนาจควบคุมตน (locus of control) และการเห็นคุณค่าแห่งตน (self-esteem) พบลักษณะบุคลิกภาพซึ่งสอดคล้องกับการแบ่งประเภทตามโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เสนอโดย Jones และ Chenary (1980) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัดสินใจแล้วและรู้สึกมั่นใจ (confident decided individual) บุคคลกลุ่มนี้จะทราบอย่างชัดเจนว่าตนสนใจเลือกอาชีพใดและมีความพึงพอใจกับการตัดสินใจของตน รับรู้ว่าตน

สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดี มีข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่ชัดเจน สามารถค้นหาเอกลักษณ์ด้านอาชีพของตนได้ และมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง

กลุ่มที่ 2 ยังตัดสินใจไม่ได้และมีความวิตกกังวล (anxious undecided individual) บุคคลจะยังไม่รู้จักตนเองอย่างชัดเจนว่าสนใจเลือกอาชีพใดและไม่พึงพอใจกับภาวะที่ตนตัดสินใจไม่ได้ มีเอกลักษณ์ด้านอาชีพอยู่ในระดับต่ำ ขาดความชัดเจนในตัวเอง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และมีความวิตกกังวล

กลุ่มที่ 3 กังวลกับการตัดสินใจของตน (concerned decided individual) คนกลุ่มนี้ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพของตนไปแล้ว แต่ยังคงสงสัยว่าสิ่งที่ตนเลือกไปนั้นถูกต้องหรือไม่ จึงมีความวิตกกังวลสูง และมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่ากลุ่มที่หนึ่งแต่ไม่ต่ำเท่ากลุ่มที่ 2

กลุ่มที่ 4 ยังตัดสินใจไม่ได้และไม่สนใจ (indifferent undecided) คนกลุ่มนี้จะยังไม่มีการวางแผนการประกอบอาชีพที่ชัดเจน และไม่สนใจการตัดสินใจในเรื่องนี้ มีการค้นหาอัตลักษณ์ในระดับต่ำ มีระดับการตัดสินใจต่ำ และมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มีความวิตกกังวลอยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ และไม่ได้มองว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นเรื่องสำคัญในชีวิต

อิทธิพลของอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อการเลือกอาชีพนั้น ยังอาจมองได้ในแง่มุมอื่น นอกจากความรู้สึกสบายใจ (comfort) ตามแนวคิดของ Jones และ Chenary (1980) เช่นความรู้สึกวิตกกังวล ซึ่ง Campagna และ Curtis (2007) พบว่าความรู้สึกวิตกกังวลก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเช่นกัน โดยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพกับภาวะความรู้สึกวิตกกังวล (state anxiety) และการมีบุคลิกภาพวิตกกังวล (trait anxiety) ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิงจำนวน 110 คน อายุระหว่าง 17-21 ปี พบว่าความวิตกกังวลนั้นสามารถทำนายปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ โดยเมื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลทั้งสองประเภท พบว่า ภาวะความรู้สึกวิตกกังวล (state anxiety) สามารถทำนายปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดีกว่าการมีบุคลิกภาพวิตกกังวล (trait anxiety) จากการศึกษาของ Campagna และ Curtis (2007) สรุปได้ว่าผู้ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้จะมีความวิตกกังวลมากกว่าผู้ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว

แต่อย่างไรก็ตาม การประสบปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นสามารถตีความได้ทั้งทางบวกและทางลบ โดยอาจมองว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขหรือจะมองให้เป็นโอกาสก็ได้ กล่าวคือ การไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพในช่วงเวลาหนึ่ง อาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้นในอนาคตได้ เพราะการที่บุคคลยึดเวลาการตัดสินใจให้ยาวนานออกไปนั้นช่วยให้ได้รู้จักตนเองและค้นพบความสามารถและความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตนอย่างแท้จริง ในทางกลับกัน การไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพอาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ เมื่อบุคคลนั้นไม่สามารถแก้ปัญหาคัดเลือกอาชีพของตนให้ผ่านพ้นเป็นเวลานานโดยปล่อยให้ปัญหาคัดเลือกอาชีพที่เกิดขึ้นเรื้อรัง (chronic career indecision) ซึ่งแก้ไขได้ยาก (Feldman, 2002)

ทั้งนี้ไม่อาจสรุปเหมารวมว่าผู้ที่ทำงานและมีอาชีพ เป็นผู้ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว เนื่องจากผู้ที่มีงานทำอาจอยู่ในภาวะที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ก็เป็นได้ (Feldman, 2003) บุคคลวัยเข้าทำงานอาจรู้สึกไม่มั่นใจหรือคับข้องใจกับการตัดสินใจของตนในงานหรืออาชีพที่ได้ทำลงไป แต่ทำงานนั้นเพียงเพื่อทดสอบความสอดคล้องของการตัดสินใจกับโลกของความเป็นจริง หรือเพื่อให้ตนมีรายได้และมีงานทำ ผู้ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ อาจตัดสินใจเลือกเข้าทำงานที่ใช้วุฒิการศึกษาต่ำกว่าที่ตนมี (underemployment) หรือทำงานที่ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนหรือฝึกฝนมา หรือไม่ใช่งานที่ตนถนัด จนกว่าจะค้นพบความชอบและความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง (Feldman, 2002) ตัวอย่างอาชีพในสังคมอเมริกัน เช่น อาชีพพนักงานเสิร์ฟ หรือพนักงานประจำร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น

โดยรวมแล้ว การตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบทางด้านความคิด (cognitive) และความรู้สึก (affective) ซึ่งการพิจารณาการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยใช้องค์ประกอบทั้งสองนี้ร่วมกันจะช่วยอธิบายรูปแบบและลักษณะปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากการตัดสินใจเลือกอาชีพจะประกอบด้วยองค์ประกอบของความคิดและความรู้สึกแล้ว อุปสรรคหรือปัญหาที่บุคคลประสบในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยอธิบายการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล โดยการศึกษาปัญหาในการตัดสินใจเลือกอาชีพสามารถศึกษาได้ในหลายลักษณะ ได้แก่ ศึกษาตามระดับความรุนแรง หรือศึกษาตามช่วงเวลาของการเกิดปัญหา เป็นต้น

หากพิจารณาจากระดับความรุนแรงของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล Savickas และ Jarjoura (1991) ได้ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวน 368 คน มีอายุเฉลี่ย 19.51 ปี พบว่าปัญหาการตัดสินใจนั้นมีความรุนแรงจากน้อยไปหามาก โดยในส่วนที่มีระดับความรุนแรงต่ำ จะมีลักษณะที่เป็นไปตามพัฒนาการ เช่น การต้องการข้อมูลเพิ่มเติม อยู่ในระหว่างการค้นหาอัตลักษณ์ เป็นต้น และในส่วนที่มีความรุนแรงในระดับสูง มักจะมีลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจ โดยในงานวิจัยนี้เรียกว่า การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (indecisiveness)

นอกจากนี้ หากศึกษาตามช่วงเวลาของการเกิดปัญหา พบว่าอุปสรรคที่ทำให้บุคคลเกิดปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นจะเริ่มขึ้นตั้งแต่ก่อนการตัดสินใจต่อเนื่องไปจนถึงภายหลังการตัดสินใจ Gati et al. (1996) ได้ศึกษาความอุปสรรคต่าง ๆ ของการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยแบ่งออกเป็นอุปสรรคที่เกิดในช่วงก่อนการตัดสินใจและในช่วงระหว่างการตัดสินใจ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างสองวัฒนธรรมคือ กลุ่มตัวอย่างชาวอิสราเอลทั้งชายและหญิงจำนวน 259 คน อายุระหว่าง 19-23 ปี กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวอเมริกันชายและหญิงจำนวน 304 คน อายุระหว่าง 17-23 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นผู้ที่ประสบปัญหาเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า

อุปสรรคที่ขัดขวางการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนการตัดสินใจ เช่น การขาดความพร้อมของผู้ตัดสินใจเอง ซึ่งมักมีที่มาจากแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกิดการตัดสินใจ เมื่อบุคคลไม่พร้อมที่จะตัดสินใจบุคคลก็ไม่อาจตัดสินใจเลือกอาชีพได้ ส่วนอุปสรรคในช่วงระหว่างที่บุคคลทำการตัดสินใจ เช่น การขาดข้อมูล การมีข้อมูลที่ขัดแย้งหรือการได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด เป็นต้น ที่พบมากคือ การที่บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพที่ขัดต่อความต้องการของครอบครัว และการได้ข้อมูลที่ผิดซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ เช่น การรับรู้ความสามารถของตนที่สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง ในระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ หากบุคคลขาดความรู้เกี่ยวกับอาชีพและตนเอง หรือประสบกับความขัดแย้งของตัวเลือกต่าง ๆ หรือมีการรับรู้ข้อมูลที่ผิดหรือขาด การตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตามมาจะเป็นปัญหา

Kelly และ Lee (2002) ได้ศึกษาแนวคิดของ Gati et al. (1996) เพิ่มเติมและพบว่ากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นจะครบถ้วนสมบูรณ์เมื่อเพิ่มการทำความเข้าใจช่วงเวลาที่บุคคลดำเนินการภายหลังการตัดสินใจร่วมด้วย ดังนั้นหากแบ่งการตัดสินใจเลือกอาชีพตามช่วงเวลาในกระบวนการตัดสินใจ ตามข้อเสนอของ Kelly และ Lee (2002) จะพบว่าปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นเกิดขึ้นได้ใน 3 ช่วงเวลาคือ

1. ช่วงก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นช่วงของการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและอาชีพ ผู้ที่ขาดความพร้อมในการรวบรวมข้อมูลจะประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ช่วงระหว่างดำเนินการตัดสินใจ เป็นช่วงที่บุคคลต้องนำข้อมูลที่มีอยู่มาประมวลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ หากบุคคลขาดข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจหรือมีข้อมูลที่ผิดหรือขาดก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพได้
3. ช่วงภายหลังจากการตัดสินใจ เป็นช่วงที่บุคคลตัดสินใจได้แล้ว และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามเส้นทางอาชีพที่มุ่งหวัง โดยบุคคลอาจพบกับอุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้นำบุคคลทำตามแผนการที่ตนได้ตัดสินใจไว้เช่น การมีความคิดเห็นขัดแย้งกับบุคคลสำคัญ เช่น บิดามารดา เป็นต้น

แม้ช่วงเวลาของการตัดสินใจเลือกอาชีพดังกล่าวนี้ดูเหมือนว่ามีการเรียงลำดับก่อนหลัง แต่แท้จริงแล้ว เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจนั้นมีความซับซ้อน บุคคลจึงอาจประสบปัญหาทั้งสามช่วงนี้ไปพร้อมกันได้ และไม่อาจแยกแยะได้ว่าช่วงเวลาใดเกิดขึ้นก่อนหลัง (Kelly & Lee, 2002)

3. สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ

Jones (1989) เสนอว่าสาเหตุของปัญหาที่บุคคลมักประสบในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ สามารถอธิบายลักษณะปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวได้ดังนี้

3.1 ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง

ผู้ที่มีความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง (self-clarity) คือผู้ที่เข้าใจตนเองและประสบความสำเร็จในการค้นหาเอกลักษณ์ทางอาชีพของตน รู้ว่าตนมีความสนใจ ความสามารถ ความต้องการและบุคลิกภาพอย่างไร และรู้มีอาชีพอะไรที่เหมาะสมกับตนบ้าง (Jones, 1989) โดยการมีความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองนั้นสอดคล้องกับการมีเอกลักษณ์ทางอาชีพ Holland, Gottfredson, และ Power (1980) ได้อธิบายการมีเอกลักษณ์ทางอาชีพ (vocational identity) ว่าหมายถึงการที่บุคคลมีภาพในใจเกี่ยวกับเป้าหมายอาชีพ มีความสนใจ และรับรู้ความสามารถของคนที่ชัดเจนและมั่นคง การมีเอกลักษณ์ทางอาชีพจะช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพได้ดี แม้ว่าจะประสบกับสภาพแวดล้อมที่คลุมเครือ นอกจากนี้การมีเอกลักษณ์ทางอาชีพที่ดีก็จะส่งผลต่อการปรับตัวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วย

ดังนั้นการมีความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง ก็คือการที่บุคคลรับรู้อัตมโนทัศน์ที่ชัดเจน และนำการรับรู้นี้ไปปรับใช้ในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน ส่งผลให้บุคคลรู้ว่าตนมีความสนใจ ความสามารถ ความต้องการและบุคลิกภาพอย่างไร และทราบว่ามีอาชีพใดบ้างที่เหมาะสมกับตน

ในทางกลับกัน การที่บุคคลยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้นั้นเกิดจากการขาดเอกลักษณ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง (Kelly & Lee, 2002) เกิดจากการขาดพัฒนาการทางอาชีพที่สมบูรณ์ ไม่รู้ว่ามีอาชีพใดที่ตนจะสามารถทำได้ดี ไม่รู้จักข้อดี-ข้อเสียของตน (Holland & Holland, 1977) และไม่รู้ว่าคุณต้องการอะไร ไม่รู้ว่าคุณมีความสามารถใดบ้าง (Gati et al., 1996) ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ บุคคลจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่ชัดเจนเพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการตัดสินใจ การตัดสินใจเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากบุคคลไม่รู้ว่าตนเองสนใจอาชีพใดและมีความสามารถอะไรบ้าง

Vondracek, Schulenberg, Skorikov, Gillespie, และ Wahlheim (1995) ได้ทำการศึกษาเด็กนักเรียนเกรด 7 ถึง 12 (เทียบเท่ากับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6) จำนวน 407 คน พบว่าปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นมีความสัมพันธ์กับสถานะทางเอกลักษณ์ตามแนวคิดของ Marcia (1966, อ้างถึงใน Vondracek et al., 1995) โดยกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ในการสร้างเอกลักษณ์ (identity achievement) จะมีระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ดีกว่ากลุ่มสถานะทางเอกลักษณ์อื่น ๆ สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่

ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วมักเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ในการสร้างเอกลักษณ์ (identity achievement) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่หลีกเลี่ยงตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ ก็จะเป็นผู้ที่อยู่ในระยะรอเลือกเอกลักษณ์ (identity moratorium) เป็นผู้ที่ด่วนรับเอกลักษณ์ (identity foreclosure) หรือเป็นผู้ที่มีความสับสนในเอกลักษณ์ (identity diffusion)

นอกจากนี้ Sampson และคณะ (2004) มองว่าพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลคือการมีความรู้เกี่ยวกับตนเอง (self-knowledge) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับตนเองจะสามารถระบุได้ว่าตนมีค่านิยม มีความสนใจ มีทักษะความสามารถและความต้องการเกี่ยวกับอาชีพอย่างไร ทั้งนี้ Sampson และคณะ (2004) เสนอว่าบุคคลจะรับรู้เกี่ยวกับตนเองได้ดีเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์ในอดีตของบุคคลนั้น เช่น ถ้าบุคคลรับรู้ว่าจะงานเจ้าหน้าที่ลูกค้าสัมพันธ์ที่ตนได้ทำเมื่อครั้งฝึกงานนั้น เป็นงานที่ตนทำได้ไม่ดี เพราะตนไม่สามารถรับมือกับลูกค้าที่เข้ามา ร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม เมื่อจบการศึกษาบุคคลก็จะตัดตัวเลือกอาชีพเจ้าหน้าที่ลูกค้าสัมพันธ์ออกไป เพราะได้เรียนรู้จากประสบการณ์แล้วว่าอาชีพนี้ไม่เหมาะสมกับตน จะเห็นได้ว่า ประสบการณ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยหล่อหลอมให้บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับตนเองที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2 การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ

การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ คือ การที่บุคคลมีข้อมูลว่ามีตัวเลือกอาชีพใดบ้าง แต่ละตัวเลือกอาชีพมีรายละเอียดอย่างไร รู้ว่าจะหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลือกอาชีพได้อย่างไร รวมถึงแต่ละตัวเลือกอาชีพต้องใช้การศึกษาและอบรมในลักษณะใด

ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ (occupational knowledge) สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ที่บุคคลมีว่าโลกของการทำงานเป็นเช่นไร รู้ว่าอาชีพที่ตนต้องการนั้นต้องศึกษาอบรมอย่างไรเพื่อที่จะฝึกฝนให้บุคคลมีทักษะความสามารถสอดคล้องกับอาชีพที่ตนเลือก นอกจากนี้ยังต้องรู้ว่าตัวเลือกอาชีพต่าง ๆ ของตนนั้นมีลักษณะเฉพาะหรือมีข้อดีข้อเสียอย่างไร ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเหล่านี้เป็นผลจากประสบการณ์ตรง จากการสังเกตประสบการณ์ของผู้อื่น หรือจากสื่อ โดยจะเพิ่มขึ้นตามอายุและประสบการณ์ (Sampson et al., 2004)

การขาดข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ Gati และคณะ (1996) แบ่งการขาดข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ 1) ขาดข้อมูลว่ามีตัวเลือกอาชีพใดบ้างและ 2) ขาดข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวเลือกอาชีพ นอกจากนี้ Gati และคณะ (1996) ยังเพิ่มเติมว่าผู้ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้นั้นอาจไม่ทราบว่ามีวิธีการใดบ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลนั้น เช่น ไม่ทราบว่าตนจะศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างไร บุคคลที่ขาดข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพจะมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ไม่มากพอ (Holland และ Holland, 1977) แม้บุคคลจะมีเอกลักษณ์ทางอาชีพสมบูรณ์พอที่จะรู้ว่าตนมีความสามารถและมีความสนใจในเรื่องใด แต่การขาดข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้นทำให้บุคคลไม่แน่ใจ

ว่าจะหาอาชีพที่ตรงกับความต้องการของคนที่ได้อย่างไร หรือไม่ทราบว่าจะหาอาชีพที่ตรงความต้องการใช้ การศึกษาและอบรมในลักษณะใดเพื่อให้บุคคลมีความเหมาะสมกับอาชีพนั้น (Jones, 1989)

ปัญหาการขาดข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพนั้นอาจสะท้อนถึงการขาดประสิทธิภาพของการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ อันเป็นผลทำให้บุคคลมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา เพื่อให้ไปสู่อาชีพต่าง ๆ อย่างจำกัด และเมื่อข้อมูลอาชีพไม่เพียงพอ การตัดสินใจเลือกอาชีพของ บุคคลก็จะเป็นปัญหาไปด้วย

3.3 การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ

สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพที่สำคัญประการหนึ่งและถือเป็นปัญหาที่ต้องใช้ วิธีการแก้ไขที่แตกต่างจากปัญหาอื่น คือการที่บุคคลมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (indecisiveness) ซึ่งก็คือการที่บุคคลมีบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดปัญหาในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเรื่องอาชีพและ ส่งผลให้ประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพมาเป็นเวลานาน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นปัญหา การตัดสินใจเลือกอาชีพที่เกิดขึ้นเรื้อรัง (chronic career indecision) บุคคลที่ประสบปัญหานี้มักจะมี ลักษณะไม่ชอบการตัดสินใจ ตัดสินใจได้ช้า ตัดสินใจอะไรได้ยาก มักประสบปัญหาในการ ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอไม่เพียงแต่เรื่องอาชีพ และมักรู้สึกพอใจหากมีผู้อื่นมาตัดสินใจให้แทน (Jones, 1989)

หลังจากที่ได้ทำการศึกษาระยะยาวเป็นเวลา 3 ปีกับนักศึกษาทั้งชายและหญิงที่ศึกษาใน วิทยาลัยจำนวน 325 คน มีอายุเฉลี่ย 17.7 ปี ที่มีปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ Guay, Ratelle, Senécal, Larose และ Deschênes (2006) พบว่าผู้ที่ประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นมี 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกคือ กลุ่มที่ยังไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการ (developmental career indecision) ซึ่งถือเป็นปัญหาปกติตามลำดับขั้นของพัฒนาการอันเนื่องมาจากการขาดข้อมูล เกี่ยวกับตนเองและโลกของการทำงาน (Osipow, 1999) ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มที่มีปัญหาการ ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เกิดขึ้นเรื้อรัง (chronic career indecision) ซึ่งจะหมายถึง การไม่สามารถตกลง ใจเลือกอาชีพของตนให้แน่นอนได้ เมื่อเวลาผ่านไป ผู้ที่ไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพในกลุ่มแรกจะ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพของตนได้เมื่อมีข้อมูลเกี่ยวกับตนเองหรือเกี่ยวกับอาชีพเพิ่มขึ้น แต่ผู้ที่ ไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพกลุ่มที่สองก็จะยังคงไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพของตนได้

ผู้ที่มีปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เกิดขึ้นเรื้อรังจะเป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางอาชีพล่าช้า กว่ากลุ่มอื่น ๆ Cohen, Chartrand และ Jowdy (1995) ได้ศึกษาประเภทของการไม่ตัดสินใจเลือก อาชีพควบคู่กับลำดับขั้นพัฒนาการทางเอกลักษณ์ตามแนวคิดของ Erikson ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยชายและหญิงจำนวน 423 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 18-26 ปี พบว่าผู้ที่มีปัญหาการตัดสินใจ เลือกอาชีพที่เกิดขึ้นเรื้อรัง จะมีปัญหาด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพมากที่สุด และจะก้าวผ่านลำดับ ขั้นพัฒนาการทางเอกลักษณ์ตามแนวคิดของ Erikson ได้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ

ผู้ที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพมาเป็นเวลานานมักจะหลีกเลี่ยงความรู้สึกวิตกกังวลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและเป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางอาชีพบกพร่อง (Rojewski, 1994) มักประสบปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในทุก ๆ เรื่องของชีวิตไม่จำกัดเพียงเรื่องอาชีพเท่านั้น (Osipow, 1999) โดยอาจเรียกผู้ที่มีปัญหาการตัดสินใจมาเป็นเวลานานนี้ว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (indecisiveness) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากประสบการณ์ในชีวิตที่บุคคลเคยประสบความล้มเหลวในการตัดสินใจ ส่งผลให้ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่อดทนต่อภาวะที่คลุมเครือไม่ชัดเจน ขาดความรู้เกี่ยวกับตนเองและขาดความสามารถในการจัดการกับปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ และกระทบไปถึงการตัดสินใจเรื่องอื่น ๆ ในชีวิต (Holland & Holland, 1977) นอกจากนี้ ผู้ที่มีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจจะมีความภูมิใจในตนเอง (self-esteem) ต่ำกว่าผู้ที่ไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการ (Germeijs & De Boeck, 2002)

3.4 การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ

การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ ในที่นี้คือ การประเมินของบุคคลถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน ปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นจะหมดความหมาย หากบุคคลไม่ได้มองว่าการประกอบอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตของตน ไม่พบความจำเป็นที่ตนต้องตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ ไม่มีความสนใจเลือกอาชีพใดเป็นพิเศษ และไม่ได้คาดหวังว่าตนจะต้องทำงานหรือมีงานทำ (Jones, 1989)

Lucas และ Epperson (1990) ทำการศึกษากลุ่มนักศึกษาที่ไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพจำนวน 196 คน โดยพิจารณาตัวแปรความวิตกกังวล (anxiety) ความภูมิใจในตนเอง (self-esteem) การให้ความสำคัญทั้งในเรื่องอาชีพ ความสัมพันธ์และการพักผ่อน แนวคิดอำนาจควบคุมตน (locus of control) ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ การรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับอาชีพ และการพัฒนาเอกลักษณ์ทางอาชีพ (vocational identity) พบว่าสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้ที่มีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจหรือเป็นผู้ที่มีปัญหาการตัดสินใจมาเป็นเวลานาน โดยมีปัญหาการตัดสินใจการเลือกอาชีพที่เกิดขึ้นเรื้อรัง มีความวิตกกังวลสูง ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องอาชีพหรือเรื่องความสัมพันธ์ มีแนวคิดอำนาจควบคุมภายนอกตน ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม รับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับอาชีพ และมีเอกลักษณ์ทางอาชีพต่ำ
2. กลุ่มผู้ที่มีความวิตกกังวลจากการที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ บุคคลกลุ่มนี้มักมีความวิตกกังวลในประเด็นนี้อยู่บ้าง มีการรับรู้คุณค่าในตนเองต่ำ ให้ความสำคัญกับอาชีพ ความสัมพันธ์และการพักผ่อน มีแนวคิดอำนาจควบคุมภายนอกตน รับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับอาชีพ และต้องการข้อมูลเพิ่มเติมอีกเพียงเล็กน้อย

3. กลุ่มผู้ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้เนื่องจากขาดข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ บุคคลกลุ่มนี้ไม่วิตกกังวล มีการรับรู้คุณค่าในตนเองสูง ให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์และอาชีพ มีแนวคิดอำนาจควบคุมภายในตน โดยต้องการข้อมูลเพิ่มเติม
4. กลุ่มผู้ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้เนื่องจากไม่เชื่อมั่นในการตัดสินใจของตน บุคคลกลุ่มนี้นั้นมีความวิตกกังวลบ้าง มีการรับรู้คุณค่าในตนเองต่ำ ให้ความสำคัญในเรื่องอาชีพมากกว่าเรื่องความสัมพันธ์และกิจกรรมการพักผ่อน นอกจากนี้ยังมีแนวคิดอำนาจควบคุมภายในตน
5. กลุ่มผู้ที่ไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องอาชีพ คนกลุ่มนี้มักไม่มีความวิตกกังวล มีการรับรู้คุณค่าในตนเองสูง ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องอาชีพและความสัมพันธ์ สนใจกิจกรรมการพักผ่อนมากกว่า มีแนวคิดอำนาจควบคุมภายนอกตน ไม่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพ โดยสามารถพัฒนาเอกลักษณ์ทางอาชีพได้ดี

จากลักษณะของผู้ที่ไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพในกลุ่มที่ 5 จะพบว่าแม้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มนี้สามารถพัฒนาเอกลักษณ์ทางอาชีพได้ดี มีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ รู้ว่าตนมีความสามารถอย่างไรและต้องการอะไร แต่เนื่องจากบุคคลที่อยู่ในกลุ่มนี้ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องอาชีพ จึงทำให้ไม่เกิดการตัดสินใจเลือกอาชีพ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มนี้ไม่พบความจำเป็นที่ตนจะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพ กระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพจึงไม่เกิดขึ้น

Jones (1989) พบว่ามีผู้ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้แต่รู้สึกสบายใจ (undecided-comfortable) นั้นมักไม่มีความกังวลกับการที่ตนไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพ เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพหรือยังไม่เห็นความจำเป็นของการประกอบอาชีพในเวลานั้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้ที่มีลักษณะยังตัดสินใจไม่ได้และไม่สนใจ (indifferent undecided) ในการศึกษาของ Wanberg และ Muchinsky (1992) ที่พบว่าบุคคลประเภทนี้จะไม่สนใจว่าตนจะสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้หรือไม่

4. การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (Career Commitment)

การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment หรือ occupational commitment) หมายถึง การที่บุคคลมุ่งพัฒนาอาชีพของตนให้ก้าวหน้า โดยเชื่อมั่นว่าอาชีพที่ทำอยู่นั้นเป็นอาชีพที่ตนต้องการ และไม่คิดที่จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นแม้จะพบกับอุปสรรคก็ตาม Noordin, Williams, และ Zimmer (2002) เสริมว่าผู้ที่มีพันธะผูกพันต่ออาชีพนั้นจะให้ความสำคัญต่อเป้าหมายอาชีพที่ได้เลือกไว้ และจะพัฒนาตนเองในสายอาชีพดังกล่าวเพื่อไปสู่เป้าหมายอาชีพที่ต้องการ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพนั้นเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลมีแรงจูงใจที่จะผลักดันตนเองให้ทำงานในสายอาชีพที่ตนเลือก (Hall, 1971 อ้างถึงใน Blau, 1985) ตัวอย่างของการมีพันธะผูกพันต่อ

อาชีพ (career commitment) เช่น การที่บุคคลมีเป้าหมายที่จะทำงานในสายงานเลขานุการ แม้ในช่วงชีวิตจะมีการย้ายองค์กรบ้าง แต่ก็ยังเลือกทำงานในตำแหน่งเลขานุการมาโดยตลอด และพยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้เจริญก้าวหน้าในสายงานเลขานุการของตน เป็นต้น

ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีพันธะผูกพัน (commitment) นั้นจะพบคำที่ใกล้เคียงกับการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) อยู่สองคำคือ การให้ความสำคัญกับการทำงาน (job involvement) และ การมีพันธะผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment) โดยการให้ความสำคัญกับการทำงาน (job involvement) นั้นจะหมายถึง การที่บุคคลให้ความสำคัญต่อการทำงาน โดยมองว่างานเป็นส่วนประกอบสำคัญในชีวิต การทำงานทำให้ชีวิตมีความสุขและมีความพึงพอใจในชีวิต (Blau, 1985) ซึ่งในที่นี้หมายถึงการทำงานโดยภาพรวม ไม่ได้หมายถึงอาชีพหรืองานใดเป็นพิเศษ ส่วนการมีพันธะผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment) นั้นจะหมายถึง การยึดมั่นมุ่งพัฒนางานเพื่อความก้าวหน้าในองค์กรใดองค์กรหนึ่งโดยเฉพาะ โดยจากการวิเคราะห์อภิมาน (meta-analysis) ของ Cooper-Hakim และ Viswesvaran (2005) พบว่าแม้คำสามคำนี้จะแสดงถึงการมีพันธะผูกพันต่างรูปแบบกัน แต่ก็มีกรอบแนวความคิดที่เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ การให้ความสำคัญกับการทำงาน ((job involvement) นั้นมีความหมายกว้างที่สุด ครอบคลุมเรื่องการมีพันธะผูกพันเกี่ยวกับงานในภาพรวม ส่วนการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) นั้นจะมีความหมายครอบคลุมรองลงมา และสุดท้ายการมีพันธะผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment) นั้นจะมีความหมายแคบที่สุดโดยเจาะจงเฉพาะองค์กรใดองค์กรหนึ่งเท่านั้น

การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) เป็นตัวแปรที่นักวิจัยทางด้านพัฒนาการทางอาชีพให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยนักวิจัยเหล่านี้ นำการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) นี้มาใช้เพื่อช่วยทำนายผลที่ตามมาจากการทำงาน (work outcomes) ต่าง ๆ เช่น ความพึงพอใจในงาน (job satisfaction; Cooper-Hakim & Viswesvaran, 2005) ประสิทธิภาพการทำงาน (job performance; Cooper-Hakim & Viswesvaran, 2005) การมีนิสัยขอลาขาดงาน (absenteeism; Cohen, 2000) การเปลี่ยนงาน (turnover; Cohen, 2000) การมีความคิดที่จะเปลี่ยนงาน (turnover intentions; Cohen, 2000) การมีความคิดที่จะถอนตัวจากอาชีพที่ทำอยู่ (career withdrawal cognitions; Blau, 1985) แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision) ที่ผ่านมาในอดีต มีเพียงการศึกษาของ Earl และ Bright (2007) ที่พบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพสามารถทำนายการมีพันธะผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment) ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort) กับการมีพันธะผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment) ในทิศทางบวกที่ขนาดความสัมพันธ์ .44 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการค้นพบนี้ Earl และ Bright (2007) ได้เสนอแนะว่าควรมีการศึกษาตัวแปรความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เพิ่มเติม เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีแนวโน้มว่าสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานได้เป็นอย่างดี

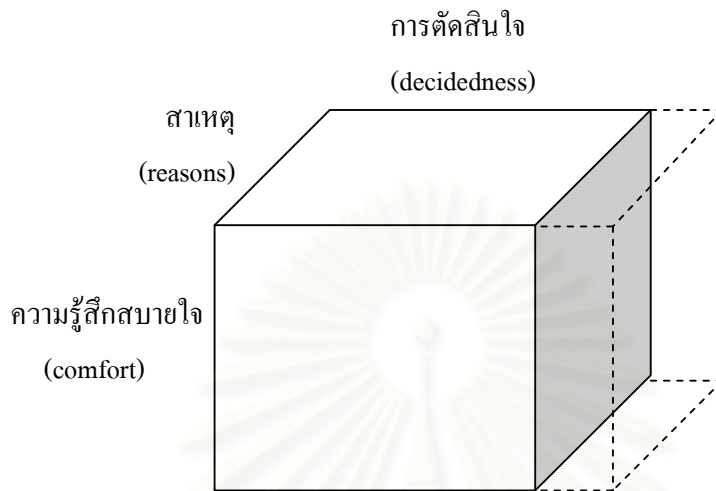
เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การทำงานโดยยึดมั่นเพียงองค์กรใดองค์กรหนึ่งนั้นมีความเป็นไปได้น้อยลง กอปรกับผู้คนส่วนหนึ่งในปัจจุบันมีความจงรักภักดี (royalty) ต่อบริษัทน้อยลง การศึกษาการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) จึงมีความสำคัญและสามารถสะท้อนสภาพความเป็นจริงได้ดีกว่าการศึกษาการมีพันธะผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment) เพราะการศึกษาเกี่ยวกับพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) นั้นเป็นการศึกษาภาพรวมของพัฒนาการทางอาชีพ โดยบุคคลจะประเมินการประกอบอาชีพที่ผ่านมาของตน แล้วนำจุดข้อย่อยเล็ก ๆ ของประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา ผสานเข้าด้วยกันเป็นภาพกว้าง (Noordin, Williams, & Zimmer, 2002) ปัจจุบันนักวิจัยจึงเน้นการศึกษาโดยเน้นมองโดยภาพรวมของพัฒนาการทางอาชีพ กล่าวคือ ไม่ได้ศึกษาเพียงพันธะผูกพันของบุคคลต่อองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่จะศึกษาในภาพรวมว่าบุคคลมีพันธะผูกพันต่อสายอาชีพของตนมากน้อยเพียงใด ยังคงทำงานในสายอาชีพเดิมของตน หรือมีความต้องการที่จะเปลี่ยนไปทำงานในสายอาชีพอื่น (Cooper-Hakim & Viswesvaran, 2005) ซึ่งในที่นี้ก็คือการศึกษาพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment) นั่นเอง

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพมีผลต่อการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพอย่างไร โดยอ้างอิงจากการศึกษาเบื้องต้นของ Earl และ Bright (2007) ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานแล้วหวนระลึกถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ผ่านมาของตน แล้วนำมาประเมินการตัดสินใจเลือกอาชีพในปัจจุบันอันเป็นภาพรวมของบุคคล

5. โมเดลการตัดสินใจเลือกอาชีพ

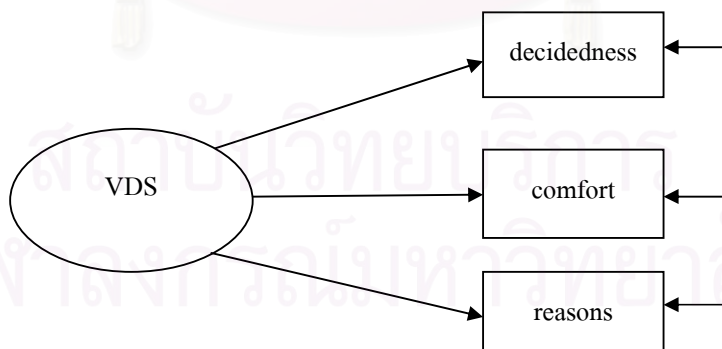
โมเดลการตัดสินใจเลือกอาชีพในการวิจัยครั้งนี้มาจากโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพของ Jones และ Chenery (1980) ที่เน้นว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งทางด้านความคิด (cognitive) และความรู้สึก (affective) ในที่นี้ การตัดสินใจเลือกอาชีพ (decidedness) นั้นถือเป็นองค์ประกอบทางด้านความคิด ส่วนความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort) นั้นเป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึก นอกจากนี้ องค์ประกอบด้านความคิดและความรู้สึกแล้ว โมเดลนี้ยังรวมสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) ซึ่งได้แก่ ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ และการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพด้วย โดย Jones และ Chenery (1980) มีแนวคิดว่ามีโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เสนอขึ้นนี้มีลักษณะเป็นสามมิติดังแสดงในภาพที่ 1.2 พื้นที่ภายในภาพสามมิติส่วนที่เป็นเส้นประแสดงถึงการตัดสินใจเลือก

อาชีพได้อย่างสมบูรณ์ (complete vocational decidedness) ซึ่งเป็นส่วนที่ Jones และ Chenary ไม่ได้นำมาศึกษาในการวิจัย

ภาพที่ 1.2 แสดงโมเดลสามมิติสถานการณ์การตัดสินใจเลือกอาชีพ ของ Jones และ Chenary ที่มา: Jones และ Chenary (1980)

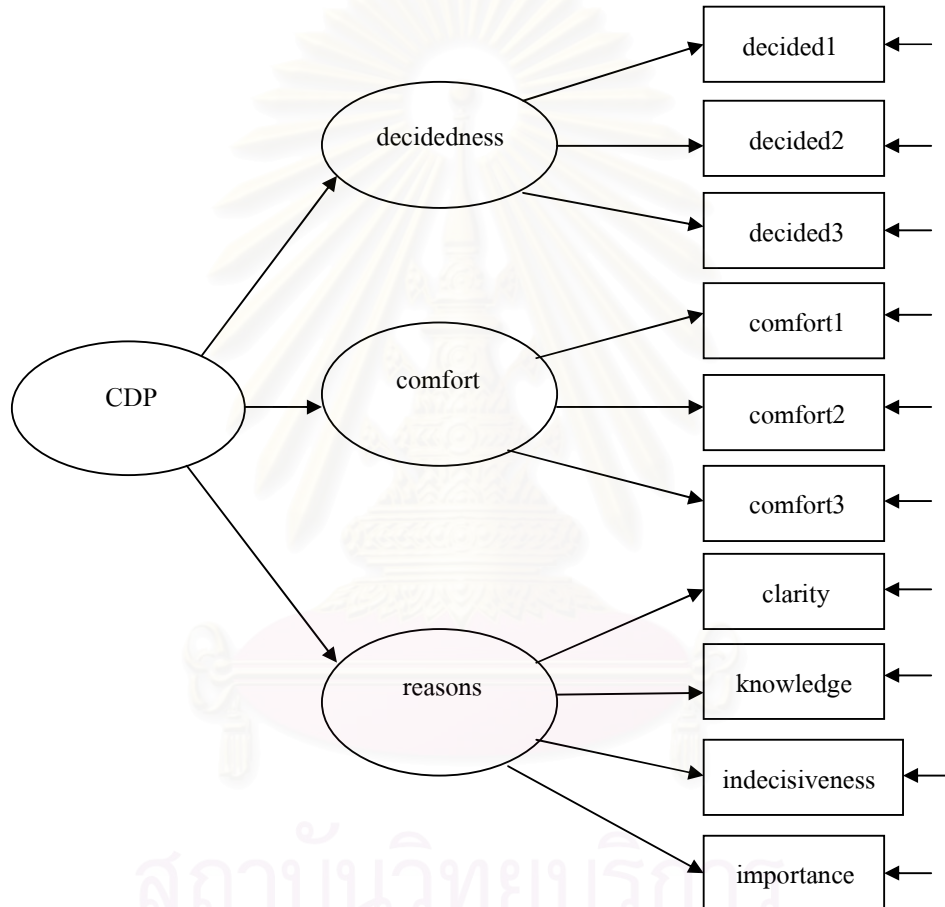
จากกรอบแนวคิดของโมเดลสามมิติสถานการณ์การตัดสินใจเลือกอาชีพดังกล่าว Jones และ Chenary (1980) ได้เสนอมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Vocational Decision Scale: VDS*) แบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) ประกอบด้วยข้อคำถามสำหรับวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ 1 ข้อ วัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ 1 ข้อ และ วัดสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ 36 ข้อ แสดงในรูปแบบโมเดลการวัดได้ดังภาพที่ 1.3

ภาพที่ 1.3 โมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Vocational Decision Scale: VDS*) ของ Jones และ Chenary

หมายเหตุ VDS คือ มาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ decidedness คือ การตัดสินใจเลือกอาชีพ comfort คือ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และ reasons คือ สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ

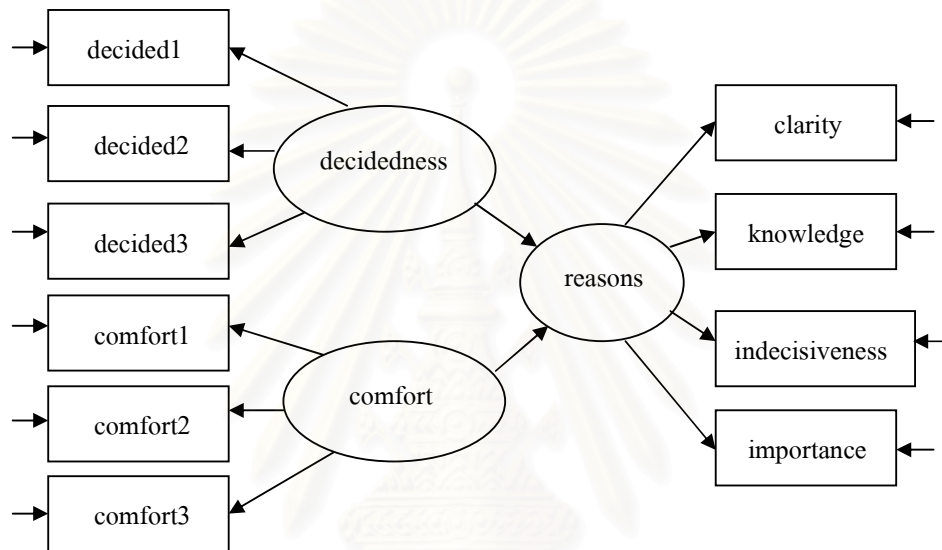
ต่อมา Jones (1989) ได้พัฒนาและปรับปรุงมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพขึ้นใหม่ ให้ชื่อว่ามาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) โดยยังคงยึดแนวคิดโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพตามที่ Jones และ Chenary (1980) ได้เสนอไว้ แต่เพิ่มข้อคำถามในการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็น 2 ข้อ วัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็น 2 ข้อ และมีข้อคำถามที่วัดสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ 12 ข้อ เมื่อแสดงรูปแบบเป็นโมเดลการวัดได้เป็นโมเดลที่ 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองชั้นตอน (second order factor analysis model) ดังภาพที่ 1.4

ภาพที่ 1.4 โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) โมเดลที่ 1

หมายเหตุ CDP คือ มาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ decidedness คือ การตัดสินใจเลือกอาชีพ comfort คือ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และ reasons คือ สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ decided1–decided3 คือ ตัวแปรชี้วัดการตัดสินใจเลือกอาชีพตัวแปรที่ 1–3 comfort1–comfort3 คือ ตัวแปรชี้วัดการมีความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพตัวแปรที่ 1–3 clarity คือ ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง knowledge คือ การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ indecisiveness คือ การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ และ importance คือ การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ

นอกจากการพัฒนามาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) แล้ว Jones (1989) ยังได้เสนอแนวคิดการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ ในลักษณะของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมิติทั้ง 3 มิติ Jones (1989) อธิบายว่าโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างสมบูรณ์/ไม่สมบูรณ์แล้ว บุคคลมีความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพมาก/น้อย ซึ่งทั้งสองพฤติกรรมนี้ส่งผลถึงความสามารถในการอธิบายสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดีมากน้อยเพียงใด แสดงเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ดังภาพที่ 1.5

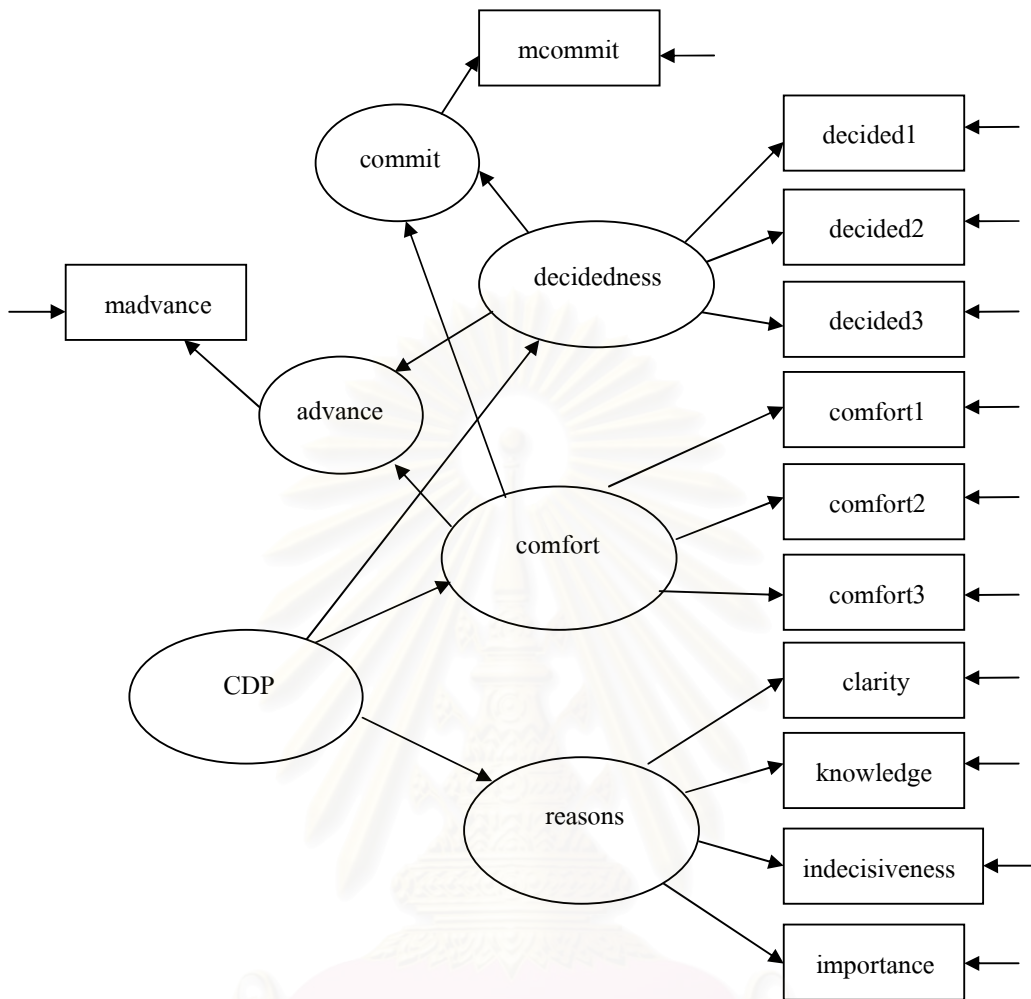
ภาพที่ 1.5 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) โมเดลที่ 2

หมายเหตุ *decidedness* คือ การตัดสินใจเลือกอาชีพ *comfort* คือ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และ *reasons* คือ สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ *decided1–decided3* คือ ตัวแปรชี้วัดการตัดสินใจเลือกอาชีพตัวแปรที่ 1–3 *comfort1–comfort3* คือ ตัวแปรชี้วัดการมีความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพตัวแปรที่ 1–3 *clarity* คือ ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง *knowledge* คือ การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ *indecisiveness* คือการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ และ *importance* คือการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ

เมื่อเปรียบเทียบโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพตามโมเดลที่ 1 และ โมเดลที่ 2 ยังไม่สามารถบอกได้ว่าโมเดลใดดีกว่ากัน เนื่องจาก Jones (1989) นำเสนอแต่เพียงแนวคิดยังมิได้ทำการวิจัยโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของโมเดลทั้งสอง โดยกำหนดเป็นโมเดลแข่งขัน (*competing models*) ตามแนวคิดของ Jöreskog และ Sörbom (1996) โดยการตรวจสอบความตรงของโมเดลว่าโมเดลใดมีความตรงมากกว่ากัน

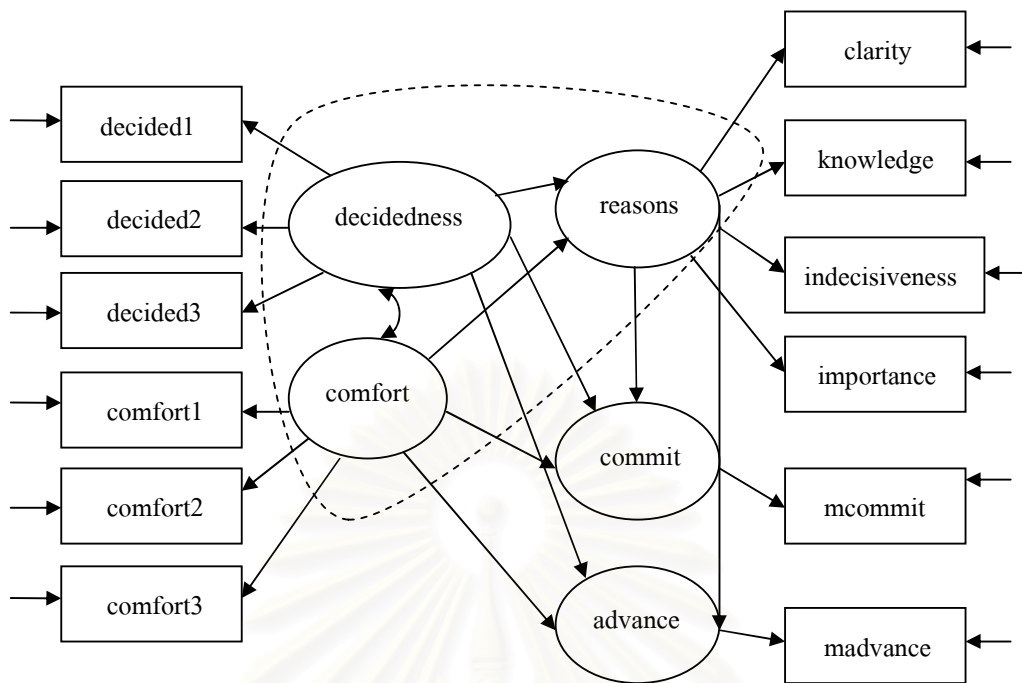
นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีความสนใจศึกษาผลที่เกิดตามมาของโปรแกรมการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพด้วย เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าการศึกษาแต่โมเดลการวัดโปรแกรมการตัดสินใจเลือกอาชีพเพียงอย่างเดียวไม่เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติจริง การศึกษาถึงผลของโปรแกรมการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพน่าจะช่วยให้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเพิ่มตัวแปรพัฒนาการทางอาชีพเป็นตัวแปรภายในแฝงในโมเดล ตัวแปรนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝงสองตัวแปรคือ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ การเพิ่มตัวแปรทั้งสองนี้ได้มาจากผลงานวิจัยของ Earl และ Bright (2007) ซึ่งพบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพและความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นสามารถทำนายการมีพันธะผูกพันต่อองค์กรและความพึงพอใจในงาน แม้การมีพันธะผูกพันต่อองค์กรจะมีความหมายที่แคบ และหมายถึงการมีความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรใดองค์กรหนึ่งเท่านั้น ไม่น่าจะรวมถึงพันธะผูกพันต่ออาชีพ แต่ Cooper-Hakim และ Viswesvaran (2005) พบว่าตัวแปรทั้งสองตัวนี้แม้จะแสดงถึงการมีพันธะผูกพันต่างรูปแบบกัน แต่ก็มีการอบแนวความคิดที่เชื่อมโยงกัน ในทำนองเดียวกันแม้ตัวแปรความพึงพอใจในงานจะไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าในอาชีพโดยตรง แต่ Earl และ Bright (2007) เชื่อว่าหากบุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพได้ และมีความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น ก็จะมี ความพึงพอใจในงานและมีแรงจูงใจที่จะสร้างความก้าวหน้าในงานอาชีพของตน เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวข้างต้นมาใช้เป็นหลักฐาน ผู้วิจัยสามารถแสดงโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของผลจากโมเดลการวัดโปรแกรมการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพได้ เป็นสองโมเดล ดังภาพที่ 1.6 และ 1.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1.6 โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) โมเดลที่ 1 ต่อพัฒนาการทางอาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1.7 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) โมเดลที่ 2 ต่อพัฒนาการทางอาชีพ

หมายเหตุ CDP คือ มาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ decidedness คือ การตัดสินใจเลือกอาชีพ comfort คือ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และ reasons คือ สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ commit คือ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ advance คือ ความก้าวหน้าในอาชีพ decided1–decided3 คือ ตัวแปรชีวิตการตัดสินใจเลือกอาชีพตัวแปรที่ 1–3 comfort1–comfort3 คือ ตัวแปรชีวิตการมีความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพตัวแปรที่ 1–3 clarity คือ ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง knowledge คือ การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ indecisiveness คือการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ importance คือการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ mcommit คือ คะแนนเฉลี่ยของการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และ madvance คือคะแนนเฉลี่ยของความก้าวหน้าในอาชีพ

ตัวแปรในพื้นที่เส้นประ คือ ตัวแปรในโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ

โดยสรุปแล้ว งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพในผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นอายุระหว่าง 22-35 ปี โดยการเปรียบเทียบความตรงของโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision profile: CDP) ตามแนวของ Jones (1989) ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล โมเดลที่ 1 เป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2 เป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เมื่อผลการเปรียบเทียบพบว่าโมเดลใดมีความตรงสูงกว่า ผู้วิจัยจะนำโมเดลนั้นไปวิเคราะห์ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพต่อไป นั่นคือการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ แม้ว่าการเสนอกรอบแนวคิดของโมเดล

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อการพัฒนาการทางอาชีพจะมีสองโมเดลที่เป็นโมเดลแข่งขัน แต่ในการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่สองจะเป็นการวิเคราะห์เพียงโมเดลเดียว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้น โดยใช้โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ตามแนวของ Jones (1989) ซึ่งเป็นโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล และเพื่อเปรียบเทียบความตรงระหว่างโมเดลแข่งขันทั้ง 2 โมเดล

2. เพื่อศึกษาผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ตามโมเดลการวัดในข้อ 1 ที่มีความตรงสูง ต่อพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ และตรวจสอบความตรงของโมเดล

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย

ตัวแปรแฝง

1. การตัดสินใจเลือกอาชีพ (decidedness)
2. ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort)
3. สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons)
4. การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (career commitment)
5. ความก้าวหน้าในอาชีพ (career advancement)

ตัวแปรสังเกตได้/ตัวแปรชี้วัด

1. ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง (self-clarity)
2. การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ (knowledge about occupations and training)
3. การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (indecisiveness)
4. การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ (career choice importance)

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุระหว่าง 22-35 ปี) ชายและหญิงที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นต้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีงานทำซึ่งเป็นงานที่ก่อให้เกิดรายได้พอสมควรเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน

คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย

1. **ผู้ใหญ่ตอนต้น** หมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง 22-35 ปี เพศชายและเพศหญิง ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นต้นไป ปัจจุบันมีงานทำซึ่งเป็นงานที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างสม่ำเสมอเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน
2. **การตัดสินใจเลือกอาชีพ** หมายถึง การประเมินของบุคคลว่าตนสามารถระบุตัวเลือกอาชีพและสายงานอาชีพที่ตนต้องการได้หรือไม่ วัดโดยมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยเรื่องการตัดสินใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)
3. **ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ** หมายถึง การประเมินของบุคคลว่าตนมีความรู้สึกสบายใจกับการตัดสินใจเลือกอาชีพในภาพรวมของตนมากน้อยเพียงใด วัดโดยมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยเรื่องความรู้สึกสบายใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)
4. **ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง** หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าตนมีความสนใจความสามารถ ความต้องการและบุคลิกภาพอย่างไร และทราบว่าอาชีพใดบ้างที่เหมาะสมกับตน วัดได้จากมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)
5. **การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ** หมายถึง การมีข้อมูลของบุคคลว่ามีตัวเลือกอาชีพใดบ้าง แต่ละตัวเลือกอาชีพมีรายละเอียดอย่างไร รู้ว่าจะหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลือกอาชีพได้อย่างไร รวมถึงแต่ละตัวเลือกอาชีพต้องใช้การศึกษาและอบรมในลักษณะใด วัดโดยมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)
6. **การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ** หมายถึง การที่บุคคลมีบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดปัญหาในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเรื่องอาชีพและส่งผลให้ประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพมาเป็นเวลานาน วัดได้จากมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

7. การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ หมายถึง การประเมินของบุคคลถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน วัดได้จากมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) ที่พัฒนาขึ้น โดย Jones (1989)
8. การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ หมายถึง การประเมินถึงมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการมุ่งพัฒนาอาชีพของตนให้ก้าวหน้า โดยเชื่อมั่นว่าอาชีพที่ทำอยู่นั้นเป็นอาชีพที่ตนต้องการ และไม่คิดที่จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นแม้จะพบกับอุปสรรค วัดได้จากมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (Career Commitment Measure) ของ Blau (1985)
9. ความก้าวหน้าในอาชีพ หมายถึง การประเมินตนเองของบุคคลว่าตนได้มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพของงานที่ตนทำมาน้อยเพียงใด ทั้งเพื่อให้ตนได้ตำแหน่งงานที่สูงขึ้น และเพิ่มหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับอาชีพของตนมากขึ้น วัดได้จากมาตรวัดพฤติกรรมความก้าวหน้าในอาชีพที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยใช้โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision profile: CDP) ตามแนวของ Jones (1989)
2. ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision profile: CDP) ตามแนวของ Jones (1989) ต่อพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ
3. ผลการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมพัฒนาการทางอาชีพได้

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีอายุระหว่าง 22-35 ปี เพศชายและเพศหญิง อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นต้นไป ปัจจุบันมีงานทำซึ่งเป็นงานที่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างสม่ำเสมอเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 3 เดือน โดยเปรียบเทียบความตรงระหว่างโมเดล 2 โมเดล ซึ่งโมเดลที่ 1 คือ โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ และโมเดลที่ 2 คือ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งโมเดลทั้งสองนี้พัฒนาจากโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Vocational Decision Status Model*) ที่ Jones และ Chenary (1980) ได้เสนอไว้ นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังศึกษาถึงผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อการพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพอีกด้วย โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นอายุ 22-35 ปี จำนวน 1,497 คน เป็นเพศชายจำนวน 433 คน และเพศหญิงจำนวน 1,064 คน ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน เนื่องจากไม่ปรากฏถึงความแตกต่างระหว่างเพศในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในงานวิจัยที่ผ่านมา (Gati et al., 1996; Larson et al., 1988; Bright, Pryor, & Harpham, 2005) กลุ่มตัวอย่างอาศัยและทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือปริมณฑล มีงานทำซึ่งเป็นงานที่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างสม่ำเสมอเป็นเวลานานไม่ต่ำกว่า 3 เดือน สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดโควตา หรือ quota sampling (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549) โดยเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ข้างต้น และเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย โดยรวบรวมข้อมูลได้จากการแจกชุดแบบสอบถาม ณ อาคารสำนักงาน และหน่วยงานราชการ รวมถึงเข้าไปติดต่อฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ของบริษัทต่าง ๆ ซึ่งอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย ในจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 2,000 ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนกลับมาจำนวน 1,514 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.7 แบบสอบถามจำนวน 17 ชุดถูกคัดออกจากการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากผู้ตอบมีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่ผู้วิจัยกำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกได้เป็น 11 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 มาตรการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นมาตรการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการย่อยเรื่องการตัดสินใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 3 มาตรการความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นมาตรการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการย่อยเรื่องความรู้สึกสบายใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 4 มาตรการความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง เป็นมาตรการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการย่อยความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 5 มาตรการการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ เป็นมาตรการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการย่อยการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 6 มาตรการการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ เป็นมาตรการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการย่อยการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 7 มาตรการการให้ความสำคัญกับอาชีพ เป็นมาตรการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการย่อยการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 8 มาตรการการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ เป็นมาตรการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (*Career Commitment Measure*) ของ Blau (1985)

ตอนที่ 9 มาตรการความก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งสร้างและพัฒนาโดยผู้วิจัย

ตอนที่ 10 มาตรการความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชา เป็นมาตรการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการความพึงพอใจกับสาขาวิชาเอก (*The Academic Major Satisfaction Scale: AMSS*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Nauta (2007) เป็นมาตรการที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (*concurrent validity*)

ตอนที่ 11 มาตรการความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ซึ่งสร้างและพัฒนาโดยผู้วิจัย เป็นมาตรการที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (*concurrent validity*)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษา จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และจำนวนปีที่ทำงานภายหลังจากสำเร็จการศึกษา (ภาคผนวก ข.)

ตอนที่ 2 มาตรการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยเรื่องการตัดสินใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989) เพื่อให้ผู้ตอบประเมินว่าตนสามารถระบุตัวเลือกอาชีพและสายงานอาชีพที่ตนต้องการได้หรือไม่ มาตรวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ (ภาคผนวก ข.) เป็นข้อกระทงทางบวกทั้ง 3 ข้อ ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ฉันได้ตัดสินใจอย่างแน่นอนแล้วว่า ฉันต้องการทำอาชีพอะไร” โดยผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีที่ข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิด โดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 3 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 15 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 3 คะแนน เมื่อกลับคะแนนของข้อกระทงทางลบแล้ว ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงแสดงว่ามีปฏิกิริยาตัดสินใจเลือกอาชีพของตนในระดับสูง ในทางกลับกัน ผู้ที่มีคะแนนรวมต่ำแสดงถึงการมีระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนต่ำหรือยังตัดสินใจเลือกอาชีพได้ในระดับต่ำนั่นเอง

แต่เดิมมาตรวัดย่อยการตัดสินใจเลือกอาชีพของ Jones (1989) นั้นประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 2 ข้อ โดยเป็นข้อกระทงทางบวกทั้ง 2 ข้อ ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัย

ได้พัฒนาและสร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 2 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น 4 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวกจำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางลบจำนวน 1 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัด โดยนำมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .84 (ภาคผนวก ค 1.1) ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิเคราะห์ของ Jones (1989) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .85

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดความซับซ้อนของโมเดล จึงได้ทำการลดจำนวนตัวแปรชี้วัด ให้มีจำนวนต่ำสุดตามหลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham 2006) ด้วยการตัดข้อกระทง 1 ข้อ ทั้งนี้ ข้อกระทงที่ตัดออกนั้นได้คัดสรรให้เป็นข้อกระทงที่จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในมาตรวัดนี้จึงเหลือข้อกระทงที่นำไปใช้จริงจำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา และคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาและความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.249 ในทิศทางบวก และ 0.205 ในทิศทางลบ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทงในมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพจำนวน 3 ข้อ (decide1 decide2 และ decide3) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 3 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.1 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงสุดคือ ตัวแปร decide2 กับตัวแปร decide1 มีค่า 0.719 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้งสามตัวมีความแปรปรวนร่วมกันในช่วงร้อยละ 44.89 ถึงร้อยละ 62.41

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 2635.332 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.728 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์หองค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความตรง โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 0.02 ที่องศาอิสระ 1 มีค่า p เท่ากับ 0.875 $RMSEA = 0.0$ $CFI = 1.00$ $RMR = 0.0017$ $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 1.00$ เมื่อพิจารณาเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร decide2 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.92) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.46) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.85) สูงที่สุด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{การตัดสินใจเลือกอาชีพ} = 0.26(\text{decide1}) + 0.46(\text{decide2}) + 0.15\text{decide3}$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ แสดงเป็นตารางที่ 2.1 ตารางที่ 2.2 และภาพที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ ($N=1,497$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1.	2.	3.
1. decide1	1.000		
2. decide2	0.791**	1.000	
3. decide3	0.666**	0.719**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.280	3.208	3.284
SD	1.095	1.117	1.125

Bartlett's test of sphericity: $Chi\text{-Square} = 2635.332$ $df = 3$ $p = .000$

KMO: measure of sampling adequacy = .728

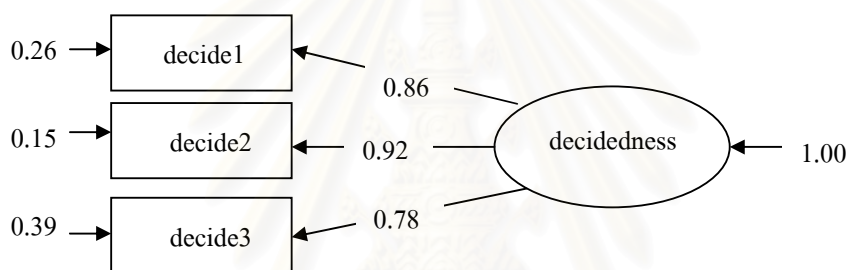
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 2.2

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
decide1	1.00	0.86	-	-	0.74	0.26
decide2	1.10	0.92	-	-	0.85	0.46
decide3	0.94	0.78	0.02	40.33	0.61	0.15

Chi-square goodness of fit = 0.02, $df = 1$ $p = 0.875$

ภาพที่ 2.1 โมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ตอนที่ 3 มาตรการวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยเรื่องความรู้สึกสบายใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ของ Jones (1989) เพื่อให้ผู้ตอบประเมินว่าตนมีความรู้สึกสบายใจกับการตัดสินใจเลือกอาชีพในภาพรวมของตนมากน้อยเพียงใด

มาตรวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ (ภาคผนวก ข.) เป็นข้อกระทงทางลบ 2 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางบวก 1 ข้อ ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ฉันรู้สึกสบายใจที่เลือกทำอาชีพนี้” โดยผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีที่ข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิดโดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 3 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 15 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 3 คะแนน เมื่อกลับคะแนนของข้อกระทงทางลบแล้ว ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงแสดงว่ามีความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนในระดับสูง ในทางกลับกัน ผู้ที่มีคะแนนรวมต่ำแสดงถึงการมีความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนต่ำหรือรู้สึกไม่สบายใจกับการเลือกอาชีพของตนเอง

แต่เดิมมาตรวัดย่อยความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของ Jones (1989) นั้น ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 2 ข้อ โดยเป็นข้อกระทงทางบวกทั้ง 2 ข้อ ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 2 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น 4 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวกจำนวน 1 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางลบจำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัด โดยนำมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .83 (ภาคผนวก ค 1.2) ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิเคราะห์ของ Jones (1989) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .82

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดความซับซ้อนของโมเดล จึงได้ทำการลดจำนวนตัวแปรชี้วัด ให้มีจำนวนต่ำสุดตามหลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Hair et.al., 2006) ด้วยการตัดข้อกระทง 1 ข้อ ทั้งนี้ ข้อกระทงที่ตัดออกนั้น ได้คัดสรรให้เป็นข้อกระทงที่จะ

ส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในมาตรวัดนี้จึงเหลือข้อกระทงที่นำไปใช้จริงจำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา และคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่า ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาและความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.269 ในทิศทางบวก และ 0.318 ในทิศทางลบ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทงในมาตรวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพจำนวน 3 ข้อ (comfort1 comfort2 และ comfort3) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 3 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.3 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ตัวแปร comfort3 กับตัวแปร comfort2 มีค่า 0.759 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้งสามตัวมีความแปรปรวนร่วมกันในช่วงร้อยละ 21.71 ถึงร้อยละ 57.60

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 1803.515 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.652 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความตรงดีมาก โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 0.00 ที่องศาอิสระ 1 มีค่า p เท่ากับ 1.00 $RMSEA = 0.00$ เมื่อพิจารณาเมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร comfort2 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.93) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.37) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.87) สูงที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้โมเดลจะมีความตรงสูง (perfect fit) แต่พบตัวแปร comfort1 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.58) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.05) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.33) ค่อนข้างต่ำ ในการศึกษาต่อไปจึงควรปรับแก้ข้อกระทงก่อนนำไปใช้วัด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

$$= 0.05(\text{comfort1}) + 0.37(\text{comfort2}) + 0.12(\text{comfort3})$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ แสดงเป็นตารางที่ 2.3 ตารางที่ 2.4 และภาพที่ 2.2 ดังนี้

ตารางที่ 2.3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ($N=1,497$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1.	2.	3.
1. comfort1	1.000		
2. comfort 2	0.535**	1.000	
3. comfort 3	0.466**	0.759**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.779	3.720	3.804
SD	0.856	0.973	0.987

Bartlett's test of sphericity: $Chi-Square = 1803.515$ $df = 3$ $p = .000$
 KMO: measure of sampling adequacy = .652

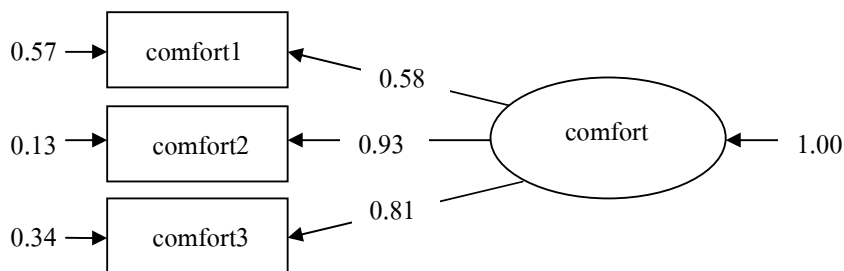
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 2.4

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
comfort1	1.00	0.58	-	-	0.33	0.05
comfort2	1.82	0.93	0.06	29.29	0.87	0.37
comfort3	1.62	0.81	-	-	0.66	0.12

Chi-square goodness of fit = 0.00, $df = 1$ $p = 1.00$

ภาพที่ 2.2 โมเดลการวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ตอนที่ 4 มาตรการวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง

เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989) เพื่อวัดว่าผู้ตอบรับรู้ว่าตนมีความสนใจ ความสามารถ ความต้องการและบุคลิกภาพอย่างไร และทราบว่าอาชีพใดบ้างที่เหมาะสมกับตน ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ (ภาคผนวก ข.) ซึ่งเป็นข้อกระทงในทิศทางลบทั้งหมด

ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ฉันยังไม่รู้ว่าอาชีพใดบ้างที่เหมาะสมกับตัวเอง” โดยผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิดโดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 3 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 15 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 3 คะแนน เมื่อกลับคะแนนข้อกระทงทางลบทั้งสามให้เป็นทิศทางบวกแล้ว ผู้ที่มีคะแนนในมาตรย่อยนี้สูง แสดงว่ามีความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองและรู้จักอัตลักษณ์ของตนเองในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพในระดับสูง ส่วนผู้ที่มีคะแนนต่ำแสดงว่ามีความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองในเรื่องอาชีพในระดับต่ำ

แต่เดิมมาตรวัดย่อยความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองของ Jones (1989) นั้นประกอบด้วยข้อ
 กระทบจำนวน 3 ข้อ โดยเป็นข้อกระทบทางลบทั้ง 3 ข้อ ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้นนี้
 ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างข้อกระทบเพิ่มอีก 1 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น 4 ข้อ เป็นข้อกระทบทางบวก
 จำนวน 1 ข้อ และเป็นข้อกระทบทางลบจำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัด โดยนำมามาตรวัดที่
 พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อ
 กระทบแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทบให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย
 และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่ม
 ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 ระหว่างข้อกระทบแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total
 correlation: CITC) พบว่าข้อกระทบทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทบแต่ละข้อ
 กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .81 (ภาคผนวก ค 1.3) ซึ่งสูงกว่าผลการ
 วิเคราะห์ของ Jones (1989) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .77

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดความซับซ้อนของโมเดล จึงได้ทำการลดจำนวนตัว
 แปรชี้วัด ให้มีจำนวนต่ำสุดตามหลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Hair et.al.,
 2006) ด้วยการตัดข้อกระทบ 1 ข้อ ทั้งนี้ ข้อกระทบที่ตัดออกนั้นได้คัดสรรให้เป็นข้อกระทบที่จะ
 ส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในมาตรวัดนี้จึงเหลือ
 ข้อกระทบที่นำไปใช้จริงจำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยความ
 ชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง มาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือ
 สาขาวิชา และคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่า ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง
 มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาและความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือก
 อาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.287 ในทิศทางบวก และ 0.457
 ในทิศทางลบ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง วัดจากตัวแปร
 สังเกตได้ 3 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทบในมาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง จำนวน 3 ข้อ (clarity1
 clarity2 และ clarity3) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 3 ตัวแปร
 พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.5 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงสุดคือ ตัวแปร clarity2 กับตัว

แปร clarity1 มีค่า 0.758 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้งสามตัวมีความแปรปรวนร่วมกันในช่วงร้อยละ 40.70 ถึงร้อยละ 57.45

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 2213.126 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.721 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มี ความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัด ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองมีความตรงดีมาก โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 0.00 ที่องศาอิสระ 1 มีค่า p เท่ากับ 0.973 $RMSEA = 0.00$ เมื่อพิจารณาเมตริกชี้ว่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่า ตัวแปร clarity1 และ clarity2 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.87) ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (0.37, 0.38) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.76) สูงที่สุด สามารถนำค่า สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง} = 0.37(\text{clarity1}) + 0.38(\text{clarity2}) + 0.17(\text{clarity3})$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดความ ชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง แสดงเป็นตารางที่ 2.5 ตารางที่ 2.6 และภาพที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.5

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ใน โมเดลการวัดความ ชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง (N=1,497)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1.	2.	3.
1. clarity1	1.000		
2. clarity2	0.758**	1.000	
3. clarity3	0.638**	0.641**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.377	3.515	3.656
SD	1.101	1.091	1.034

Bartlett's test of sphericity: $Chi\text{-Square} = 2213.126$ $df = 3$ $p = .000$

KMO: measure of sampling adequacy = .721

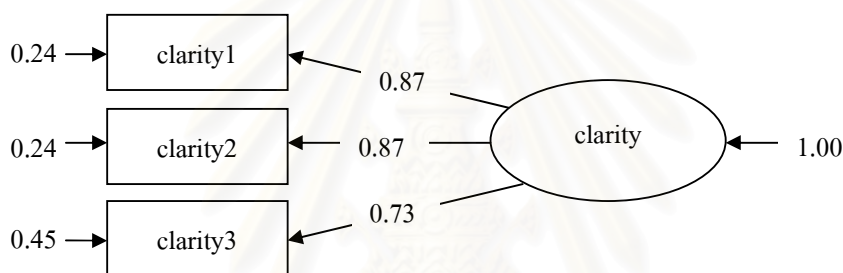
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 2.6

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
clarity1	1.00	0.87	-	-	0.76	0.37
clarity2	0.99	0.87	-	-	0.76	0.38
clarity3	0.79	0.73	0.02	34.62	0.54	0.17

Chi-square goodness of fit = 0.00, $df = 1$ $p = 0.973$

ภาพที่ 2.3 โมเดลการวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง

ตอนที่ 5 มาตรการวัดที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ

เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989) เพื่อวัดการมีข้อมูล โดยรู้ว่ามีตัวเลือกอาชีพใดบ้าง แต่ละตัวเลือกอาชีพมีรายละเอียดอย่างไร รู้ว่าจะหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลือกอาชีพได้อย่างไร รวมถึงแต่ละตัวเลือกอาชีพต้องใช้การศึกษาและอบรมในลักษณะใด ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 6 ข้อ (ภาคผนวก ข.) เป็นข้อกระทงทางบวก 3 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางลบ 3 ข้อ

ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ฉันมีข้อมูลพร้อม เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพของฉัน” โดยผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังแสดงในตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีที่ข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิดโดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 6 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 30 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 6 คะแนน เมื่อกลับคะแนนของข้อกระทงทางลบแล้ว ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงแสดงว่าได้ศึกษาข้อมูลและมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพเพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพในระดับสูง ส่วนผู้ที่มีคะแนนต่ำ แสดงว่ามีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนในระดับต่ำ

แต่เดิมมาตรวัดย่อการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพของ Jones (1989) นั้นประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ โดยเป็นข้อกระทงทางลบทั้ง 3 ข้อ ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 3 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น 6 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวกจำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางลบจำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัด โดยนำมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .72 (ภาคผนวก ค 1.4) ซึ่งสูงกว่าผลการวิเคราะห์ของ Jones (1989) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .68

เช่นเดียวกับมาตรวัดอื่น ๆ ผู้วิจัยได้พิจารณาการตัดข้อกระทงเพื่อลดความซับซ้อนของโมเดล แต่เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การตัดข้อกระทงข้อที่จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น กลับพบว่า ไม่มีข้อกระทงข้อใดเลย ที่เมื่อตัดข้อกระทงข้อนั้น

ออกไปแล้ว จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในมารตรวัดนี้เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงยังคงจำนวนข้อกระทงไว้ทั้ง 6 ข้อตามที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยไม่ได้ตัดข้อกระทงใดออก

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพมาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา และคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่า การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาและความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.386 ในทิศทางบวก และ 0.363 ในทิศทางลบ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทงในมาตรวัดความการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ จำนวน 6 ข้อ (know1 know2 know3 know4 know5 และ know6) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 6 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.7 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ตัวแปร know6 กับตัวแปร know5 มีค่า 0.632 รองลงมาคือ ตัวแปร know6 กับตัวแปร know4 มีค่า 0.541 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ตัวแปร know4 กับตัวแปร know1 มีค่า 0.133 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 6 มีความแปรปรวนร่วมกันในช่วงร้อยละ 1.76 ถึงร้อยละ 39.94

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 2162.158 ที่องศาอิสระเท่ากับ 15 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.723 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพมีความตรง โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 7.80 ที่องศาอิสระ 4 มีค่า p เท่ากับ 0.099 $RMSEA = 0.025$ $CFI = 1.00$ $RMR = 0.0012$ $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 0.99$ เมื่อพิจารณาเมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร know6 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.83) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.10) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.68) สูงที่สุด เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัวแปร know1 know2 และ know3 มีค่าค่อนข้างต่ำ ซึ่งน้อยกว่าเป็นสองเท่าของตัวแปร know6 ดังนั้นในการศึกษาต่อไปจึงควรปรับแก้ข้อกระทงเหล่านี้ก่อนนำไปใช้วัด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ} = & 0.00(\text{know1}) + 0.01(\text{know2}) + 0.01(\text{know3}) \\ & + 0.05(\text{know4}) + 0.06(\text{know5}) + 0.10(\text{know6}) \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพแสดงเป็นตารางที่ 2.7 ตารางที่ 2.8 และภาพที่ 2.4 ดังนี้

ตารางที่ 2.7

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ($N=1,497$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. know1	1.000					
2. know2	0.446**	1.000				
3. know3	0.263**	0.367**	1.000			
4. know4	0.133**	0.298**	0.206**	1.000		
5. know5	0.209**	0.217**	0.167**	0.505**	1.000	
6. know6	0.158**	0.260**	0.205**	0.541**	0.632**	1.000
ค่าเฉลี่ย	2.615	3.086	2.914	3.209	2.948	3.061
SD	1.130	1.087	1.036	0.937	1.113	1.041

Bartlett's test of sphericity: $Chi-Square = 2162.158$ $df = 15$ $p = .000$
 KMO: measure of sampling adequacy = .723

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

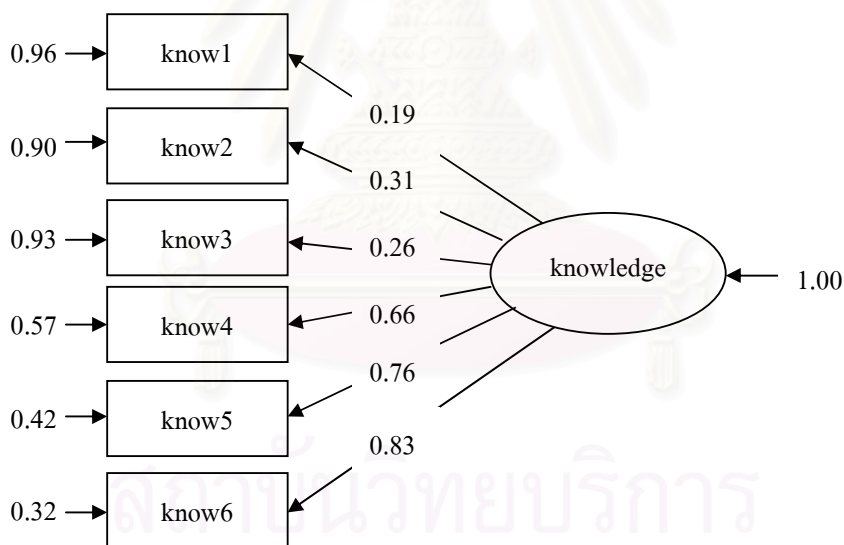
สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.8

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
know1	1.00	0.19	-	-	0.04	0.00
know2	1.58	0.31	0.23	6.88	0.10	0.01
know3	1.25	0.26	0.21	5.93	0.07	0.01
know4	2.90	0.66	0.46	6.30	0.43	0.05
know5	3.95	0.76	0.61	6.49	0.58	0.06
know6	4.03	0.83	0.63	6.35	0.68	0.10

Chi-square goodness of fit = 7.80, $df = 4$ $p = 0.099$

ภาพที่ 2.4 โมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ

ตอนที่ 6 มาตรการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ

เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ของ Jones (1989) เพื่อประเมินการที่บุคคลมีบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดปัญหาในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเรื่องอาชีพและส่งผลให้ประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพมาเป็นเวลานาน

มาตรนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 5 ข้อ (ภาคผนวก ข.) เป็นข้อกระทงทางบวก 4 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางลบ 1 ข้อ ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ฉันรู้สึกโล่งใจถ้ามีใครตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ แทนฉัน” ซึ่งผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีที่ข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิดโดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 5 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 25 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 5 คะแนน เมื่อกลับคะแนนของข้อกระทงทางลบแล้ว ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจในระดับสูง อันเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ส่วนผู้ที่มีคะแนนในมาตรย่อยนี้ต่ำแสดงว่ามีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจในระดับต่ำ

แต่เดิมมาตรวัดย่อยการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจของ Jones (1989) นั้นประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ โดยเป็นข้อกระทงทางบวกทั้ง 3 ข้อ ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้นนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 3 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น 6 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวกจำนวน 4 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางลบจำนวน 2 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัด โดยนำมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .88 (ภาคผนวก ค 1.5) ซึ่งสูงกว่าผลการวิเคราะห์ของ Jones (1989) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .79

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดความซับซ้อนของโมเดล จึงได้ทำการลดจำนวนตัวแปรซ้ำซ้อน ให้มีจำนวนต่ำสุดตามหลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Hair et.al., 2006) ด้วยการตัดข้อกระทง 1 ข้อ ทั้งนี้ ข้อกระทงที่ตัดออกนั้นได้คัดสรรให้เป็นข้อกระทงที่จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในมาตรวัดนี้จึงเหลือข้อกระทงที่นำไปใช้จริงจำนวน 5 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจมาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา และคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่าการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาและความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.168 ในทิศทางลบ และ 0.356 ในทิศทางบวก ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทงในมาตรวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ จำนวน 5 ข้อ (indec1 indec2 indec3 indec4 และ indec5) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 5 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.9 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงสุดคือ ตัวแปร indec3 กับตัวแปร indec2 มีค่า 0.769 รองลงมาคือ ตัวแปร indec4 กับตัวแปร indec3 มีค่า 0.754 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ตัวแปร indec5 กับตัวแปร indec1 มีค่า 0.317 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 มีความแปรปรวนรวมกันในช่วงร้อยละ 10.04 ถึงร้อยละ 59.13

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 4200.001 ที่องศาอิสระเท่ากับ 10 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.850 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจมีความตรง โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 4.42 ที่องศาอิสระ 3 มีค่า p เท่ากับ 0.219 $RMSEA = 0.018$ $CFI = 1.00$ $RMR = 0.0056$ $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 0.99$ เมื่อพิจารณาเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร indec3 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.93) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.31) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.86) สูงที่สุด เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัวแปร indec5 มีค่าค่อนข้างต่ำ คือน้อยกว่าเกือบหนึ่งเท่าของตัวแปร indec3 ดังนั้นในการศึกษาต่อไปจึงควร

ปรับแก้ข้อกระทงนี้ก่อนนำไปใช้วัด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ} = & 0.03(\text{indec1}) + 0.28(\text{indec2}) + 0.31(\text{indec3}) \\ & + 0.05(\text{indec4}) + 0.01(\text{indec5}) \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ แสดงเป็นตารางที่ 2.9 ตารางที่ 2.10 และภาพที่ 2.5 ดังนี้

ตารางที่ 2.9

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (N=1,497)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์				
	1.	2.	3.	4.	5.
1. indec1	1.000				
2. indec2	0.603**	1.000			
3. indec3	0.587**	0.769**	1.000		
4. indec4	0.522**	0.732**	0.754**	1.000	
5. indec5	0.317**	0.476**	0.477**	0.581**	1.000
ค่าเฉลี่ย	2.266	2.219	2.199	2.273	2.665
SD	0.982	1.011	1.000	1.042	0.989

Bartlett's test of sphericity: $Chi\text{-Square} = 4200.001$ $df = 10$ $p = .000$
 KMO: measure of sampling adequacy = .850

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

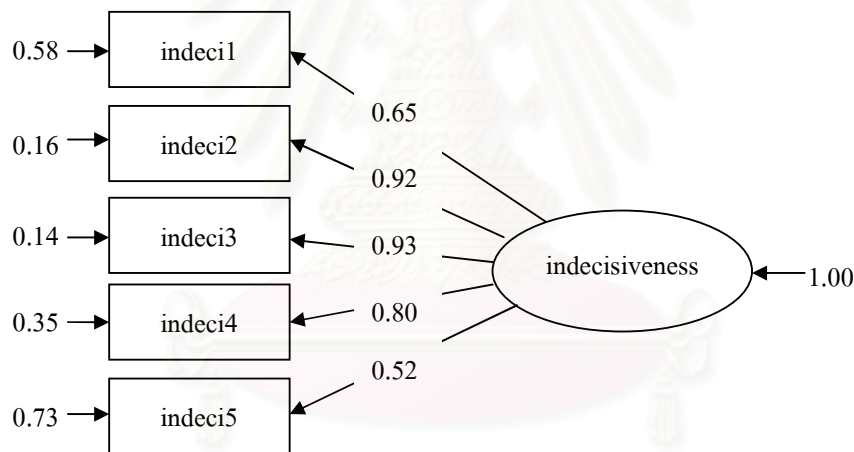
สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.10

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
indec1	1.00	0.65	-	-	0.42	0.03
indec2	1.46	0.92	0.06	24.79	0.84	0.28
indec3	1.47	0.93	0.06	25.02	0.86	0.31
indec4	1.32	0.80	0.05	27.12	0.65	0.05
indec5	0.81	0.52	0.04	18.72	0.27	0.01

Chi-square goodness of fit = 4.42, $df = 3$ $p = 0.219$

ภาพที่ 2.5 โมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ

ตอนที่ 7 มาตรการให้ความสำคัญกับอาชีพ

เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดย่อยการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) ของ Jones (1989) เพื่อประเมินบุคคลถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน

มาตรวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทง จำนวน 4 ข้อ (ภาคผนวก ข.) เป็นข้อกระทงทางลบ 3 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางบวก 1 ข้อ ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ฉันไม่เจาะจงว่าอยากทำอาชีพอะไร แค่ให้มีงานสุจริตทำก็พอแล้ว” ซึ่งผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อ

กระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังแสดงในตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีที่ข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

แต่เดิมมาตรวัดย่อยการให้ความสำคัญกับอาชีพของ Jones (1989) นั้นประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ โดยเป็นข้อกระทงทางบวกทั้ง 3 ข้อ ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้นนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 2 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น 5 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวกจำนวน 2 ข้อ และเป็นข้อกระทงทางลบจำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัด โดยนำมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .76 (ภาคผนวก ค 1.6) ซึ่งสูงกว่าผลการวิเคราะห์ของ Jones (1989) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .73

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดความซับซ้อนของโมเดล จึงได้ทำการลดจำนวนตัวแปรซ้ำวัด ให้มีจำนวนต่ำสุดตามหลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Hair et.al., 2006) ด้วยการตัดข้อกระทง 1 ข้อ ทั้งนี้ ข้อกระทงที่ตัดออกนั้นได้คัดสรรให้เป็นข้อกระทงที่จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในมาตรวัดนี้จึงเหลือข้อกระทงที่นำไปใช้จริงจำนวน 4 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยการให้ ความสำคัญกับการเลือกอาชีพมาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อวิชาเอก หรือสาขาวิชา และคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่าการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาและความขัดแย้งที่ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.170 ในทิศ ทางบวก และ 0.283 ในทิศทางลบ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ วัดจาก ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทงในมาตรวัดการให้ความสำคัญกับอาชีพจำนวน 4 ข้อ (impor1 impor2 impor3 และ impor4) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ทั้งหมด 4 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.11 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงสุดคือ ตัวแปร impor2 กับตัวแปร impor1 มีค่า 0.538 รองลงมาคือ ตัวแปร impor3 กับตัวแปร impor2 มีค่า 0.410 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ตัวแปร impor4 กับตัวแปร indeci1 มีค่า 0.073 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 มีความแปรปรวนรวมกันในช่วงร้อยละ 0.53 ถึงร้อยละ 28.94

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 930.127 ที่ องศาอิสระเท่ากับ 6 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่า ดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.644 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มี ความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดการ ให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพมีความตรง โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 2.83 ที่องศาอิสระ 1 มีค่า p เท่ากับ 0.092 $RMSEA = 0.035$ $CFI = 1.00$ $RMR = 0.011$ $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 0.99$ เมื่อ พิจารณาเมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร impor2 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.80) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.37) และค่าสัมประสิทธิ์การ พยายาม (0.64) สูงที่สุด เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัว แปร impor4 มีค่าค่อนข้างต่ำ คือน้อยกว่าตัวแปร impor2 ถึง 4 เท่า ดังนั้นในการศึกษาต่อไปจึงควร ปรับแก้ข้อกระทงนี้ก่อนนำไปใช้วัด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็น สมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ} &= 0.22(\text{impor1}) + 0.37(\text{impor2}) + 0.12(\text{impor3}) \\ &+ 0.10(\text{impor4}) \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการให้ ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ แสดงเป็นตารางที่ 2.11 ตารางที่ 2.12 และภาพที่ 2.6 ดังนี้

ตารางที่ 2.11

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการให้
ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ ($N=1,497$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์			
	1.	2.	3.	4.
1. impor1	1.000			
2. impor2	0.538**	1.000		
3. impor3	0.365**	0.410**	1.000	
4. impor4	0.073**	0.234**	0.114**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.099	3.364	3.352	4.203
SD	1.166	1.130	1.101	0.874

Bartlett's test of sphericity: $Chi-Square = 930.127$ $df = 6$ $p = .000$
KMO: measure of sampling adequacy = .644

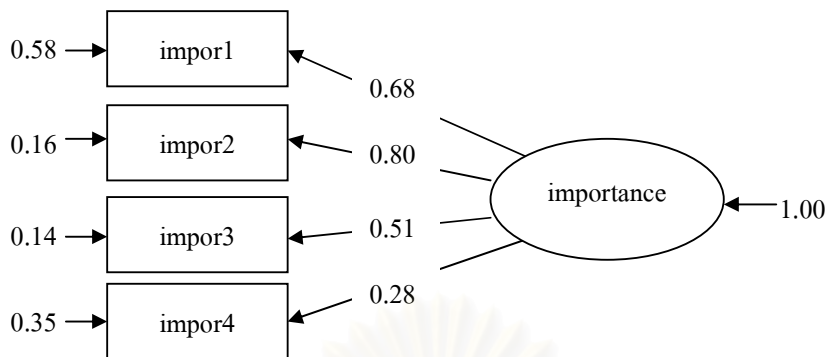
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 2.12

เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนน
องค์ประกอบของโมเดลการวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ

ตัวแปร	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมตริกซ์ สัมประสิทธิ์ คะแนน องค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
impor1	1.00	0.68	-	-	0.46	0.22
impor2	1.13	0.80	0.07	15.72	0.64	0.37
impor3	0.71	0.51	0.05	15.56	0.26	0.12
impor4	0.30	0.28	0.04	8.35	0.08	0.10

Chi-square goodness of fit = 2.83, $df = 1$ $p = 0.035$

ภาพที่ 2.6 โมเดลการวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ

ตอนที่ 8 มาตรการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ

เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (Career Commitment Measure) ของ Blau (1985) เพื่อประเมินถึงมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการมุ่งพัฒนาอาชีพของตนให้ก้าวหน้า โดยเชื่อมั่นว่าอาชีพที่ทำอยู่นั้นเป็นอาชีพที่ตนต้องการ และไม่คิดที่จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นแม้จะพบกับอุปสรรค

มาตรวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 7 ข้อ (ภาคผนวก ข.) เป็นข้อกระทงในทิศทางบวก 4 ข้อ และเป็นข้อกระทงในทิศทางลบ 3 ข้อ ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ไม่ว่าจะพบกับอุปสรรคมากแค่ไหน ฉันก็จะยังคงทำอาชีพนี้ต่อไป” ซึ่งผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับ ตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแสดงในตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีที่ข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิดโดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 7 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 35 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 7 คะแนน เมื่อกลับคะแนนของข้อกระทงทางลบแล้ว ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีพันธะผูกพันต่ออาชีพที่ตนทำอยู่ในระดับที่สูง กล่าวคือเป็นผู้ที่มุ่งทุ่มเททำงานเพื่อให้ได้อยู่ในสายอาชีพที่ตนเลือก โดยไม่ต้องการเปลี่ยนไปเลือกทำงานในสายอาชีพอื่น ส่วนผู้ที่มีคะแนนในมาตรย่อยนี้ต่ำแสดงว่ามีความผูกพันกับอาชีพของตนเองในระดับต่ำ โดยมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นเมื่อมีโอกาสและเมื่ออาชีพใหม่นั้นเสนอค่าตอบแทนที่ดีกว่า

แต่เดิมมาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพของ Blau (1985) นั้น สร้างขึ้นเพื่อวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพสำหรับผู้ที่มีอาชีพพยาบาลโดยเฉพาะ ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 8 ข้อ โดยเป็นข้อกระทงทางบวก 5 ข้อ และเป็นข้อกระทงในทิศทางลบ 3 ข้อ แต่เนื่องจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพในกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลากหลาย ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยจึงดัดแปลงข้อความในแต่ละข้อกระทงเพื่อให้ผู้ตอบที่อยู่ในทุกสาขาอาชีพสามารถประเมินการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพของตนเองได้ ตัวอย่างการดัดแปลงเช่น จากเดิม “ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ ฉันจะไม่เลือกทำอาชีพพยาบาลที่กำลังทำอยู่” ได้ถูกปรับเนื้อความเป็น “ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ ฉันจะไม่เลือกทำอาชีพปัจจุบันที่กำลังทำอยู่” เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัด โดยนำมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .80 (ภาคผนวก ค 1.8) ซึ่งต่ำกว่าผลการวิเคราะห์ของ Blau (1985) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .87

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดความซับซ้อนของโมเดล จึงได้ทำการลดจำนวนตัวแปรซ้ำวัด ให้มีจำนวนต่ำสุดตามหลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Hair et.al., 2006) ด้วยการตัดข้อกระทง 1 ข้อ ทั้งนี้ ข้อกระทงที่ตัดออกนั้นได้คัดสรรให้เป็นข้อกระทงที่จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในมาตรวัดนี้จึงเหลือข้อกระทงที่นำไปใช้จริงจำนวน 7 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพมาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา และคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่าการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาและความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.314 ในทิศทางบวก และ 0.270 ในทิศทางลบ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทงในมาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ จำนวน 7 ข้อ (commit1 commit2 commit3 commit4 commit5 commit6 และ commit7) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 7 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีเพียงหนึ่งคู่คือ ตัวแปร commit2 และ commit1 ที่ไม่พบความสัมพันธ์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.13 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงสุดคือ ตัวแปร commit5 กับตัวแปร commit4 มีค่า 0.735 รองลงมาคือ ตัวแปร commit7 กับตัวแปร commit3 มีค่า 0.618 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ตัวแปร commit3 กับตัวแปร commit2 มีค่า 0.179 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 7 มีความแปรปรวนร่วมกันในช่วงร้อยละ 3.20 ถึงร้อยละ 54.02

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 3288.370 ที่องศาอิสระเท่ากับ 21 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.761 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพมีความตรง โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 5.67 ที่องศาอิสระ 7 มีค่า p เท่ากับ 0.578 $RMSEA = 0.00$ $CFI = 1.00$ $RMR = 0.0088$ $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 1.00$ เมื่อพิจารณาเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร commit6 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.78) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.27) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.61) สูงที่สุด เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัวแปร commit2 มีค่าค่อนข้างต่ำ คือน้อยกว่าตัวแปร commit6 ถึง 2 เท่า ดังนั้นในการศึกษาต่อไปจึงควรปรับแก้ข้อกระทงนี้ก่อนนำไปใช้วัด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ} = & 0.25(\text{commit1}) + 0.09(\text{commit2}) + 0.04(\text{commit3}) \\ & - 0.10(\text{commit4}) + 0.24(\text{commit5}) + 0.27(\text{commit6}) + 0.02(\text{commit7}) \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการมี
พันธะผูกพันต่ออาชีพ แสดงเป็นตารางที่ 2.13 ตารางที่ 2.14 และภาพที่ 2.7 ดังนี้

ตารางที่ 2.13

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดการมี
พันธะผูกพันต่ออาชีพ (N=1,497)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. commit1	1.000						
2. commit2	0.040	1.000					
3. commit3	0.311**	0.179**	1.000				
4. commit4	0.329**	0.208**	0.255**	1.000			
5. commit5	0.292**	0.274**	0.307**	0.735**	1.000		
6. commit6	0.306**	0.269**	0.365**	0.511**	0.549**	1.000	
7. commit7	0.291**	0.256**	0.618**	0.248**	0.329**	0.373**	1.000
ค่าเฉลี่ย	2.810	4.205	3.672	2.864	3.100	2.802	3.998
SD	1.082	0.984	1.112	1.139	1.077	1.145	0.961

Bartlett's test of sphericity: $Chi-Square = 3288.370$ $df = 21$ $p = .000$
KMO: measure of sampling adequacy = .761

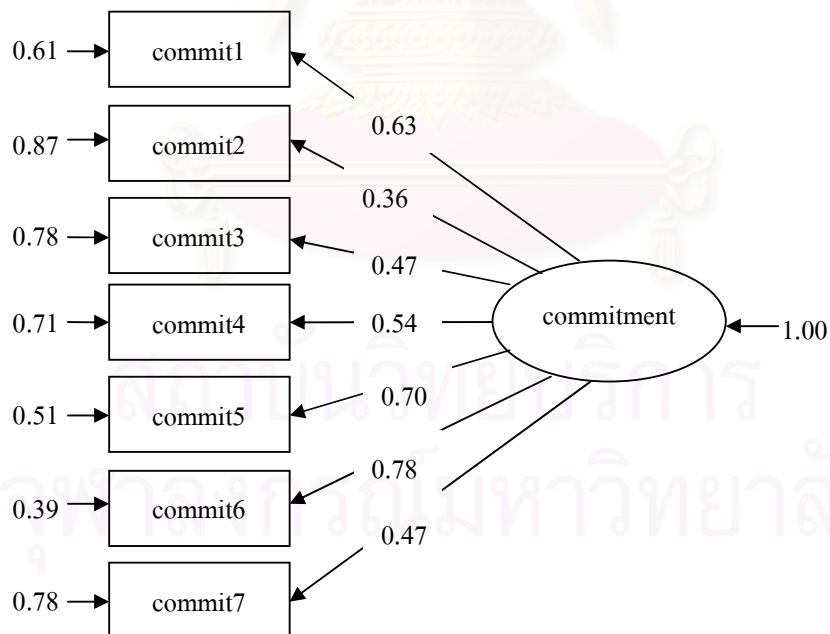
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 2.14

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
commit1	1.00	0.63	-	-	0.39	0.25
commit2	0.52	0.36	0.05	9.57	0.13	0.09
commit3	0.78	0.47	0.07	11.30	0.22	0.04
commit4	0.91	0.54	0.08	10.78	0.29	-0.10
commit5	1.12	0.70	0.08	13.25	0.49	0.24
commit6	1.32	0.78	0.09	14.84	0.61	0.27
commit7	0.67	0.47	0.06	11.26	0.22	0.02

Chi-square goodness of fit = 5.67, $df = 7$ $p = 0.578$

ภาพที่ 2.7 โมเดลการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ

ตอนที่ 9 มาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพ

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนามาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพขึ้น โดยนำแนวคิดจากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1980, อ้างถึงใน Perrone et al., 2003) เพื่อประเมินว่าบุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพของงานที่ตนทำมากน้อยเพียงใด ทั้งเพื่อให้ตนได้ตำแหน่งงานที่สูงขึ้น และเพิ่มหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับอาชีพของตนมากขึ้น

มาตรวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ (ภาคผนวก ข.) เป็นข้อกระทงในทิศทางบวกทั้งหมด ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ฉันพัฒนาวิธีการทำงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ” ซึ่งผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิดโดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 3 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 15 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 3 คะแนน ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าในอาชีพสูง โดยอนุมานได้ว่าบุคคลผู้นั้นมีพัฒนาการทางอาชีพในระดับที่มั่นคงกับอาชีพของตนและต้องการที่จะพัฒนาการทำงานเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของตนต่อไป ส่วนผู้ที่มีคะแนนรวมต่ำแสดงว่ามีความก้าวหน้าในอาชีพต่ำ อาจอนุมานได้ว่าบุคคลมีพัฒนาการทางอาชีพที่ยังไม่คงที่

ในขั้นตอนของการพัฒนามาตรวัด ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเรื่องความก้าวหน้าในอาชีพ ตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1980, อ้างถึงใน Perrone et al., 2003) ผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทงที่สะท้อนความก้าวหน้าในอาชีพจำนวน 4 ข้อ เป็นข้อกระทงในทิศทางบวกทั้งหมด จากนั้นนำข้อกระทงเหล่านั้นไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยนำมาตรวัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .94 (ภาคผนวก ค 1.10)

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดความซับซ้อนของโมเดล จึงได้ทำการลดจำนวนตัวแปรชี้วัด ให้มีจำนวนต่ำสุดตามหลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Hair et al., 2006) ด้วยการตัดข้อกระทง 1 ข้อ ทั้งนี้ ข้อกระทงที่ตัดออกนั้น ได้คัดสรรให้เป็นข้อกระทงที่จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในมาตรวัดนี้จึงเหลือข้อกระทงที่นำไปใช้จริงจำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้าในอาชีพมาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา และคะแนนเฉลี่ยความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่ามาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพมีความสัมพันธ์กับมาตรวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาและมาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.274 ในทิศทางบวก และ 0.190 ในทิศทางลบ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทงในมาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพ 3 ข้อ (advan1 avan2 และ avan3) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 3 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.15 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ตัวแปร avan3 กับตัวแปร avan2 มีค่า 0.822 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้งสามมีความแปรปรวนร่วมกันในช่วงร้อยละ 56.85 ถึงร้อยละ 67.56

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 3176.810 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.752 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพมีความตรง โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 0.01 ที่องศาอิสระ 1 มีค่า p เท่ากับ 0.903 $RMSEA = 0.00$ $CFI = 1.00$ $RMR = 0.00062$ $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 1.00$ เมื่อพิจารณาเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร avan2 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูป

ของคะแนนมาตรฐาน (0.91) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.37) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.83) สูงที่สุด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{ความก้าวหน้าในอาชีพ} = 0.18(\text{advan1}) + 0.37(\text{advan2}) + 0.33(\text{advan3})$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ แสดงเป็นตารางที่ 2.15 ตารางที่ 2.16 และภาพที่ 2.8 ดังนี้

ตารางที่ 2.15

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ ($N=1,497$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1.	2.	3.
1. advan1	1.000		
2. advan2	0.764**	1.000	
3. advan3	0.754**	0.822**	1.000
ค่าเฉลี่ย	4.109	4.241	4.208
SD	0.719	0.703	0.703

Bartlett's test of sphericity: $Chi\text{-Square} = 3176.810$ $df = 3$ $p = .000$
 KMO: measure of sampling adequacy = .752

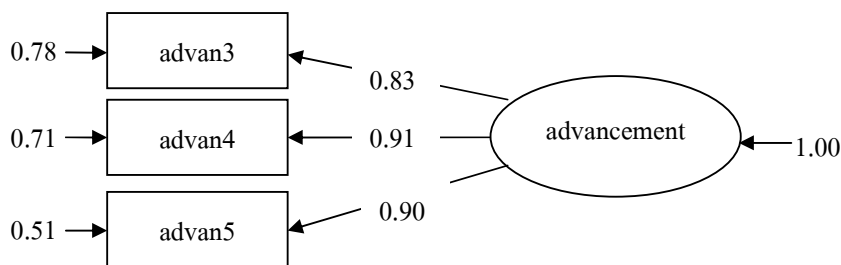
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 2.16

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
advan1	1.00	0.83	-	-	0.70	0.18
advan2	1.06	0.91	-	-	0.83	0.37
advan3	1.05	0.90	0.02	23.71	0.81	0.33

Chi-square goodness of fit = 0.01, $df = 1$ $p = 0.903$

ภาพที่ 2.8 โมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ

ตอนที่ 10 มาตรวัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชา

เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรวัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชา (The Academic Major Satisfaction Scale: AMSS) ของ Nauta (2007) เพื่อประเมินบุคคลถึงความรู้สึกที่ตนเองมีต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่ตนได้สำเร็จการศึกษา โดยบุคคลจะพิจารณาจากประสบการณ์ที่ตนเคยได้ศึกษาในวิชาเอกหรือสาขาวิชาของตนในอดีต ผู้วิจัยนำมาตรวัดนี้มาใช้เพื่อตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) ของมาตรวัดต่าง ๆ ในโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ จำนวน 8 มาตรวัด ได้แก่ มาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาตรวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง มาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ มาตรวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ มาตรวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ มาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และมาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพ

มาตรวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 5 ข้อ (ภาคผนวก ข.) เป็นข้อกระทงในทิศทางบวก 2 ข้อ และในทิศทางลบ 3 ข้อ ตัวอย่างข้อกระทงในมาตรวัดนี้ เช่น “ฉันไม่ชอบวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมา” ซึ่งผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามที่แสดงในตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิดโดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 5 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 25 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 5 คะแนน เมื่อกลับคะแนนของข้อกระทงทางลบแล้ว ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่พึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่ตนสำเร็จการศึกษามาในระดับสูง ส่วนผู้ที่มีคะแนนในมาตรย่อยนี้ต่ำแสดงว่าเป็นผู้ที่รู้สึกพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่ตนสำเร็จการศึกษามาในระดับต่ำ

เดิม Nauta (2007) ได้พัฒนามาตรวัดนี้ขึ้นเพื่อวัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 6 ข้อเป็นข้อกระทงในทิศทางบวกจำนวน 2 ข้อ และเป็นข้อกระทงในทิศทางลบจำนวน 4 ข้อ ข้อความในข้อกระทงแต่ละข้อจึงมีลักษณะเป็นปัจจุบันกาล เพื่อใช้วัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชาของนักศึกษามหาวิทยาลัยในขณะที่ผู้ตอบกำลังศึกษาอยู่

แต่เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ตอบในงานวิจัยนี้เป็นผู้ที่จบการศึกษาและเข้าสู่งานแล้ว ดังนั้น เพื่อให้เนื้อหาของข้อคำถามมีความถูกต้องตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ทำการตัดแปลงข้อความในแต่ละข้อกระทงเพื่อให้ผู้ตอบซึ่งสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถพิจารณาย้อนไปในอดีต และประเมินตนเองว่าตนมีความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามากน้อยเพียงใด ตัวอย่างข้อกระทงที่ตัดแปลง เช่น จากข้อกระทงต้นฉบับ “ฉันคิดอยากเปลี่ยนไปเรียนวิชาเอกหรือสาขาวิชาอื่น” เป็น “สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันเคยคิดอยากเปลี่ยนไปเรียนวิชาเอกหรือสาขาวิชาอื่น แต่ก็ไม่ได้เปลี่ยน” เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการตัดข้อกระทงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาโดยตรงออกจำนวนหนึ่งข้อ (ได้แก่ “ฉันต้องการขอคำปรึกษาในเรื่องการเปลี่ยนสาขาวิชาเรียนของฉัน”) ดังนั้น ในมาตรวัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชา สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในงานวิจัยนี้ จึงมีข้อกระทงจำนวน 5 ข้อ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัด โดยนำมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .86 (ภาคผนวก ค 1.7) ซึ่งค่อนข้างใกล้เคียงกับผลการวิเคราะห์ของ Nauta (2007) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .90

เช่นเดียวกับมาตรวัดอื่น ๆ ผู้วิจัยได้พิจารณาการตัดข้อกระทงเพื่อลดความซับซ้อนของโมเดล แต่เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การตัดข้อกระทงข้อที่จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น กลับพบว่า ไม่มีข้อกระทงข้อใดเลย ที่เมื่อตัดข้อกระทงข้อนั้นออกไปแล้ว จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในมาตรวัดนี้เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงยังคงจำนวนข้อกระทงไว้ทั้ง 5 ข้อตามที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยไม่ได้ตัดข้อกระทงใดออก

ผู้วิจัยได้ใช้มาตรวัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชานี้ในการตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยมาตรวัดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ มาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาตรวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง มาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ มาตรวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ มาตรวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ มาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และมาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพ มาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยจากมาตรวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา พบว่ามาตรวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา มีความสัมพันธ์กับมาตรวัดต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กับมาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพสูงที่สุด ที่ขนาด 0.386 ในทิศทางบวก รองลงมาคือมาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ ที่ขนาด 0.314 ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์กับมาตรวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจน้อยที่สุด ที่ขนาด 0.168 ในทิศทางลบ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20 (หน้า 81)

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ซึ่งคือข้อกระทงในมาตรวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา จำนวน 5 ข้อ (major1 major2 major3 major4 และ major5) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 5 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.17 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ตัวแปร major5 กับตัวแปร major4 มีค่า 0.909 รองลงมาคือ ตัวแปร major2 กับตัวแปร major1 มีค่า 0.802 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ตัวแปร major5 กับตัวแปร major3 มีค่า 0.476 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 มีความแปรปรวนรวมกันในช่วงร้อยละ 22.65 ถึงร้อยละ 82.62

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 5719.127 ที่องศาอิสระเท่ากับ 10 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.764 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา มีความตรง โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 0.38 ที่องศาอิสระ 2 มีค่า p เท่ากับ 0.827 $RMSEA = 0.000$ $CFI = 1.00$ $RMR = 0.00185$ $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 0.99$

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร major2 มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.88) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.41) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.78) สูงที่สุด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา} = & 0.21(\text{major 1}) + 0.41(\text{major 2}) + 0.13(\text{major 3}) \\ & + 0.05(\text{major 4}) + 0.14(\text{major 5}) \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา แสดงเป็นตารางที่ 2.17 ตารางที่ 2.18 และภาพที่ 2.9 ดังนี้

ตารางที่ 2.17

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา ($N=1,497$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์				
	1.	2.	3.	4.	5.
1. major1	1.000				
2. major2	0.802**	1.000			
3. major3	0.575**	0.612**	1.000		
4. indeci4	0.566**	0.610**	0.480**	1.000	
5. major5	0.573**	0.594**	0.476**	0.909**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.859	3.996	3.649	3.794	3.841
SD	1.088	1.001	1.274	0.983	0.949

Bartlett's test of sphericity: $Chi\text{-Square} = 5719.127$ $df = 10$ $p = .000$

KMO: measure of sampling adequacy = .764

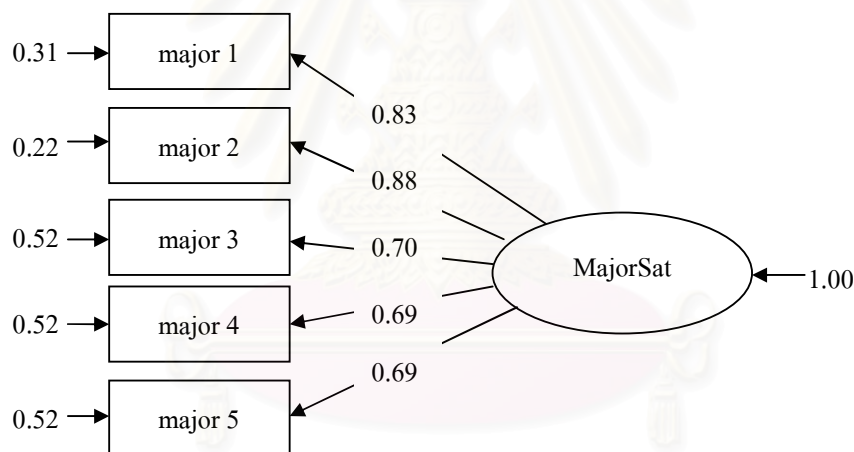
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 2.18

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
major1	1.00	0.83	-	-	0.69	0.21
major2	0.97	0.88	0.02	42.03	0.78	0.41
major3	0.98	0.70	0.04	22.59	0.48	0.13
major4	0.75	0.69	0.03	22.31	0.48	0.05
major5	0.73	0.69	0.03	22.16	0.48	0.14

Chi-square goodness of fit = 0.38 $df = 2$ $p = 0.827$

ภาพที่ 2.9 โมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา

ตอนที่ 11 มาตรการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

มาตรการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อวัดความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการอาชีพของบุคคลกับความสามารถที่บุคคลมี กับสภาพความเป็นจริง หรือกับความต้องการของบุคคลอื่นซึ่งบุคคลให้ความสำคัญ ผู้วิจัยนำมาตรวัดนี้มาใช้เพื่อตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) ของมาตรวัดต่าง ๆ ในโปรแกรมการตัดสินใจเลือกอาชีพจำนวน 8 มาตรวัด ได้แก่ มาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาตรวัดความรู้สึกลบสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง มาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับ

การศึกษาและอาชีพ มาตรการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ มาตรการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ มาตรการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และมาตรการความก้าวหน้าในอาชีพ

มาตรวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 17 ข้อ (ภาคผนวก ข.) โดยเป็นข้อกระทงในทิศทางบวกทั้งหมด จากมาตรวัดย่อยจำนวน 5 มาตร พร้อมตัวอย่างข้อกระทง ได้แก่

1. มาตรย่อยความขัดแย้งด้านความสามารถ ตัวอย่างข้อกระทง เช่น “อาชีพที่ฉันอยากทำยากเกินความสามารถของฉัน”

2. มาตรย่อยความขัดแย้งเนื่องจากขาดทรัพยากรซึ่งได้แก่ เงิน เวลา และ โอกาส ตัวอย่างข้อกระทง เช่น “ฉันไม่มีเงินพอที่จะเรียนในสาขาอาชีพที่ต้องการทำงาน”

3. มาตรย่อยความขัดแย้งเนื่องจากมีความสามารถและความสนใจที่หลากหลาย ตัวอย่างข้อกระทง เช่น “ฉันอยากทำหลายอาชีพเกินไป จนเลือกไม่ถูกว่าต้องการทำอาชีพอะไรแน่”

4. มาตรย่อยความขัดแย้งเนื่องจากผลตอบแทนจากอาชีพที่ต้องการไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต ตัวอย่างข้อกระทง เช่น “อาชีพที่ฉันอยากทำให้ค่าตอบแทนน้อยเกินไป”

5. มาตรย่อยความขัดแย้งเรื่องการเลือกอาชีพกับบุคคลสำคัญในชีวิต ตัวอย่างข้อกระทง เช่น “อาชีพที่ฉันอยากทำเป็นอาชีพที่พ่อแม่ไม่ชอบ”

ในการตอบมาตรวัด ผู้ตอบต้องประเมินว่าตนเห็นด้วยกับข้อความในข้อกระทงนี้มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้มีระดับการประเมิน 5 ระดับตามลักษณะการวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแสดงตามตาราง

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน (ในกรณีที่ข้อกระทงเป็นทิศทางบวก)
เห็นด้วยอย่างมาก	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1

การคิดคะแนนจะคิดโดยการรวมคะแนนจากข้อกระทงทั้ง 17 ข้อ โดยคะแนนสูงสุดคือ 85 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 17 คะแนน ผู้ที่มีคะแนนรวมในมาตรนี้สูงแสดงว่ามักประสบปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพในระดับที่สูง ส่วนผู้ที่มีคะแนนต่ำแสดงว่าโดยทั่วไปพบอุปสรรคที่คอยมาขัดขวางการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนในระดับต่ำ

ในขั้นตอนของการพัฒนามาตรวัด ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเรื่องความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพจากการทบทวนงานวิจัยของ Gati และคณะ (1996) ร่วมกับการศึกษาของ Holland และ

Holland (1977) ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะของความขัดแย้งเกี่ยวกับการเลือกอาชีพออกเป็น 5 ลักษณะ ซึ่งนำมาสร้างเป็นมาตรวัดย่อยจำนวน 5 มาตรดังนี้

1. มาตรย่อยความขัดแย้งด้านความสามารถ กล่าวคือ ผู้ตอบประเมินว่า อาชีพที่ตนต้องการทำนั้น ยากเกินความสามารถที่จะกระทำได้ หรืออาชีพที่ผู้ตอบต้องการนั้น ต้องผ่านการเรียนหรือการฝึกฝนทักษะที่ยากเกินความสามารถที่ตนพึงกระทำได้
2. มาตรย่อยความขัดแย้งเนื่องจากขาดทรัพยากรซึ่งได้แก่ เงิน เวลา และ โอกาส ซึ่งการมีทรัพยากรเหล่านี้จะเป็นหนทางนำไปสู่อาชีพที่ต้องการ
3. มาตรย่อยความขัดแย้งเนื่องจากมีความสามารถและความสนใจที่หลากหลาย
4. มาตรย่อยความขัดแย้งเนื่องจากผลตอบแทนจากอาชีพที่ต้องการไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต
5. มาตรย่อยความขัดแย้งเรื่องการเลือกอาชีพกับบุคคลสำคัญในชีวิต เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง คนรัก เพื่อนสนิท เป็นต้น

จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทงที่สะท้อนลักษณะตามมาตรย่อยความขัดแย้งเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพต่าง ๆ มาตรย่อยละ 4 ข้อ รวมทั้งหมด 20 ข้อ เป็นข้อกระทงในทิศทางบวก 19 ข้อ และเป็นข้อกระทงในทิศทางลบ 1 ข้อ แล้วนำข้อกระทงเหล่านั้นไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยนำมามาตรวัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ภาคผนวก ก.) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาภาษาที่ใช้ในข้อกระทงแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้แนะนำและปรับแก้ข้อกระทงให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกต้องตามเนื้อหายิ่งขึ้น

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 คน เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัดย่อยแต่ละมาตร (corrected item-total correlation: CITC) พบว่าข้อกระทงทุกข้อในมาตรย่อยแต่ละมาตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรย่อยนั้น ๆ ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในแต่ละมาตรย่อยอยู่ระหว่าง .72 ถึง .81 (ภาคผนวก ค 1.9)

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการลดความซับซ้อนของโมเดล จึงได้ทำการลดจำนวนตัวแปรซ้ำวัด ให้มีจำนวนต่ำสุดตามหลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Hair et.al., 2006) ด้วยการตัดข้อกระทง 3 ข้อ ทั้งนี้ ข้อกระทงที่ตัดออกนั้น ได้คัดสรรให้เป็นข้อกระทงที่จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรนี้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในมาตรวัดนี้จึงเหลือข้อกระทงที่นำไปใช้จริงจำนวน 17 ข้อ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.19

ตารางที่ 2.19

จำนวนข้อกระทงในการพัฒนามาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

มาตร	มาตรย่อย	จำนวนข้อกระทง ที่สร้างขึ้น	จำนวนข้อกระทง ที่ผ่านเกณฑ์*
มาตรวัดความขัดแย้งที่ เกี่ยวกับการตัดสินใจ เลือกอาชีพ	มาตรย่อยที่ 1	4	3
	มาตรย่อยที่ 2	4	4
	มาตรย่อยที่ 3	4	3
	มาตรย่อยที่ 4	4	3
	มาตรย่อยที่ 5	4	4
รวม		20	17

*ใช้เกณฑ์การตัดข้อกระทงที่หากตัดออก จะส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของมาตรย่อยนั้นเพิ่มสูงขึ้น

ผู้วิจัยได้ใช้มาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพนี้ในการตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (concurrent validity) โดยนำคะแนนเฉลี่ยมาตรวัดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ มาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาตรวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง มาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ มาตรวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ มาตรวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ มาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และมาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพ มาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยจากมาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพพบว่ามาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับมาตรวัดต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กับมาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองสูงที่สุด ที่ขนาด 0.457 ในทิศทางลบ รองลงมาคือมาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ที่ขนาด 0.363 ในทิศทางลบ และมีความสัมพันธ์กับมาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพใจน้อยที่สุด ที่ขนาด 0.190 ในทิศทางลบ รายละเอียดแสดงในตาราง 2.20

ตารางที่ 2.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยของมาตรวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความตรงร่วมสมัย

	ค่าสหสัมพันธ์									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	1.000									
2.	0.206**	1.000								
3.	0.391**	0.348**	1.000							
4.	0.455**	0.331**	0.467**	1.000						
5.	-0.143**	-0.164**	-0.325**	-0.269**	1.000					
6.	0.131**	0.070**	0.291**	0.180**	-0.182**	1.000				
7.	0.308**	0.610**	0.346**	0.402**	-0.159**	0.030	1.000			
8.	0.171**	0.284**	0.230**	0.175**	-0.229**	0.046	0.343**	1.000		
9.	0.249**	0.269**	0.287**	0.386**	-0.168**	0.170**	0.314**	0.274**	1.000	
10.	-0.205**	-0.318**	-0.457**	-0.363**	0.356**	-0.283**	-0.270**	-0.190**	-0.370**	1.000
M	3.257	3.768	3.516	2.972	2.324	3.504	3.350	4.186	3.828	2.250
SD	1.005	0.802	0.954	0.687	0.821	0.742	0.706	0.654	0.880	0.627

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

1. มาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. มาตรวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ 3. มาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง 4. มาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ 5. มาตรวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ 6. มาตรวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ 7. มาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ 8. มาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพ 9. มาตรวัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชา และ 10. มาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

และจากการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ซึ่งคือคะแนนเฉลี่ยในแต่ละมาตรย่อยของมาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพจำนวน 5 ข้อ (abili resou vari pay และ sig) เมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 5 ตัวแปร พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.21 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ตัวแปร resou กับตัวแปร abili มีค่า 0.633 รองลงมาคือ ตัวแปร vari กับตัวแปร abili มีค่า 0.445 ตัวแปรคู่ที่มีขนาดความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ตัวแปร pay กับตัวแปร abili มีค่า 0.289 โดยรวมแล้ว ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 มีความแปรปรวนรวมกันในช่วงร้อยละ 8.35 ถึงร้อยละ 40.06

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบค่าไค-สแควร์เท่ากับ 2068.339 ที่องศาอิสระเท่ากับ 10 มีค่า p เท่ากับ 0.00 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin เท่ากับ 0.793 ซึ่งหมายความว่าข้อมูลและตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้มีความสัมพันธ์พอเพียงต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพมีความตรง โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 2.40 ที่องศาอิสระ 2 มี

ค่า p เท่ากับ 0.300 $RMSEA = 0.012$ $CFI = 1.00$ $RMR = 0.0040$ $GFI = 1.00$ และ $AGFI = 1.00$ เมื่อพิจารณาเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด พบว่าตัวแปร sig มีค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (0.75) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (0.25) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (0.57) สูงที่สุด สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ} = & 0.04(\text{abili}) + 0.10(\text{resou}) + 0.18(\text{vari}) \\ & + 0.08(\text{pay}) + 0.25(\text{sig}) \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ แสดงเป็นตารางที่ 2.21 ตารางที่ 2.22 และภาพที่ 2.10 ดังนี้

ตารางที่ 2.21

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ($N=1,497$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์				
	1.	2.	3.	4.	5.
1. abili	1.000				
2. resou	0.633**	1.000			
3. vari	0.445**	0.439**	1.000		
4. pay	0.289**	0.348**	0.370**	1.000	
5. sig	0.431**	0.468**	0.414**	0.409**	1.000
ค่าเฉลี่ย	2.321	2.289	2.359	2.423	1.857
SD	0.823	0.812	0.890	0.932	0.819

Bartlett's test of sphericity: $Chi-Square = 2068.339$ $df = 10$ $p = .000$

KMO: measure of sampling adequacy = .793

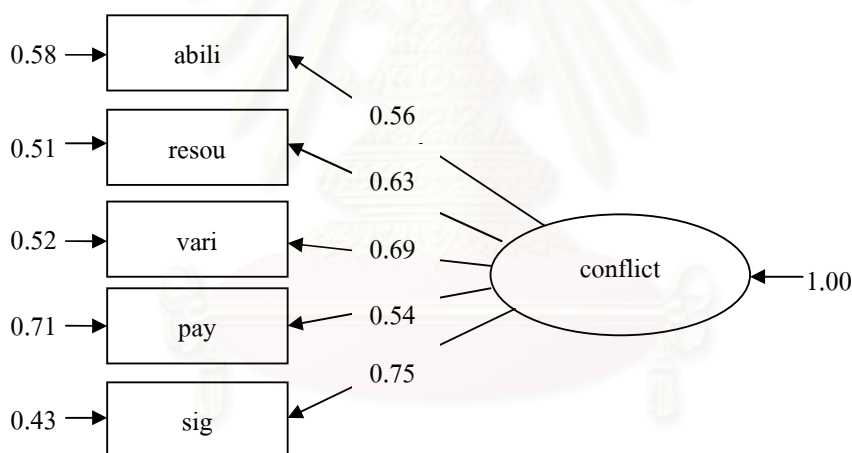
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ตารางที่ 2.22

เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของโมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				R^2	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	สปส.	SC	SE	t		
abili	1.00	0.56	-	-	0.32	0.04
resou	1.10	0.63	0.05	21.30	0.39	0.10
vari	1.33	0.69	0.09	22.59	0.48	0.18
pay	1.08	0.54	0.07	14.98	0.29	0.08
sig	1.33	0.75	0.10	13.84	0.57	0.25

Chi-square goodness of fit = 2.40 $df = 2$ $p = 0.300$

ภาพที่ 2.10 โมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องขององค์กร บริษัทเอกชน หน่วยงานราชการ และสมาคมต่าง ๆ โดยนัดหมายวันและเวลาทางโทรศัพท์
2. ผู้วิจัยเข้าไปแจกแบบสอบถามตามวันและเวลาที่นัดหมาย ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถตอบแบบสอบถามได้ ณ เวลานั้นนัดหมาย ผู้วิจัยจะทำการนัดหมายใหม่เพื่อขอเก็บแบบสอบถามคืนในภายหลัง

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่กำหนด นำไปดำเนินการบันทึกข้อมูล จากนั้นตรวจวิเคราะห์ข้อมูลขาดหาย ทำการทดแทนข้อมูลขาดหายด้วยวิธีการทางสถิติ จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนข้อมูลขาดหาย แล้วทดแทนข้อมูลที่ขาดหายด้วยค่าเฉลี่ย (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham 2006) ใช้สถิติแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา จากนั้นตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการกระจายของข้อมูล ความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมต่อการพิสูจน์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ในลำดับต่อไป

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมลิสรเอลเพื่อเปรียบเทียบความตรงของโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision profile: CDP) ตามแนวของ Jones (1989) ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล โมเดลที่ 1 เป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2 เป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เมื่อผลการเปรียบเทียบพบว่าโมเดลใดมีความตรงสูงกว่า ผู้วิจัยจะนำโมเดลนั้นไปวิเคราะห์ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพต่อไป

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความตรงของโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision profile: CDP) ตามแนวของ Jones (1989) ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล โมเดลที่ 1 เป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2 เป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เมื่อผลการเปรียบเทียบพบว่าโมเดลใดมีความตรงสูงกว่า ผู้วิจัยจะนำโมเดลนั้นไปวิเคราะห์ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อการพัฒนาการทางอาชีพต่อไป กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ ผู้ใหญ่ตอนต้นอายุ 22-35 ปี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นต้นไป ปัจจุบันมีงานทำซึ่งเป็นงานที่ก่อให้เกิดรายได้โดยสม่ำเสมอเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรความชัดเจนเกี่ยวกับตัวเอง ตัวแปรการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ตัวแปรการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ ตัวแปรการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ ตัวแปรการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและตัวแปรความก้าวหน้าในอาชีพ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงเสนอค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในโมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้
3. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ 2 โมเดล และผลการทดสอบการแข่งขันของโมเดล
4. ผลการวิเคราะห์ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อการพัฒนาการทางอาชีพ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผู้วิจัยวิเคราะห์สถิติการแจกแจงความถี่และร้อยละเพื่ออธิบายข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลนี้ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด วิชาเอกหรือสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ตามที่แสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.1 งานวิจัยนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด 1,497 คน เป็นเพศชาย 432 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 มีจำนวนน้อยกว่าเพศหญิงซึ่งมีทั้งหมด 1,065 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 กลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 22 ถึง 35 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง

26 ปี ถึง 30 ปี จำนวน 675 คน คิดเป็นร้อยละ 45.1 รองลงมาคือช่วง 22 ถึง 25 ปี มี 476 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 1,171 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยมีวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาทางด้านอาชีพเฉพาะทาง คือมีจำนวน 1,018 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 (รายละเอียดการจำแนกกลุ่มวิชาเอกหรือสาขาวิชาแสดงในภาคผนวก ง.) และเมื่อพิจารณาประเภทของมหาวิทยาลัยที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรัฐบาล จำนวน 1,170 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด วิชาเอกหรือสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี และประเภทของมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี (N=1,497)

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	432	28.9
หญิง	1,065	71.1
รวม	1,497	100.0
ช่วงอายุ (ปี)		
22-25	476	31.8
26-30	675	45.1
31-35	346	23.1
รวม	1,497	100.0
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	1,171	78.2
ปริญญาโท	319	21.3
ปริญญาเอก	7	.5
รวม	1,497	100.0
วิชาเอก/สาขาวิชาในระดับปริญญาตรี		
ด้านศิลปศาสตร์	477	31.9
ด้านอาชีพเฉพาะทาง	1,018	68.0
ทั้งสองด้าน	2	0.1
รวม	1,497	100.0
มหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี		
รัฐบาล	1,170	78.2
เอกชน	305	20.3
ต่างประเทศ	22	1.5
รวม	1,497	100.0

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้น และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นนี้เป็นการรายงานผลของตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 12 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปร decide1 – decide3 เป็นตัวแปรชี้วัดของตัวแปรแฝงการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decidedness) นำมาจากข้อกระทงในมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพจำนวน 3 ข้อ ตัวแปร comfort1 – comfort3 เป็นตัวแปรชี้วัดของตัวแปรแฝงความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort) นำมาจากข้อกระทงในมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพจำนวน 3 ข้อ ตัวแปร clarity เป็นตัวแปรชี้วัดของตัวแปรแฝงสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) นำมาจากคะแนนเฉลี่ยของข้อกระทงในมาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองจำนวน 3 ข้อ ตัวแปร knowledge เป็นตัวแปรชี้วัดของตัวแปรแฝงสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) นำมาจากคะแนนเฉลี่ยของข้อกระทงในมาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพจำนวน 6 ข้อ ตัวแปร indecisiveness เป็นตัวแปรชี้วัดของตัวแปรแฝงสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) นำมาจากคะแนนเฉลี่ยของข้อกระทงในมาตรวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ จำนวน 5 ข้อ ตัวแปร importance เป็นตัวแปรชี้วัดของตัวแปรแฝงสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) นำมาจากคะแนนเฉลี่ยของข้อกระทงในมาตรวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ จำนวน 4 ข้อ ตัวแปร mcommit เป็นตัวแปรชี้วัดของตัวแปรแฝงการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (commit) นำมาจากคะแนนเฉลี่ยของข้อกระทงในมาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ จำนวน 7 ข้อ และตัวแปร madvance เป็นตัวแปรชี้วัดของตัวแปรแฝงความก้าวหน้าในอาชีพ (advance) นำมาจากคะแนนเฉลี่ยของข้อกระทงในมาตรวัดความก้าวหน้าในอาชีพ จำนวน 3 ข้อ ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max) สัมประสิทธิ์การกระจาย ($C.V.$) ค่าความเบ้ (SK) และค่าความโด่ง (KU)

ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 3.2 ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปรมีค่าอยู่ในช่วงตั้งแต่ 1 ถึง 5 ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 4.19 – 2.32 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือตัวแปร madvance (4.19) รองลงมาคือตัวแปร comfort3 (3.80) ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือตัวแปร indecisiveness (2.32) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.125 – 0.654 ตัวแปรที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงที่สุดคือตัวแปร decide3 (1.125) รองลงมาคือตัวแปร decide2 (1.117) ตัวแปรที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุดคือตัวแปร madvance (0.654) เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (SK) ของแต่ละตัวแปร พบว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีลักษณะเบ้ซ้ายโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ตัวแปรที่มีความเบ้สูงที่สุดคือตัวแปร madvance (-0.631) รองลงมาคือตัวแปร comfort3 (-0.574) และเมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (KU) พบว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีลักษณะโด่งแบบมียอดสูง ตัวแปรที่มีความโด่งสูงที่สุดคือตัวแปร madvance (-0.886) รองลงมาคือตัวแปร decide3 (-0.772) แม้ข้อมูลส่วนใหญ่จะมีค่าความโด่งและความเบ้ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาในการแจกแจงข้อมูล และผิดจากข้อตกลงเบื้องต้นในการนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์สถิติโมเดลอิสระ แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ($N=1,497$)

จึงเชื่อได้ว่าข้อมูลมีความแกร่ง (robust) เพียงพอต่อการนำไปวิเคราะห์สถิติขั้นสูงต่อไปได้ (Hair, et al., 2006)

ตารางที่ 3.2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ (N=1,497)

ตัวแปรสังเกตได้	Min	Max	M	SD	SK	KU
decide1	1.00	5.00	3.28	1.095	-0.198**	-0.694**
decide2	1.00	5.00	3.21	1.117	-0.125	-0.762**
decide3	1.00	5.00	3.28	1.125	-0.156*	-0.772**
comfort1	1.00	5.00	3.78	0.856	-0.552**	0.438**
comfort2	1.00	5.00	3.72	0.973	-0.466**	-0.214
comfort3	1.00	5.00	3.80	0.987	-0.574**	-0.107
clarity	1.00	5.00	3.52	0.954	-0.290**	-0.540**
knowledge	1.00	5.00	2.97	0.687	0.368**	0.227
indecisiveness	1.00	5.00	2.32	0.821	0.471**	-0.116
importance	1.00	5.00	3.50	0.742	-0.123	-0.369*
mcommit	1.00	5.00	3.35	0.703	0.100	-0.012
madvance	1.00	5.00	4.19	0.654	-0.631**	0.886**

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$ Std. Error ของ SK = .063 และ Std. Error ของ KU = .126

และจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังแสดงในตารางที่ 3.3 พบว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขนาดความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.791 ถึง 0.075 ($p < .01$) ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือตัวแปร decide1 กับตัวแปร decide2 ในทิศทางบวก (0.791) รองลงมาคือตัวแปร comfort2 กับตัวแปร comfort3 (0.759) ในทิศทางบวก ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือตัวแปร decide2 กับตัวแปร comfort3 (0.075) ทั้งนี้ มีตัวแปร 3 คู่ที่ไม่พบความสัมพันธ์ ได้แก่ ตัวแปร comfort1 กับตัวแปร importance ตัวแปร mcommit กับตัวแปร importance และตัวแปร advance กับตัวแปร importance

ตารางที่ 3.3

เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้

(N=1,497)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1.	1.000											
2.	0.791**	1.000										
3.	0.666**	0.719**	1.000									
4.	0.280**	0.279**	0.320**	1.000								
5.	0.084**	0.092**	0.156**	0.535**	1.000							
6.	0.079**	0.075**	0.118**	0.466**	0.759**	1.000						
7.	0.314**	0.344**	0.402**	0.243**	0.317**	0.326**	1.000					
8.	0.413**	0.391**	0.429**	0.325**	0.269**	0.260**	0.467**	1.000				
9.	-0.087**	-0.136**	-0.164**	-0.081**	-0.141**	-0.189**	-0.325**	-0.269**	1.000			
10.	0.092**	0.101**	0.160**	-0.023	0.110**	0.082**	0.291**	0.180**	-0.182**	1.000		
11.	0.237**	0.253**	0.344**	0.574**	0.508**	0.488**	0.346**	0.402**	-0.159**	0.030	1.000	
12.	0.147**	0.148**	0.169**	0.281**	0.222**	0.230**	0.230**	0.175**	-0.229**	0.046	0.343**	1.000
M	3.280	3.208	3.284	3.779	3.720	3.804	3.516	2.972	2.324	3.504	3.350	4.186
SD	1.095	1.117	1.125	0.856	0.973	0.987	0.954	0.687	0.821	0.742	0.706	0.654

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

โดย 1. decide1 2. decide2 3. decide3 4. comfort1 5. comfort2 6. comfort3 7. clarity 8. knowledge 9. indecisiveness 10. importance 11. mcommitt 12. madvance

เนื่องจากการวิเคราะห์โมเดลนั้นจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ การตรวจสอบจำนวนข้อมูลขาดหายก่อนดำเนินการวิเคราะห์จึงเป็นเรื่องที่พึงกระทำ (Hair, et al., 2006) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการขาดหายของข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์ missing value analysis พบว่าการขาดหายของข้อมูลของตัวแปรแต่ละตัวอยู่ระหว่างร้อยละ 0.2 ถึงร้อยละ 1.6 ซึ่งไม่ถือเป็นปัญหาต่อการวิเคราะห์แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยได้ทำการทดแทนข้อมูลที่ขาดหายด้วยค่าเฉลี่ย เพื่อรักษาขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนเท่ากันในตัวแปรทุกตัวแปร (N=1,497) ก่อนนำชุดข้อมูลไปดำเนินการวิเคราะห์โมเดลในลำดับต่อไป

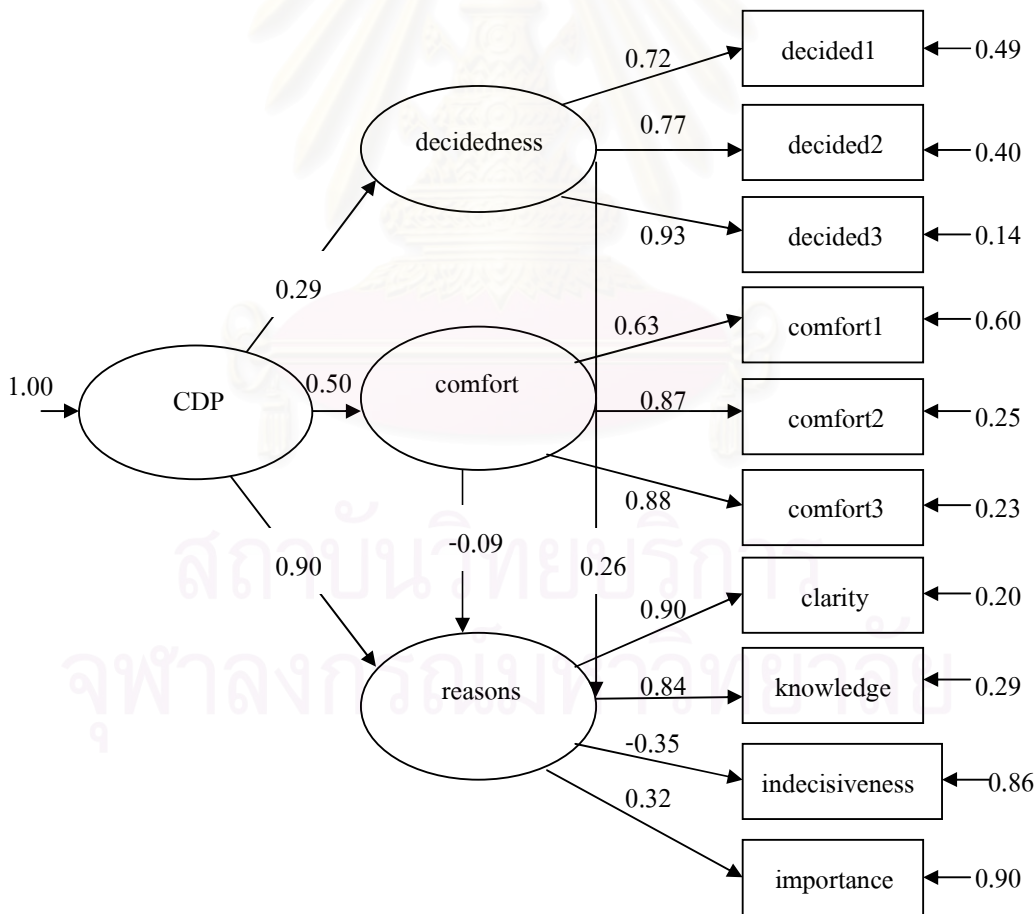
3. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ

ผู้วิจัยเปรียบเทียบความตรงของโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision profile: CDP) ตามแนวของ Jones (1989) โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Jöreskog & Sörbom, 1996; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) นำเสนอในรูปแบบโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล โมเดลที่ 1 เป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2 เป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

เมื่อผลการเปรียบเทียบพบว่า โมเดลใดมีความตรงสูงกว่า ผู้วิจัยจะนำโมเดลนั้นไปวิเคราะห์ผลของโปรแกรมฝึกการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพต่อไป

3.1 การตรวจสอบความตรงโมเดลการวิเคราะห์หองค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรแกรมฝึกการตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 1

โมเดลการวิเคราะห์หองค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรแกรมฝึกการตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปรคือ ตัวแปรมาตรวัดโปรแกรมฝึกการตัดสินใจเลือกอาชีพ (CDP) ตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decide) ตัวแปรความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort) และตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 10 ตัวแปร คือ ตัวแปรชีวิตการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรที่ 1 – 3 (decide1 – decide3) ตัวแปรชีวิตความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรที่ 1 – 3 (comfort1 – comfort3) ตัวแปรความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง (clarity) ตัวแปรการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ (knowledge) ตัวแปรการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (indecisiveness) และตัวแปรการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ (importance) ดังแสดงในภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 โมเดลการวิเคราะห์หองค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรแกรมฝึกการตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 1

ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 1 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เมื่อเปรียบเทียบเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์กับเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากโมเดล พบว่าหลังจากที่ได้ปรับโมเดล โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้ โมเดลมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ ที่มีค่าเท่ากับ 24.792 ที่องศาอิสระ 17 และค่า p เท่ากับ .099 ค่า $RMSEA$ เท่ากับ 0.018 ค่า RMR เท่ากับ 0.0116 ค่า CFI เท่ากับ 0.99 ค่า GFI และค่า $AGFI$ เท่ากับ 0.997 และ 0.989 ตามลำดับ

จากตารางที่ 3.4 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า รูปแบบการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (CDP) ตามโมเดลที่ 1 วัดได้จากการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decide) ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort) และ สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) โดยมีค่า γ เท่ากับ 0.295, 0.501 และ 0.902 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าค่า γ ของการตัดสินใจเลือกอาชีพมีค่าน้อยที่สุด โดยคิดเป็น 3 เท่าของสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ พบตัวแปรคู่ที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงสุดคือ ตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decide) กับ ตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) ที่ขนาด 0.508 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปร decide3 ตัวแปร comfort3 และตัวแปร clarity มีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สูงสุดในแต่ละองค์ประกอบย่อย นำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{decide} = 0.073(\text{decide1}) + 0.123(\text{decide2}) + 0.537(\text{decide3})$$

$$\text{comfort} = 0.128(\text{comfort1}) + 0.211(\text{comfort2}) + 0.262(\text{comfort3})$$

$$\text{reasons} = 0.577(\text{clarity}) + 0.710(\text{knowledge}) + 0.024(\text{indisiciveness}) + 0.034(\text{importance})$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.4

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของ
โปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (โมเดลที่ 1)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ												R ²	
	องค์ประกอบย่อย decide				องค์ประกอบย่อย comfort				องค์ประกอบย่อย reasons					
	b	SE	CSS	FSR	b	SE	CSS	FSR	b	SE	CSS	FSR		
dc1	1.000**	-	0.717	0.073										0.515
dc2	1.109**	0.027	0.773	0.123										0.598
dc3	1.345**	0.069	0.928	0.537										0.862
cf1					1.000**	-	0.630	0.128						0.397
cf2					1.548**	0.090	0.865	0.211						0.749
cf3					1.600**	0.068	0.876	0.262						0.768
cla									1.000**	-	0.897	0.577		0.805
kno									0.681**	0.034	0.841	0.710		0.707
ind									-0.335**	0.036	-0.348	0.024		0.121
imp									0.280**	0.032	0.322	0.034		0.104

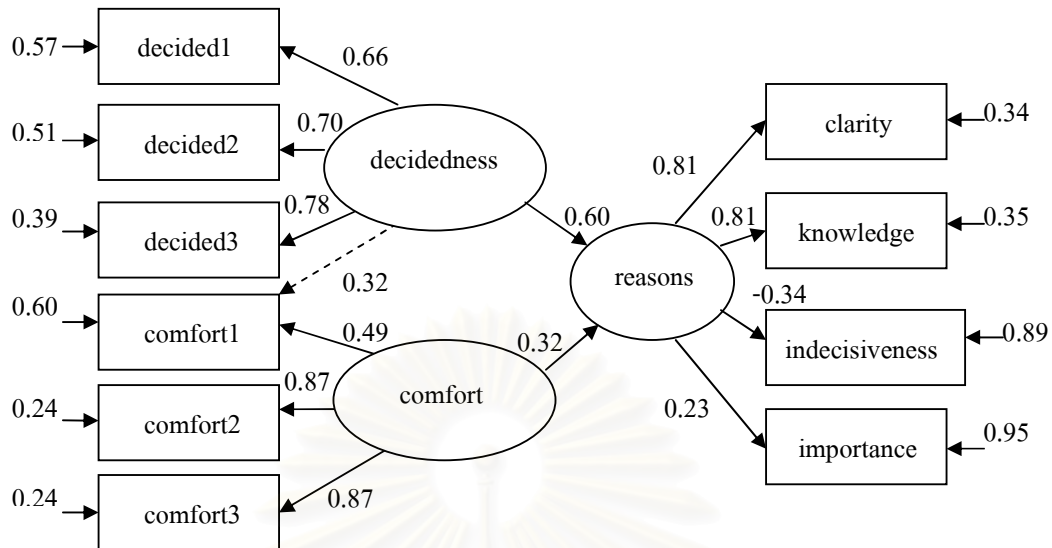
องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบหลัก CDP			Correlation Matrix ระหว่าง ETA		
	b	SE	CSS	decide	comfort	reasons
				decide	comfort	reasons
decide	0.229**	0.050	0.295	1.000		
comfort	0.271**	0.049	0.501	0.148	1.000	
reasons	0.768**	0.066	0.902	0.508	0.395	1.000

$\chi^2 = 24.792$ $df = 17$ $p = 0.099$ $RMSEA = 0.018$ $RMR = 0.0116$ $GFI = 0.997$

หมายเหตุ ** $p < .01$ b คือ น้ำหนักองค์ประกอบ SE คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน CSS คือ ค่าสัมประสิทธิ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน FSR คือ ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ R² คือ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และ - คือ ไม่รายงานค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการกำหนดค่าพารามิเตอร์

3.2 การตรวจสอบความตรงโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2

โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โมเดลที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decide) ตัวแปรความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort) และตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 10 ตัวแปร คือ ตัวแปรชี้วัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรที่ 1 – 3 (decide1 – decide3) ตัวแปรชี้วัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรที่ 1 – 3 (comfort1 – comfort3) ตัวแปรความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง (clarity) ตัวแปรการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ (knowledge) ตัวแปรการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (indecisiveness) และตัวแปรการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ (importance) ดังแสดงในภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2

ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบเมตริกสหสัมพันธ์ที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์กับเมตริกสหสัมพันธ์ที่คำนวณจากโมเดล พบว่าหลังจากที่ได้ปรับโมเดล โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้ และยอมให้ตัวแปร comfort1 เป็นตัวแปรชี้วัดในตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decidedness) พบว่า โมเดลมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ ที่มีค่าเท่ากับ 22.314 ที่องศาอิสระ 17 และค่า p เท่ากับ .172 ค่า $RMSEA$ เท่ากับ 0.014 ค่า RMR เท่ากับ 0.0012 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า GFI และค่า $AGFI$ เท่ากับ 1.00 และ 0.99 ตามลำดับ

จากตารางที่ 3.5 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่าตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ และตัวแปรความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในทิศทางบวก ($r = 0.596$ และ 0.320 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบตัวแปรคู่ที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงสุดคือ ตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decide) กับ ตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) ที่ขนาด 0.649 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปร decide3 ตัวแปร comfort3 และตัวแปร clarity มีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สูงสุดในแต่ละองค์ประกอบย่อย นำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{decide} = 0.075(\text{decide1}) + 0.134(\text{decide2}) + 0.394(\text{decide3}) + 0.217(\text{comfort1})$$

$$\text{comfort} = 0.066(\text{comfort1}) + 0.470(\text{comfort2}) + 0.486(\text{comfort3})$$

$$\text{reasons} = 0.562(\text{clarity}) + 0.732(\text{knowledge}) - 0.014(\text{indecisiveness}) - 0.035(\text{importance})$$

ตารางที่ 3.5 ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบ อธิทธิพลรวม อธิทธิพลทางตรง และอทธิพลทางอ้อม ระหว่างตัวแปรในโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (โมเดลที่ 2)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ												R ²	
	องค์ประกอบย่อย decide				องค์ประกอบย่อย comfort				องค์ประกอบย่อย reasons					
	b	SE	CSS	FSR	b	SE	CSS	FSR	b	SE	CSS	FSR		
dc1	0.715**	0.033	0.657	0.075										0.432
dc2	0.780**	0.029	0.697	0.134										0.485
dc3	0.885**	0.029	0.783	0.394										0.614
cf1	0.278**	0.022	0.322	0.217	0.423**	0.024	0.491	0.066						0.397
cf2					0.842**	0.028	0.869	0.470						0.756
cf3					0.863**	0.029	0.873	0.486						0.762
cla									0.771**	-	0.812	0.562		0.660
kno									0.558**	0.028	0.808	0.732		0.652
ind									-0.277**	0.031	-0.338	-0.014		0.114
imp									0.167**	0.025	0.226	-0.035		0.051

Correlation Matrix ระหว่าง ETA และ KSI

$$\chi^2 = 22.314 \quad df = 17 \quad p = 0.172$$

$$RMSEA = 0.014 \quad RMR = 0.0012 \quad GFI = 1.00$$

สมการโครงสร้างตัวแปร reasons = 0.521

	reasons	decide	comfort
reasons	1.000		
decide	0.649	1.000	
comfort	0.419	0.165	1.000

ตัวแปรผล		reasons		
ตัวแปรสาเหตุ		TE	DE	IE
decide	b	0.596**	0.596**	-
	SE	(0.032)	(0.032)	-
	CSS	0.596	0.596	-
comfort	b	0.320**	0.320**	-
	SE	(0.027)	(0.027)	-
	CSS	0.320	0.320	-

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

b คือ น้ำหนักองค์ประกอบ SE คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน CSS คือ ค่าสัมประสิทธิ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน FSR คือ ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ R² คือ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และ - คือ ไม่รายงานค่าความคลาดเคลื่อน เนื่องจากการกำหนดค่าพารามิเตอร์

ตัวเลขในวงเล็บคือค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

TE = ผลรวมอทธิพล, IE = อทธิพลทางอ้อม, DE = อทธิพลทางตรง

3.3 ผลการทดสอบการแข่งขันของโมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ

โมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของโมเดลสามมิติ สถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของ Jones และ Chenary (1980) สร้างเป็นมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งต่อมา Jones (1989) ได้พัฒนาและปรับปรุงมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพขึ้นใหม่ให้ชื่อว่ามาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*)

จากมาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) สามารถแสดงเป็นโมเดลได้ 2 รูปแบบโมเดล โมเดลที่ 1 เป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีลักษณะเป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบลำดับที่ 2 (second order factor analysis model) และโมเดลที่ 2 เป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลทั้งสองมีความตรงสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อเปรียบเทียบผลต่างค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ ซึ่งได้จากค่าไค-สแควร์หารด้วยของศาสอิสระ โมเดลที่มีค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ต่ำกว่าจะเป็นโมเดลที่มีความตรงมากกว่า (Jöreskog & Sörbom, 1996, นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ดังแสดงในตารางที่ 3.6 พบว่าโมเดลที่ 2 มีค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ต่ำกว่าโมเดลที่ 1 สรุปได้ว่าโมเดลที่ 2 มีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลที่ 1 ผู้วิจัยจะนำโมเดลที่ 2 ซึ่งเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพนี้ไปวิเคราะห์ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพต่อไป

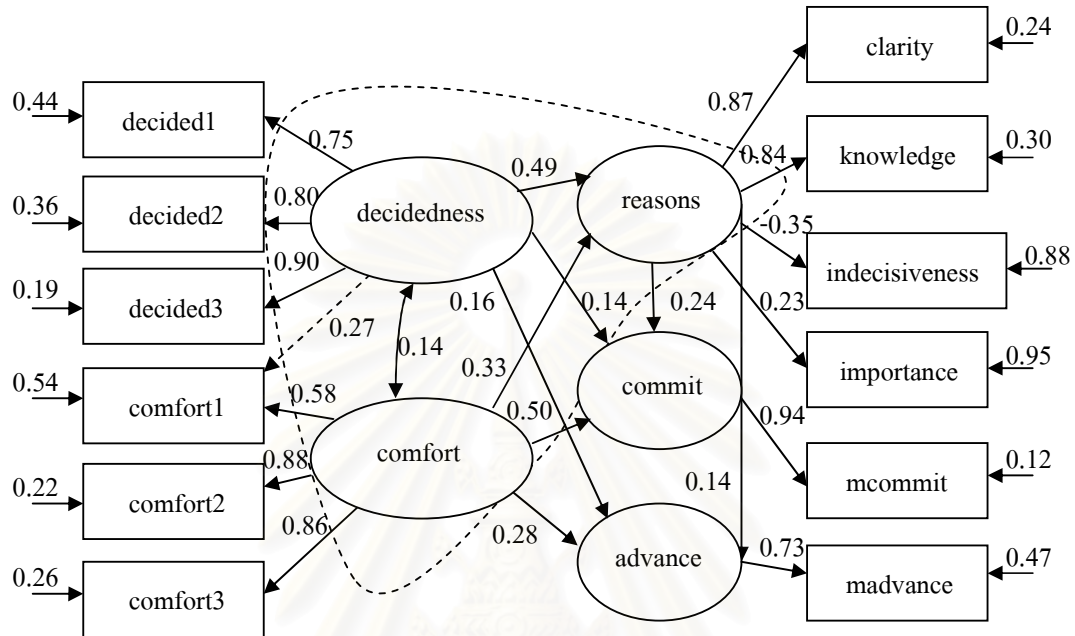
ตารางที่ 3.6 ผลการทดสอบการแข่งขันของโมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ

โมเดล	χ^2	df	χ^2/df
1	24.792	17	1.458
2	22.314	17	1.312
ผลต่าง	2.478	0	0.146

4. ผลการวิเคราะห์โมเดลผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ

ผู้วิจัยนำโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ มาศึกษาผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ โมเดลนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรสาเหตุ คือตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decide) ตัวแปรความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort) ตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) และตัวแปรผล คือตัวแปรการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (commit) และตัวแปรความก้าวหน้าในอาชีพ (advan) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 12 ตัวแปร คือ ตัวแปรชี้วัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรที่ 1 – 3 (decide1 – decide3) ตัวแปรชี้วัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรที่ 1 – 3 (comfort1 – comfort3) ตัวแปรความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง (clarity) ตัวแปรการมีข้อมูลเกี่ยวกับ

การศึกษาและอาชีพ (knowledge) ตัวแปรการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ (indecisiveness) ตัวแปรการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ (importance) ตัวแปรคะแนนเฉลี่ยการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (mcommit) และตัวแปรคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้าในอาชีพ (madvan) ดังแสดงในภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 โมเดลผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ
หมายเหตุ ตัวแปรในพื้นที่เส้นประ คือ ตัวแปรของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ

ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ เมื่อเปรียบเทียบเมตริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์กับเมตริกซ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากโมเดล พบว่าหลังจากที่ได้ปรับโมเดล โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้ และยอมให้ตัวแปร comfort1 เป็นตัวแปรชี้วัดในตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decidedness) พบว่าโมเดลมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ ที่มีค่าเท่ากับ 32.651 ที่องศาอิสระ 26 และค่า p เท่ากับ .172 ค่า $RMSEA$ เท่ากับ 0.0131 ค่า RMR เท่ากับ 0.0114 ค่า CFI เท่ากับ 0.999 ค่า GFI และค่า $AGFI$ เท่ากับ 0.996 และ 0.989 ตามลำดับ

จากตารางที่ 3.7 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่าตัวแปรการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (commit) และตัวแปรความก้าวหน้าในอาชีพ (advance) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ (decide) ตัวแปรความรู้สึกลสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ (comfort) และตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ (reasons) ในทิศทางบวก พิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ที่ต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปร comfort มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร commit

มากที่สุด ($r = 0.501$) รองลงมาคืออิทธิพลทางตรงจากตัวแปร comfort ต่อตัวแปร advance ($r = 0.276$) ตัวแปรคู่ที่มีอิทธิพลต่อกันน้อยที่สุดคือ ตัวแปร reasons ต่อตัวแปร advance ($r = 0.136$)

นอกจากอิทธิพลทางตรงแล้ว ตัวแปร commit และตัวแปร advance ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกจากตัวแปร decide และตัวแปร comfort ด้วย โดยมีตัวแปร reasons เป็นตัวแปรสื่อ พิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ที่ต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปร commit ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปร decide มากที่สุด ($r = 0.117$) รองลงมาคืออิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปร comfort ต่อตัวแปร commit ($r = 0.079$) ตัวแปรคู่ที่มีอิทธิพลต่อกันน้อยที่สุดคือ ตัวแปร comfort ต่อตัวแปร advance ($r = 0.045$)

นอกจากนี้ ตัวแปร reasons ยังได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปร decide และตัวแปร comfort ในทิศทางบวก ($r = 0.490$ และ 0.330 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบตัวแปรคู่ที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ตัวแปร comfort กับตัวแปร commit ที่ขนาด 0.616 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปร decide3 ตัวแปร comfort2 และตัวแปร clarity มีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สูงที่สุดในแต่ละองค์ประกอบย่อย นำค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{decide} = 0.100(\text{decide1}) + 0.194(\text{decide2}) + 0.541(\text{decide3}) + 0.102(\text{comfort1})$$

$$\text{comfort} = 0.184(\text{comfort1}) + 0.463(\text{comfort2}) + 0.404(\text{comfort3})$$

$$\text{reasons} = 0.655(\text{clarity}) + 0.778(\text{knowledge}) - 0.013(\text{indisiveness}) - 0.061(\text{importance})$$

$$\text{commit} = 1.362(\text{mcommit})$$

$$\text{advance} = 1.090(\text{madvance})$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.7 ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบ อธิธิพลรวม อธิธิพลทางตรง และ อธิธิพลทางอ้อม ระหว่างตัวแปรในโมเดลผลของโปรแกรมไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ												R ²	
	องค์ประกอบย่อย decide				องค์ประกอบย่อย comfort				องค์ประกอบย่อย reasons					
	b	SE	CSS	FSR	b	SE	CSS	FSR	b	SE	CSS	FSR		
dc1	0.811**	0.027	0.746	0.100										0.556
dc2	0.896**	0.028	0.800	0.194										0.641
dc3	1.014**	0.028	0.898	0.541										0.806
cf1	0.233**	0.020	0.270	0.102	0.502**	0.022	0.583	0.184						0.457
cf2					0.854**	0.023	0.881	0.463						0.777
cf3					0.851**	0.023	0.860	0.404						0.739
cla									0.827**	-	0.870	0.655		0.757
kno									0.577**	0.028	0.836	0.778		0.699
ind									-0.289**	0.031	-0.352	-0.013		0.124
imp									0.167**	0.024	0.226	-0.061		0.051
	องค์ประกอบย่อย commit				องค์ประกอบย่อย advance				R ²					
	b	SE	CSS	FSR	b	SE	CSS	FSR						
mco	0.667	-	0.939	1.362										0.881
mad					0.472	-	0.726	1.090						0.527

Correlation Matrix ระหว่าง ETA และ KSI					
	reasons	commit	advance	decide	comfort
reasons	1.000				
commit	0.513	1.000			
advance	0.330	0.242	1.000		
decide	0.537	0.338	0.268	1.000	
comfort	0.400	0.616	0.352	0.143	1.000

$\chi^2 = 32.651$ $df = 26$ $p = 0.172$
 $RMSEA = 0.0131$ $RMR = 0.0114$ $GFI = 0.996$
 สมการโครงสร้างตัวแปร
 $reasons = 0.396$ $commit = 0.477$ $advance = 0.184$

ตัวแปรผล/ ตัวแปรสาเหตุ		reasons			commit			advance		
		TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE
decide	b	0.490**	0.490**	-	0.255**	0.139**	0.117**	0.222**	0.155**	0.067**
	SE	(0.027)	(0.027)		(0.027)	(0.038)	(0.024)	(0.037)	(0.045)	(0.024)
	CSS	0.490	0.490		0.255	0.139	0.117	0.222	0.155	0.067
comfort	b	0.330**	0.330**	-	0.579**	0.501**	0.079**	0.321**	0.276**	0.045**
	SE	(0.025)	(0.025)		(0.026)	(0.030)	(0.017)	(0.037)	(0.041)	(0.016)
	CSS	0.330	0.330		0.579	0.501	0.079	0.321	0.276	0.045
reasons	b				0.238**	0.238**	-	0.136**	0.136**	-
	SE				(0.047)	(0.047)		(0.048)	(0.048)	
	CSS				0.238	0.238		0.136	0.136	

หมายเหตุ ** $p < .01$ b คือ น้ำหนักองค์ประกอบ SE คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน CSS คือ ค่าสัมประสิทธิ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน FSR คือ ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ R² คือ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ - คือ ไม่รายงานค่าความคลาดเคลื่อน เนื่องจากการกำหนดค่าพารามิเตอร์ ตัวเลขในวงเล็บคือค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน TE = ผลรวมอิทธิพล, IE = อิทธิพลทางอ้อม, DE = อิทธิพลทางตรง

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความตรงของโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*career decision profile: CDP*) ตามแนวของ Jones (1989) เสนอในรูปแบบโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล โมเดลที่ 1 เป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2 เป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ จากการเปรียบเทียบความตรงของโมเดลทั้งสอง พบว่าโมเดลที่ 2 มีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลที่ 1 ผู้วิจัยจึงนำโมเดลที่ 2 ไปใช้เป็นโมเดลผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ 1. การเปรียบเทียบความตรงระหว่างโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ 2 โมเดล และ 2. ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการอาชีพ และ 3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาที่ได้จากโมเดลนี้ไปใช้ในการสร้างเสริมพัฒนาการทางอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบความตรงระหว่างโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ 2 โมเดล

Jones (1989) ได้พัฒนามาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพจากแนวคิดโมเดลสามมิติ การตัดสินใจเลือกอาชีพของ Jones และ Chenary (1980) ที่เสนอว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ 1. การตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางด้านความคิด (*cognitive*) 2. ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (*affective*) และ 3. สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่ง Jones (1989) เสนอว่ามี 4 ประการคือ 1. ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง 2. การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ 3. การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ และ 4. การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ จากแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดงเป็นรูปแบบโมเดลได้ในสองลักษณะ คือ เป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอน และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ตามที่ Jones (1989) ได้เสนอ

เมื่อตรวจสอบความตรงของโมเดล พบว่าโมเดลทั้งสองมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ใกล้เคียงกัน (โมเดลที่ 1 = 1.458 โมเดลที่ 2 = 1.312) แสดงให้เห็นว่ามาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่ Jones (1989) ได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดโมเดลสามมิติการตัดสินใจเลือกอาชีพของ Jones และ Chenary (1980) นั้นสามารถนำมาใช้วัดการตัดสินใจเลือกอาชีพได้จริง พิจารณาจากการที่โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ หรือโมเดลที่ 1 นั้นมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

นอกจากนี้มาตรวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพยังมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้อีกด้วย พิจารณาจากการที่โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพในรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ หรือโมเดลที่ 2 นั้นมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เช่นกัน สรุปได้ว่าโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลนั้น เกิดขึ้นเมื่อมีการตัดสินใจเลือกอาชีพพร้อมกับความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยพฤติกรรมทั้งสองนี้จะร่วมกันส่งผลถึงความสามารถในการอธิบายสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การที่โมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 2 โมเดลนั้นมีความตรง เป็นข้อพิสูจน์เชิงประจักษ์ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบทางด้านความคิด (cognitive) และความรู้สึก (affective) อย่างแท้จริง เป็นไปตามแนวคิดของ Hilton (1962) กระบวนการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบทั้งสองนี้อาจเป็นไปตามแนวคิดของ Sampson และคณะ (2004) ที่เสนอว่าองค์ประกอบด้านความคิดนั้นจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ส่วนองค์ประกอบของความรู้สึกจะเป็นตัวผลักดันหรือเป็นตัวยับยั้งให้เกิดหรือไม่เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ก็เป็นไปได้

แม้โมเดลที่ 2 มีค่าไคสแควร์สัมพันธ์ต่ำกว่าโมเดลที่ 1 และผู้วิจัยได้เลือกโมเดลที่ 2 มาใช้ในการศึกษาถึงผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ แต่ทั้งนี้โมเดลทั้งสองมีค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกันมาก ไม่อาจชี้ขาดได้ว่าโมเดลใดมีความตรงดีกว่า การศึกษาทางจิตวิทยาที่ใช้โมเดลวิจัยนั้นยังอยู่ในระยะแรกเริ่ม อีกทั้งการนำโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ ตามแบบโมเดลที่ 1 มาใช้นั้นยังถือเป็นเรื่องใหม่ ยังไม่มีงานวิจัยสนับสนุนมากพอที่จะสรุปได้ว่าควรวเคราะห์โดยใช้โมเดลรูปแบบใดในการศึกษาต่อไปจึงควรศึกษาผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ โดยใช้โมเดลที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ ผลการศึกษาที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยทางจิตวิทยาอย่างมาก

2. ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการอาชีพ

โมเดลผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ เป็นการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตัวแปรความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อพัฒนาการทางอาชีพซึ่งได้แก่ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ จากการตรวจสอบพบว่าโมเดลมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กล่าวได้ว่า กระบวนการทำงานร่วมกันของการตัดสินใจเลือกอาชีพพร้อมกับความรู้สึกสบายใจต่อการเลือกอาชีพนั้น ส่งผลต่อความสามารถในการอธิบายสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพที่บุคคลมี และยังมีอิทธิพลต่อเนื่องไปถึงการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้นที่อยู่ในช่วงของการทำงานอีกด้วย

โมเดลนี้พบว่าโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางอาชีพ กล่าวคือ มิติทั้งสามมิติของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ ล้วนมีอิทธิพลต่อพัฒนาการอาชีพซึ่งได้แก่การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพทั้งสิ้น อาจอนุมานจากผลการทดสอบความตรงของโมเดลนี้ได้ว่า บุคคลที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพ รู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และสามารถอธิบายปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนได้ ก็จะมีพัฒนาการทางอาชีพที่เหมาะสมคือผูกพันกับอาชีพที่ตนทำไม่คิดจะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นแม้ต้องพบกับอุปสรรคและมุ่งมั่นที่จะสร้างความก้าวหน้าให้กับอาชีพของตน ในทางกลับกันบุคคลที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ มีความรู้สึกไม่สบายใจกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน และไม่สามารถอธิบายปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพในหลาย ๆ ด้านของตนได้ ก็จะมีพัฒนาการทางอาชีพที่ไม่เหมาะสม คืออาจมีการเปลี่ยนอาชีพบ่อยครั้ง ไม่รู้สึกผูกพันกับอาชีพที่ตนทำ และไม่ผลักดันตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

จากโมเดลจะพบว่า ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีอิทธิพลทางตรงต่อพัฒนาการทางอาชีพมากที่สุดในกลุ่มตัวแปรโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ $r = 0.501$ และความก้าวหน้าในอาชีพ $r = 0.276$) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Earl และ Bright (2007) ที่พบว่า ตัวแปรความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นสามารถทำนายความพึงพอใจในงานและการมีพันธะผูกพันต่อองค์กรได้ดีกว่าตัวแปรอื่น ๆ ในโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ แสดงให้เห็นว่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางอาชีพ

นอกจากอิทธิพลทางตรงของการตัดสินใจเลือกอาชีพและความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อการมีพันธะต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพแล้ว จากโมเดลยังพบอิทธิพลทางอ้อมระหว่างตัวแปรดังกล่าว โดยมีสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นตัวแปรสื่อ การนำแนวคิดโมเดลสามมิติสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพของ Jones และ Chenary (1980) ซึ่งมีครบทั้งมิติของการตัดสินใจ ความรู้สึกสบายใจ และสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจมาใช้ สามารถช่วยอธิบายถึงผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่า ในกระบวนการการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น นอกจากองค์ประกอบทางด้านความคิดและความรู้สึกแล้ว สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจที่บุคคลรับรู้ได้ก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจนี้เช่นกัน

จากการตรวจสอบน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงต่าง ๆ ภายในโมเดล ในตัวแปรแฝงการตัดสินใจ พบว่าข้อกระทงในมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากมาตรวัดย่อยการตัดสินใจเลือกอาชีพในโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพของ Jones (1989) นั้นสามารถใช้วัดได้ดี ขณะที่มาตรวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นมีตัวแปรชี้วัด 1 ตัวแปรที่มีปัญหา คือ ตัวแปร comfort1 ซึ่งเป็นข้อกระทงในมาตรวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ที่

ดัชนีตัดแปร โมเดล (modification indices) แนะนำให้กำหนดเป็นองค์ประกอบย่อยอีกตัวหนึ่งของตัวแปรแฝงการตัดสินใจเลือกอาชีพ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรนี้มีใจความหรือให้ความหมายที่คาบเกี่ยวทั้งในแง่ของการตัดสินใจเลือกอาชีพและความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพร่วมกัน ซึ่งในอนาคตควรปรับแก้ไขข้อกระทงนี้ก่อนนำไปใช้ศึกษาต่อไป

และจากการตรวจสอบน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่ง Jones (1989) เสนอว่ามี 4 ประการด้วยกัน คือ 1. ความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง 2. การมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ 3. การมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ และ 4. การให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ พบว่าตัวแปรความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองและตัวแปรการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์ดี เหมาะสมต่อการใช้เป็นตัวแปรชี้วัดในตัวแปรแฝงสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพดังกล่าว

อย่างไรก็ดี พบตัวแปรการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจและตัวแปรการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพที่มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (CSS = -0.352 และ 0.226 ตามลำดับ) ถือว่ายังไม่สามารถชี้วัดตัวแปรแฝงได้ดีนัก ผู้วิจัยเชื่อว่าเหตุที่ตัวแปรการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจนั้นมีน้ำหนักองค์ประกอบในตัวแปรแฝงไม่มากนัก เนื่องจากการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ เป็นสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้อย่างต่อเนื่องและเป็นเวลานาน (chronic career indecision) ซึ่งผลการศึกษาล้วนใหญ่ๆ นั้นมีที่มาจากผลการรายงานของกลุ่มนักจิตวิทยาการปรึกษาที่รายงานผลกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เข้ารับการบำบัดเกี่ยวกับปัญหาตัดสินใจเลือกอาชีพ (Jones, 1989; Rojewski, 1994; Jones, 1998; Guay et al., 2006) อาจเป็นไปได้ว่าการบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจมีคุณลักษณะที่พิเศษแตกต่างจากกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการและเป็นการตัดสินใจเฉพาะด้าน (domain specific; Guay et al., 2006) งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาเพื่ออธิบายประชากรวัยผู้ใหญ่ตอนต้นโดยทั่วไป และศึกษาในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ ไม่ได้เน้นศึกษาเฉพาะเจาะจงลงไปเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาทางพัฒนาการซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในข้างต้น ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ช่วยอธิบายได้ว่าเหตุใดตัวแปรการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจจึงชี้วัดสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ส่วนเหตุที่ทำให้ตัวแปรการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพมีน้ำหนักองค์ประกอบในระดับต่ำนั้นอาจเพราะงานวิจัยนี้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจบในระดับปริญญาตรีเป็นต้นไป เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นช่วงอายุตั้งแต่ 22 ถึง 35 ปี ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ใช้ในการวิจัยนี้แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ Jones (1989) ใช้ในการสร้างมาตรวัดเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อเปลี่ยนผ่านจากวัยเรียน เข้าสู่วัยทำงาน บุคคลต้องเผชิญกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ซับซ้อนกว่ามาก ด้วยบทบาทที่เพิ่มขึ้น เช่น การแต่งงาน การดูแลบุตรหลานและ/หรือผู้สูงอายุ

ภายในครอบครัว หรือการที่ต้องจัดตารางชีวิตทั้งการทำงานและชีวิตครอบครัวให้เหมาะสมลงตัว (Sullivan, 2006) ซึ่งด้วยลักษณะที่ยังซับซ้อนมากขึ้นเมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ อาจเป็นสาเหตุให้เรื่องอาชีพไม่ใช่เรื่องที่สำคัญสำหรับทุกคน (Super, 1990) จึงเป็นไปได้ว่าด้วยเหตุนี้ตัวแปรการให้ความสำคัญกับอาชีพจึงใช้วัดสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพกับกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในงานวิจัยนี้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยนี้ทำให้ผู้วิจัยตระหนักได้ว่า การนำแนวคิดและผลการศึกษานักจิตวิทยาของกลุ่มจิตวิทยาการปริศนามาใช้เป็นรากฐานในการวิจัยทางจิตวิทยาพัฒนาการนั้นอาจมีข้อจำกัด และให้ผลการวิจัยที่ไม่อาจอธิบายลักษณะของประชากรทั่วไปได้ชัดเจนนัก เนื่องจากผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มนักจิตวิทยาการปริศนาเน้นอธิบายเฉพาะในกลุ่มประสบการณ์ยากลำบากในการปรับตัวเป็นพิเศษ ซึ่งอาจมีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างโดยทั่วไปที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ด้วยสาเหตุดังกล่าวงานวิจัยนี้จึงมีข้อจำกัดอยู่ที่การกำหนดลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย ที่ต้องเพิ่มความระมัดระวัง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่มีองค์ประกอบของการใช้ชีวิตที่สลับซับซ้อนกว่ากลุ่มที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนอย่างมาก เช่น ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมสถานภาพการสมรส ซึ่งปัจจัยนี้มีส่วนทำให้บุคคลให้ความสำคัญกับเรื่องอาชีพแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่แต่งงานแล้วจะมีบทบาทที่เพิ่มขึ้นมาคือการดูแลและสร้างครอบครัว ซึ่งเป็นบทบาทที่นอกเหนือไปจากการประกอบอาชีพ ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษา โดย Feldman (2002) เสนอว่ากลุ่มผู้ที่เรียนจบในวิชาเอกหรือสาขาที่จบมาแล้วมีอาชีพรองรับโดยตรง โดยเป็นวิชาเอกทางด้านอาชีพเฉพาะทาง (professional majors) น่าจะมีระดับการเลือกอาชีพแตกต่างจากผู้เรียนจบในวิชาเอกทางด้านศิลปศาสตร์ (liberal arts majors) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องพิจารณาเพิ่มเติมในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างจบปริญญาตรีมากกว่าหนึ่งใบปริญญาหรือจบปริญญาตรีในวิชาเอกด้านศิลปศาสตร์ และจบปริญญาโทในวิชาเอกทางด้านอาชีพเฉพาะทาง เป็นต้น

งานวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดของการศึกษาพัฒนาการทางอาชีพกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ที่มีองค์ประกอบที่ยุ่งยากและซับซ้อนกว่ากลุ่มที่อยู่ในวัยเด็กหรือวัยรุ่น ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาโมเดลการตัดสินใจเลือกอาชีพที่อธิบายด้วยทฤษฎีทางจิตวิทยาพัฒนาการ ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าข้อจำกัดและข้อบกพร่องที่พบในงานวิจัยนี้ จะช่วยเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาพัฒนาการทางอาชีพในวัยผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคตได้

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาที่ได้จากโมเดลนี้ไปใช้ในการสร้างเสริมพัฒนาการทางอาชีพ จากโมเดลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลได้ โดยสามารถสร้างเสริมได้ตั้งแต่ในวัยเด็ก เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งได้เข้าสู่การทำงานแล้ว ได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ในวัยเด็กมาแล้ว โมเดลนี้จึงสามารถสะท้อนถึงผลของพัฒนาการทางอาชีพที่ได้รับอิทธิพลจากโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างหนักแน่น หากได้รับการสร้างเสริมตามแนวทางของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพตั้งแต่แรกเริ่ม แนวโน้มที่บุคคลจะมีพัฒนาการทางอาชีพที่เหมาะสมก็จะยิ่งเป็นไปได้มาก

การนำผลการศึกษาจากโมเดลนี้ไปประยุกต์ ผู้ที่สนใจควรพิจารณาตัวแปรในโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ การตัดสินใจเลือกอาชีพ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ ว่าตัวแปรใดมีค่าอิทธิพลทางตรงและค่าอิทธิพลรวมต่อการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพมากที่สุด ในกรณีที่มีงบประมาณจำกัด ควรเลือกนำตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลสูงที่สุดมาใช้ในการกระบวนการสร้างเสริมพัฒนาการก่อนเป็นอันดับแรก ในกรณีนี้ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพมีค่าอิทธิพลสูงที่สุด จึงควรสร้างเสริมให้เด็กรู้สึกสบายใจกับการตัดสินใจของตน เริ่มจากการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนสนใจ การตัดสินใจเลือกแผนการเรียน เป็นต้น จากนั้นอาจนำตัวแปรอื่น ๆ ร่วมในการสร้างเสริมพัฒนาการ เช่น การสร้างเสริมการมีความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดในมิติสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการนำผลการศึกษาที่ได้จากโมเดลนี้ไปประยุกต์ใช้ จะช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยผู้ใหญ่

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยใช้โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ตามแนวของ Jones (1989) ซึ่งเป็นโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล และเพื่อเปรียบเทียบความตรงระหว่างโมเดลแข่งขันทั้ง 2 โมเดล

2. เพื่อศึกษาผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ตามโมเดลการวัดในข้อ 1 ที่มีความตรงสูง ต่อพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ และความก้าวหน้าในอาชีพ และตรวจสอบความตรงของโมเดล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นอายุ 22-35 ปี จำนวน 1,497 คน เป็นเพศชายจำนวน 433 คน และเพศหญิงจำนวน 1,064 คน อาศัยและทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือปริมณฑล มีงานทำซึ่งเป็นงานที่ก่อให้เกิดรายได้พอสมควรเป็นเวลาดำเนินการศึกษามากกว่า 3 เดือน และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นต้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกได้เป็น 11 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 มาตรฐานการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นมาตรฐานที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรฐานย่อยเรื่องการตัดสินใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 3 มาตรฐานความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นมาตรฐานที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรฐานย่อยเรื่องความรู้สึกสบายใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 4 มาตรฐานความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง เป็นมาตรฐานที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรฐานย่อยความชัดเจนเกี่ยวกับตนเองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 5 มาตรการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ เป็นมาตรการวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการวัดย่อยการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรการโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 6 มาตรการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ เป็นมาตรการวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการวัดย่อยการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรการโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 7 มาตรการวัดการให้ความสำคัญกับอาชีพ เป็นมาตรการวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการวัดย่อยการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรการโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (*Career Decision Profile: CDP*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Jones (1989)

ตอนที่ 8 มาตรการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ เป็นมาตรการวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ (*Career Commitment Measure*) ของ Blau (1985)

ตอนที่ 9 มาตรการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งสร้างและพัฒนาโดยผู้วิจัย

ตอนที่ 10 มาตรการวัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชา เป็นมาตรการวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากมาตรการวัดความพึงพอใจกับสาขาวิชาเอก (*The Academic Major Satisfaction Scale: AMSS*) ที่พัฒนาขึ้นโดย Nauta (2007) เป็นมาตรการวัดที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (*concurrent validity*)

ตอนที่ 11 มาตรการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ซึ่งสร้างและพัฒนาโดยผู้วิจัย เป็นมาตรการวัดที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงร่วมสมัย (*concurrent validity*)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนามาตรการวัดต่าง ๆ โดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพ จากนั้นนำไปผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของมาตรการวัดจนมีความตรงและความเที่ยงในระดับที่ยอมรับได้

2. นำมาตรการวัดที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนต้น อายุระหว่าง 22-35 ปี จำนวน 1,497 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงเสนอค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในโมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ 2 โมเดล และผลการทดสอบการแข่งขันของโมเดล

4. ผลการวิเคราะห์ผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความตรงของโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นโมเดลแข่งขัน 2 โมเดล โมเดลที่ 1 เป็นโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอนของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2 เป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ ในรูปโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และจากการศึกษาผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Profile: CDP) ตามโมเดลการวัดที่มีความตรงสูง ต่อพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่ การมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ และสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลแข่งขันทั้งสองมีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลที่สองซึ่งเป็นโมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ ในรูปโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความตรงสูงกว่า จึงนำมาใช้ในการศึกษาผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ

2. โมเดลผลของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพต่อพัฒนาการทางอาชีพ มีความตรงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. จากการวิเคราะห์อิทธิพล พบว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพและสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ และพบอิทธิพลทางอ้อมระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพและความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพต่อการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ โดยมีตัวแปรสาเหตุของปัญหาการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นตัวแปรสื่อบางส่วน

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การนำแนวคิดและผลการศึกษาของนักจิตวิทยา กลุ่มจิตวิทยาการปรึกษา มาใช้เป็นรากฐานในการวิจัยทางจิตวิทยาพัฒนาการนั้นมีข้อจำกัด และให้ผลการวิจัยที่ไม่อาจอธิบายลักษณะของประชากรทั่วไปได้ชัดเจนนัก

2. งานวิจัยนี้ยังไม่สามารถควบคุมปัจจัยแทรกซ้อนต่าง ๆ เช่น สถานภาพการสมรส ประเภทของวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษา การจบปริญญามากกว่าหนึ่งใบ ปริญญา การจบปริญญา ลักษณะของอาชีพที่ทำ ความคาดหวังต่ออาชีพที่ทำ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยแทรกซ้อนเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้บุคคลในวัยนี้ให้ความสำคัญต่อการเลือกอาชีพแตกต่างกันไป อีกทั้งส่งผลให้มีโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพที่ต่างกันอีกด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรศึกษาโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพและผลของพัฒนาการทางอาชีพในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจในเชิงลึกต่อไป

2. ควรศึกษาในเชิงลึกถึงรูปแบบและลำดับการให้ความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

3. ควรศึกษาติดตามผลในระยะยาว โดยเริ่มตั้งแต่การตัดสินใจเลือกวิชาเอกหรือสาขาวิชาในการศึกษาระดับปริญญาตรี ไปจนถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และรวมไปถึงการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่ออาชีพกับความเป็นจริง เพื่อช่วยอธิบายกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

5. ควรศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีประเภทของวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่สำเร็จในระดับปริญญาตรีแตกต่างกัน ระหว่าง วิชาเอกทางด้านอาชีพเฉพาะทาง (เช่น วิศวกรรม บัญชี เทคโนโลยีสารสนเทศ การท่องเที่ยว เป็นต้น) กับ วิชาเอกทางด้านศิลปศาสตร์ (เช่น วรรณคดี ศิลปกรรมเชิงวิจิตรศิลป์ ดนตรี ภาษาศาสตร์ เป็นต้น)

6. ควรศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพในขั้นพัฒนาการต่าง ๆ ตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1994)

รายการอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *สถิติสำหรับงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Blau, G. J. (1985). The Measurement and Prediction of Career Commitment. *Journal of Occupational Psychology, 58*, 277-288.
- Bordin, E. S., & Kopplin, D. A. (1973). Motivational Conflict and Vocational Development. *Journal of Counseling Psychology, 20*(2), 154-161.
- Bright, J. E. H., Pryor, R. G. L., & Harpham, L. (2005). The Role of Chance Events in Career Decision Making. *Journal of Vocational Behavior, 66*, 561-576.
- Campagna, C. G., & Curtis, G. J. (2007). So Worried I Don't Know What to Be: Anxiety is Associated with Indecision and Reduced Career Certainty. *Australian Journal of Guidance & Counselling, 17*(1), 91-96.
- Cohen, A. (2000). The relationship between commitment forms and work outcomes: A comparison of three models. *Human Relations, 53*(3), 387-417.
- Cohen, C. R., Chartrand, J. M., & Jowdy, D. P. (1995). Relationship between Career Indecision Subtypes and Ego Identity Development. *Journal of Counseling Psychology, 42*(4), 440-447.
- Cooper-Hakim, A., & Viswesvaran, C. (2005). The Construct of Work Commitment: Testing an Integrative Framework. *Psychological Bulletin, 131*(2), 241-259.
- Earl, J. K., & Bright, J. E. H. (2007). The Relationship between Career Decision Status and Important Work Outcomes. *Journal of Vocational Behavior, 71*, 233-246.
- Feldman, D. C. (Ed.). (2002). *Work Careers: A Developmental Perspective*. CA: Jossey-Bass.
- Feldman, D. C. (2003). The Antecedents and Consequences of Early Career Indecision among Young Adults. *Human Resource Management Review, 13*, 499-531.
- Galinsky, M. D., & Fast, I. (1966). Vocational Choice as a Focus of the Identity Search. *Journal of Counseling Psychology, 13*(1), 89-92.
- Gati, I., Krausz, M., & Osipow, S. H. (1996). A Taxonomy of Difficulties in Career Decision Making. *Journal of Counseling Psychology, 43*(4), 510-526.

- Germeijs, V., & De Boeck, P. (2002). A Measurement Scale for Indecisiveness and its Relationship to Career Indecision and Other Types of Indecision. *European Journal of Psychological Assessment, 18*(2), 113-122.
- Guay, F., Senécal, C., Gauthier, L., & Fernet, C. (2003). Predicting Career Indecision: A Self-Determination Theory Perspective. *Journal of Counseling Psychology, 50*(2), 165-177.
- Guay, F., Ratelle, C. F., Senécal, C., Larose, S., & Deschênes, A. (2006). Distinguishing Developmental from Chronic Career Indecision: Self-Efficacy, Autonomy, and Social Support. *Journal of Career Assessment, 14*(2), 1-17.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6th ed.). New Jersey: Pearson.
- Hardin, E. E., Leong, T. L., & Osipow, S. H. (2001). Cultural Relativity in the Conceptualization of Career Maturity. *Journal of Vocational Behavior, 58*, 26-52.
- Harris, R. (1998). *Introduction to Decision Making*. Retrieved March 11, 2008, from <http://www.virtualsalt.com/crebook5.htm>
- Hilton, T. L. (1962). Career Decision-Making. *Journal of Counseling Psychology, 9*(4), 291-298.
- Hofstede, G. (1980). Motivation, Leadership, and Organization: Do American Theories Apply Abroad?. *Organizational Dynamics, Summer*, 42-63.
- Holland, J. L., Gottfredson, D. C., & Power, P. G. (1980). Some Diagnostic Scales for Research in Decision Making and Personality: Identity, Information, and Barriers. *Journal of Personality and Social Psychology, 39*(6), 1191-1200.
- Holland, J. L., & Holland, J. E. (1977). Vocational Indecision: More Evidence and Speculation. *Journal of Counseling Psychology, 24*(5), 404-414.
- Isaacson, L. E., & Brown, D. (2000). *Career Information, Career Counseling, and Career Development*(7ed). New Jersey: Prentice Hall
- Jahoda, M. (1981). Work, Employment, and Unemployment: Values, Theories, and Approaches in Social Research. *American Psychologist, 36*(2), 184-191.
- Jones, L. K., & Chenery, M. F. (1980). Multiple Subtypes among Vocationally Undecided College Students: A Model and Assessment Instrument. *Journal of Counseling Psychology, 27*(5), 469-477.
- Jones, L. K. (1989). Measuring a Three-Dimensional Construct of Career Indecision Among College Students: A Revision of the Vocational Decision Scale—The Career Decision Profile. *Journal of Counseling Psychology, 36*(4), 477-486.

- Kelly, R. K., & Lee, Wei-Chien. (2002). Mapping the Domain of Career Decision Problems. *Journal of Vocational Behavior, 61*, 302-326.
- Kroger, J. (2007). *Identity Development* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Larson, L. M., Heppner, P. P., Ham, T., & Dugan, K. (1988). Investigating Multiple Subtypes of Career Indecision through Cluster Analysis. *Journal of Counseling Psychology, 35*(4), 439-446.
- Lucas, M. S., & Epperson, D. L. (1990). Types of Vocational Undecidedness, A Replication and Refinement. *Journal of Counseling Psychology, 37*(4), 382-388.
- Lucas, M. S. (1993). A Validation of Types of Career Indecision at a Counseling Center. *Journal of Counseling Psychology, 40*(4), 440-446.
- Ma, P. W., & Yeh, C. J. (2005). Factors Influencing the Career Decision Status of Chinese American Youths. *The Career Development Quarterly, 53*, 337-347.
- Mau, W. J. (2004). Cultural Dimensions of Career Decision-Making Difficulties. *The Career Development Quarterly, 53*, 67-77.
- Mortimer, J. T., Zimmer-Gembeck, M. J., Holmes, M., & Shanahan, M. J. (2002). The Process of Occupational Decision Making: Patterns during the Transition to Adulthood. *Journal of Vocational Behavior, 61*, 439-465.
- Nauta, M. M. (2007). Assessing College Students' Satisfaction with Their Academic Majors. *Journal of Career Assessment, 15*(4), 446-462.
- Newman, J. L., Gray, E. A., & Faqua, D. R. (1999). The Relation of Career Indecision to Personality Dimensions of the California Psychological Inventory. *Journal of Vocational Behavior, 54*, 174-187.
- Nordin, F., Williams, T., & Zimmer, C. (2002). Career commitment in collectivist and individualist cultures: a comparative study. *The International Journal of Human Resource Management, 13*(1), 35-54.
- Osipow, S. H. (1983). *Theories of Career Development* (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Osipow, S. H. (1999). Assessing Career Indecision. *Journal of Vocational Behavior, 55*, 147-154.
- Perrone, K. M., Gordon, P. A., Fitch, J. C., & Civiletto, C. L. (2003). The Adult Career Concern Inventory: Development of a Short Form. *Journal of Employment Counseling*,
- Pietrofesa, J. J., & Splete, H. (1975). *Career Development: Theory and Research*. New York: Grune & Stratton.

- Resnick, H., Fauble, M. L., & Osipow, S. H. (1970). Vocational Crystallization and Self-Esteem in College Students. *Journal of Counseling Psychology, 17*(5), 465-467.
- Rojewski, J. W. (1994). Career Indecision Types for Rural Adolescents from Disadvantaged and Nondisadvantaged Backgrounds. *Journal of Counseling Psychology, 41*(3), 356-363.
- Sampson, J. P., Reardon, R. C., Peterson, G. W., & Lenz, J. G. (2004). *Career Counseling and Services: A Cognitive Information Processing Approach*. Ontario, Brooks/Cole.
- Saunders, D. E., Peterson, G. W., Sampson, J. P., & Reardon, R. C. (2000). Relation of Depression and Dysfunctional Career Thinking to Career Indecision. *Journal of Vocational Behavior, 56*, 288-298.
- Savickas, M. L., & Jarjoura, D. (1991). The Career Decision Scale As a Type Indicator. *Journal of Counseling Psychology, 38*(1), 85-90.
- Slaney, R. B. (1980). Expressed Vocational Choice and Vocational Indecision. *Journal of Counseling Psychology, 27*(2), 122-129.
- Slaney, R. B. (1984). Relation of Career Indecision to Changes in Expressed Vocational Interests. *Journal of Counseling Psychology, 31*(3), 349-355.
- Solmon, L. C. (1981). New Findings on the Links between College Education and Work. *Higher Education, 10*, 615-648.
- Super, D. E. (1952). Vocational Development: The Process of Compromise and Synthesis. *Journal of Counseling Psychology, 3*(4), 249-253.
- Super, D. E. (1956). *A Theory of Vocational Development*. Unpublished manuscript, The American Psychologist.
- Super, D. E. (1990). A Life-Span, Life-Space Approach to Career Development. In D. Brown & L. Brooks (Eds.), *Career Choice and Development: Applying Contemporary Theories to Practice* (2nd ed., pp. 197-261). San Francisco: Jossey-Bass.
- Super, D. E. (1994). A Life Span, Life Space Perspective on Convergence. In M. L. Savikas & R. W. Lent (Eds.), *Convergence in Career Development Theories: Implications for Science and Practice* (pp. 63-74). Palo Alto: CPP.
- Tien, H. S., Lin, C., & Chen, S. (2005). A Grounded Analysis of Career Uncertainty Perceived by College Students in Taiwan. *The Career Development Quarterly, 54*, 162-174.
- Vondracek, F. W., Schulenberg, J., Skorikov, V., Gillespie, L. K., & Wahlheim, C. (1995). The Relation of Identity Status to Career Indecision during Adolescence. *Journal of Adolescence, 18*, 17-29.

- Wanberg, C. R., & Muchinsky, P. M. (1992). A Typology of Career Decision Status: Validity Extension of the Vocational Decision Status Model. *Journal of Counseling Psychology*, 39(1), 71-80.
- Wolniak, G. C., & Pascarella, E. T. (2005). The Effects of College Major and Job Field Congruence on Job Satisfaction. *Journal of Vocational Behavior*, 67, 233-251.
- Zunker, V. G. (2006). *Career Counseling: A Holistic Approach*. Belmont: Thomson/Brooks-Cole.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงเนื้อหาของมาตรวัดต่าง ๆ ที่ใช้ในโมเดลสถานภาพการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต
คณบดี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ
ผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ ดร.กฤษยา พิธิษฐ์สังฆการ
สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้น อายุ 22 – 35 ปี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ประกอบงานวิจัยเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้น อายุ 22 – 35 ปี โดยนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามชุดนี้ใช้เวลาในการตอบประมาณ 15 นาที กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ และตอบให้ตรงตามความเป็นจริงของคุณ ข้อมูลที่ได้ถูกเก็บเป็นความลับและนำมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยวิเคราะห์ในภาพรวม ไม่มีการนำเสนอข้อมูลเป็นรายบุคคล

ขอบคุณอย่างยิ่งที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามนี้ ข้อมูลจากท่านสำคัญต่องานวิจัยนี้เป็นอย่างมาก

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง เมื่อพิจารณาข้อความในแต่ละข้อโดยละเอียดแล้ว โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ตรงกับคุณ

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4. วิชาเอกหรือสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

.....

5. มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

.....

6. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท (กรณีศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท)

.....

7. มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท (กรณีที่ศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท)

.....

8. แขนงวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก (กรณีที่ศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาเอก)

.....

9. มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก (กรณีที่ศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาเอก)

.....

10. สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาแล้วเป็นเวลาปี

11. คุณมีประสบการณ์ทำงานหลังจากจบปริญญาตรีทั้งหมด..... ปี

12. อาชีพปัจจุบันของคุณคือ (โปรดอ่านหมายเหตุด้านล่างก่อนตอบ).....

หมายเหตุ กรุณาอธิบายอาชีพของคุณให้เฉพาะเจาะจงที่สุด ตำแหน่งงานที่ไม่ระบุสายอาชีพชัดเจนเช่น ข้าราชการ ผู้จัดการ พนักงานบริษัท เจ้าหน้าที่ทั่วไป หัวหน้าภาควิชา ไม่จัดเป็นอาชีพ

(ในกรณีที่คุณเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานบริษัท พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือ ข้าราชการ โปรดระบุสายอาชีพให้ชัดเจน เช่น บัญชี ธุรการ กฎหมาย บริหาร บุคคล เป็นต้น

13. คุณทำอาชีพปัจจุบัน (ที่ระบุในข้อ 12) มาแล้ว.....ปี

14. คุณคิดว่าอาชีพที่คุณทำอยู่ปัจจุบัน ตรงกับอาชีพที่คุณคาดหวังว่าอยากจะทำหรือไม่

ตรงมาก ตรงเล็กน้อย ไม่ค่อยตรง ไม่ตรงเลย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่างมาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วยอย่าง มาก
1. ตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันก็รู้แล้วว่าฉันอยากทำอาชีพอะไร					
2. ฉันรู้มาโดยตลอดว่าตัวเองอยากประกอบอาชีพอะไร					
3. ฉันได้ตัดสินใจอย่างแน่นอนแล้วว่า ฉันต้องการทำอาชีพอะไร					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความรู้สึกต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่างมาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย	1 ไม่เห็น ด้วยอย่าง มาก
1. ฉันรู้สึกสบายใจที่เลือกทำอาชีพ นี้					
2. ฉันรู้สึกไม่สบายใจที่เลือกทำ อาชีพนี้					
3. ฉันรู้สึกอึดอัดใจกับการทำอาชีพ นี้					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเรื่องการรู้จักตนเองเกี่ยวกับอาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่างมาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็น ด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วยอย่าง มาก
1. ฉันยังไม่รู้ว่าอาชีพใดบ้างที่เหมาะสมกับตัวเอง					
2. ฉันยังไม่รู้ว่า จริง ๆ แล้วฉันอยากทำอาชีพอะไร					
3. ฉันยังไม่รู้ว่าฉันมีความสามารถในด้านใดบ้าง					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเรื่องการมีข้อมูลในการเลือกอาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่างมาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก
1. สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันน่าจะหาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาเอก/สาขาวิชาที่เลือกเรียนให้มากกว่านี้					
2. ฉันมีความรู้น้อยเกินไปในเรื่องอาชีพที่อยากทำ					
3. ฉันรู้ความสามารถและความสนใจของตนเองดี แต่ไม่แน่ใจว่าจะหาอาชีพได้ตรงกับความสามารถหรือไม่					
4. ฉันมีข้อมูลพร้อม เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพของฉัน					
5. สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันได้ค้นหาข้อมูลอย่างดี ก่อนตัดสินใจเลือกวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียน					
6. ก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพ ฉันได้ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการเป็นอย่างดี					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจโดยทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่างมาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก
1. ฉันรู้สึกโล่งใจถ้ามีใครตัดสินใจเรื่องต่างๆแทนฉัน					
2. ฉันเป็นคนไม่กล้าตัดสินใจ					
3. ฉันไม่ชอบตัดสินใจ					
4. การตัดสินใจเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน					
5. การตัดสินใจเป็นเรื่องง่ายคายสำหรับฉัน					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่างมาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็น ด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก
1. ฉันไม่เจาะจงว่าอยากทำอาชีพอะไร แค่ให้ มีงานสุจริตทำก็พอแล้ว					
2. “อาชีพในฝัน” ไม่ใช่เรื่องสำคัญสำหรับฉัน					
3. ถึงแม้จะทำงานแล้ว แต่ก็ไม่มีอาชีพใดที่ ฉันอยากทำมากเป็นพิเศษ					
4. ฉันเชื่อว่าถ้าได้ทำอาชีพที่อยากทำ ฉันจะมี ความสุขในชีวิต					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการเลือกอาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่างมาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็น ด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก
1. อาชีพที่ฉันอยากทำยากเกินความสามารถ ของฉัน					
2. ฉันไม่มีเงินพอที่จะเรียนในสาขาอาชีพที่ ต้องการทำงาน					
3. ฉันอยากทำหลายอาชีพเกินไป จนเลือก ไม่ถูกว่าต้องการทำอาชีพอะไรแน่					
4. อาชีพที่ฉันอยากทำ ให้ค่าตอบแทนน้อย เกินไป					
5. อาชีพที่ฉันอยากทำเป็นอาชีพที่พ่อแม่ไม่ ชอบ					
6. อาชีพที่ฉันอยากทำนั้น ต้องใช้เวลาในการ เรียนนานเกินไป					
7. อาชีพที่ฉันอยากทำ ยากเกินความสามารถ ในการเรียนของฉัน					
8. อาชีพที่ฉันอยากทำ ให้ค่าตอบแทนไม่ เพียงพอกับการใช้ชีวิตของฉัน					

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่างมาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็น ด้วย พอกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก
9. ฉันไม่มีความรู้หรือทักษะมากพอ ในการประกอบอาชีพที่ต้องการ					
10. ฉันมีอาชีพในฝันหลายอาชีพ จนเลือกไม่ถูก					
11. ฉันรู้สึกว่าคุณที่ฉันรักไม่เห็นด้วยกับอาชีพที่ฉันอยากทำ					
12. ฉันไม่มีโอกาสที่จะได้เรียน ในสาขาอาชีพที่ต้องการทำงาน					
13. ฉันกลัวว่าอาชีพที่ฉันอยากทำ จะให้ค่าตอบแทนไม่พอใช้					
14. ไม่มีใครสนับสนุนให้ฉันทำอาชีพที่ฉันต้องการ					
15. ฉันมีความสามารถเหมาะกับหลายอาชีพ จนไม่รู้ว่าอยากทำอาชีพอะไร					
16. อาชีพที่ฉันอยากทำนั้น ต้องเสียค่าเรียนสูงเกินไป					
17. ฉันกลัวว่าจะมีปัญหา กับพ่อแม่ ถ้าฉันเลือกอาชีพที่ฉันอยากทำ					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามเรื่องความผูกพันต่ออาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็นด้วย อย่าง มาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็นด้วย และ ไม่เห็น ด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก
1. หากงานในอาชีพใหม่เสนอค่าตอบแทนไม่น้อยกว่าอาชีพเดิม ฉันจะเปลี่ยนไปทำอาชีพใหม่					
2. ฉันอยากก้าวหน้าในอาชีพปัจจุบันที่กำลังทำอยู่					
3. ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ ฉันจะไม่เลือกทำอาชีพปัจจุบันที่กำลังทำอยู่					
4. ต่อให้มีเงินมากแค่ไหน ฉันก็จะยังคงทำอาชีพนี้ต่อไป					
5. ไม่ว่าจะพบกับอุปสรรคมากแค่ไหน ฉันก็จะยังคงทำอาชีพนี้ต่อไป					
6. อาชีพปัจจุบันที่กำลังทำอยู่นี้ เป็นอาชีพในฝันของฉัน					
7. ฉันรู้สึกผิดหวังที่เลือกทำอาชีพนี้					

ตอนที่ 10 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสาขาวิชาเอกที่เรียนจบมา

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

	5	4	3	2	1
ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง มาก	ค่อนข้าง เห็นด้วย	เห็น ด้วย และ ไม่เห็น ด้วย พอๆกัน	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก
1. ฉันนึกเสียดายว่า ไม่น่าเลือกเรียนวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมาเลย					
2. ฉันไม่ชอบวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมา					
3. สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันเคยคิดอยากเปลี่ยนไปเรียนวิชาเอกหรือสาขาวิชาอื่น แต่ก็ไม่ได้เปลี่ยน					
4. โดยรวมแล้ว ฉันชอบวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมา					
5. ฉันรู้สึกพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมา					

ตอนที่ 11 แบบสอบถามเรื่องการพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วตอบว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อความ	5 เห็น ด้วย อย่าง มาก	4 ค่อนข้าง เห็นด้วย	3 เห็น ด้วย และ ไม่เห็น ด้วย พอๆกัน	2 ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	1 ไม่เห็น ด้วย อย่าง มาก
1. ฉันพัฒนาวิธีการทำงานของตนเองให้มี ประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ					
2. ฉันตั้งใจทำงานให้ดีที่สุดเพื่อความก้าวหน้าใน อาชีพ					
3. ฉันปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อ ความก้าวหน้าในอาชีพ					

-----ขอบคุณที่สละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถามนี้ กรุณาตรวจคำตอบให้ครบถ้วนทุกข้อก่อนส่งค่ะ---

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง ค 1.1

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันก็รู้แล้วว่าฉันอยากทำอาชีพอะไร	.76**	✓
2. ฉันรู้มาโดยตลอดว่าตัวเองอยากประกอบอาชีพอะไร	.73**	✓
3. ฉันได้ตัดสินใจอย่างแน่นอนแล้วว่า ฉันต้องการทำอาชีพอะไร	.66**	✓
4. ขณะนี้ฉันยังตัดสินใจไม่ได้ว่าอยากประกอบอาชีพอะไร	.56**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.84

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.2

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ฉันรู้สึกสบายใจที่เลือกทำอาชีพนี้	.69**	✓
2. ฉันรู้สึกไม่สบายใจที่เลือกทำอาชีพนี้	.77**	✓
3. ฉันรู้สึกอึดอัดใจกับการทำอาชีพนี้	.70**	✓
4. ฉันรู้สึกกังวลที่เลือกอาชีพไม่ตรงกับสิ่งที่ฉันอยากจะทำ	.49**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.83

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.3

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ฉันยังไม่รู้ว่าอาชีพใดบ้างที่เหมาะสมกับตัวเอง	.70**	✓
2. ฉันยังไม่รู้ว่า จริง ๆ แล้วฉันอยากทำอาชีพอะไร	.71**	✓
3. ฉันยังไม่รู้ว่าฉันมีความสามารถในด้านใดบ้าง	.67**	✓
4. ฉันรู้ว่าความสามารถและความสนใจของฉันนั้นเหมาะกับอาชีพใด	.42**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.80

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.4

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันน่าจะหาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาเอก/สาขาวิชาที่เลือกเรียนให้มากกว่านี้	.47**	✓
2. ฉันมีความรู้เพียงพอเกินไปในเรื่องอาชีพที่อยากทำ	.47**	✓
3. ฉันรู้ความสามารถและความสนใจของตนเองดี แต่ไม่แน่ใจว่าจะหาอาชีพได้ตรงกับความสามารถหรือไม่	.41**	✓
4. ฉันมีข้อมูลพร้อม เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพของฉัน	.57**	✓
5. สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันได้ค้นหาข้อมูลอย่างดี ก่อนตัดสินใจเลือกวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียน	.44**	✓
6. ก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพ ฉันได้ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการเป็นอย่างดี	.42**	✓
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.72

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.5

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ฉันรู้สึกโล่งใจถ้ามีใครตัดสินใจเรื่องต่างๆแทนฉัน	.60**	✓
2. ฉันเป็นคนไม่กล้าตัดสินใจ	.87**	✓
3. ฉันไม่ชอบตัดสินใจ	.79**	✓
4. การตัดสินใจเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน	.76**	✓
5. การตัดสินใจเป็นเรื่องง่ายคายสำหรับฉัน	.69**	✓
6. ฉันสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้โดยง่าย	.48**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.88

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.6

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดการให้ความสำคัญกับอาชีพ ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ฉันไม่แน่ใจว่าอยากทำอาชีพอะไร แต่ให้ทีมงานสุจริตทำก็พอแล้ว	.52**	✓
2. “อาชีพในฝัน” ไม่ใช่เรื่องสำคัญสำหรับฉัน	.71**	✓
3. ถึงแม้จะทำงานแล้ว แต่ก็ไม่มีอาชีพใดที่ฉันอยากทำมากเป็นพิเศษ	.54**	✓
4. ฉันเชื่อว่าถ้าได้ทำอาชีพที่อยากทำ ฉันจะมีความสุขในชีวิต	.54**	✓
5. การเลือกอาชีพเป็นเรื่องสำคัญ ฉันต้องไตร่ตรองให้ดีก่อนตัดสินใจ	.37**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.76

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.7

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดความพึงพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชา ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ฉันนึกเสียใจว่า ไม่น่าเลือกเรียนวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมาเลย	.57**	✓
2. ฉันไม่ชอบวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมา	.70**	✓
3. สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ฉันเคยคิดอยากเปลี่ยนไปเรียนวิชาเอกหรือสาขาวิชาอื่น แต่ก็ไม่ได้เปลี่ยน	.68**	✓
4. โดยรวมแล้ว ฉันชอบวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมา	.74**	✓
5. ฉันรู้สึกพอใจกับวิชาเอกหรือสาขาวิชาที่เรียนจบมา	.72**	✓
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.86

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.8

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. หากงานในอาชีพใหม่เสนอค่าตอบแทนไม่น้อยกว่าอาชีพเดิม ฉันจะเปลี่ยนไปทำอาชีพใหม่	.38**	✓
2. ฉันอยากก้าวหน้าในอาชีพปัจจุบันที่กำลังทำอยู่	.54**	✓
3. ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ ฉันจะไม่เลือกทำอาชีพปัจจุบันที่กำลังทำอยู่	.36**	✓
4. ต่อให้มีเงินมากแค่ไหน ฉันก็จะยังคงทำอาชีพนี้ต่อไป	.62**	✓
5. ไม่ว่าจะพบกับอุปสรรคมากแค่ไหน ฉันก็จะยังคงทำอาชีพนี้ต่อไป	.66**	✓
6. อาชีพปัจจุบันที่กำลังทำอยู่นี้ เป็นอาชีพในฝันของฉัน	.60**	✓
7. ฉันรู้สึกผิดหวังที่เลือกทำอาชีพนี้	.66**	✓
8. ฉันใช้เวลาส่วนตัวค่อนข้างมากกับการอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับอาชีพของฉัน	.29**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.80

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.9

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

1.9.1 มาตรวัดย่อยความขัดแย้งด้านความสามารถ

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. อาชีพที่ฉันอยากทำยากเกินความสามารถของฉัน	.67**	✓
2. อาชีพที่ฉันอยากทำ ยากเกินความสามารถในการเรียนของฉัน	.62**	✓
3. ฉันไม่มีความรู้หรือทักษะมากพอ ในการประกอบอาชีพที่ต้องการ	.67**	✓
4. ความสามารถของฉันเหมาะสมกับอาชีพที่ฉันอยากทำ	.36**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.77

** $p < 0.1$

1.9.2 มาตรวัดย่อยความขัดแย้งเนื่องจากขาดทรัพยากร ซึ่งได้แก่ เงิน เวลา และโอกาส

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ฉันไม่มีเงินพอที่จะเรียนในสาขาอาชีพที่ต้องการทำงาน	.43**	✓
2. อาชีพที่ฉันอยากทำนั้น ต้องใช้เวลาในการเรียนนานเกินไป	.50**	✓
3. ฉันไม่มีโอกาสที่จะได้เรียน ในสาขาอาชีพที่ต้องการทำงาน	.44**	✓
4. อาชีพที่ฉันอยากทำนั้น ต้องเสียค่าเรียนสูงเกินไป	.70**	✓
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.72

** $p < 0.1$

1.9.3 มาตรการช่วยลดความขัดแย้งเนื่องจากมีความสามารถและความสนใจที่หลากหลาย

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ฉันอยากทำหลายอาชีพเกินไป จนเลือกไม่ถูกว่าต้องการทำอาชีพอะไรแน่	.73**	✓
2. ฉันมีอาชีพในฝันหลายอาชีพ จนเลือกไม่ถูก	.79**	✓
3. ฉันมีความสามารถเหมาะกับหลายอาชีพ จนไม่รู้ว่าอยากทำอาชีพอะไร	.60**	✓
4. ฉันเรียนดีในหลายวิชา จนไม่รู้ว่าควรทำงานในสาขาอาชีพใด	.43**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.81

** $p < 0.1$

1.9.4 มาตรการช่วยลดความขัดแย้งเนื่องจากผลตอบแทนจากอาชีพที่ต้องการไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิต

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. อาชีพที่ฉันอยากทำ ให้ค่าตอบแทนน้อยเกินไป	.63**	✓
2. อาชีพที่ฉันอยากทำ ให้ค่าตอบแทนไม่เพียงพอกับการใช้ชีวิตของฉัน	.65**	✓
3. ฉันกลัวว่าอาชีพที่ฉันอยากทำ จะให้ค่าตอบแทนไม่พอใช้	.66**	✓
4. ขณะนี้ฉันทำอาชีพที่ฉันไม่อยากทำ แต่ที่ทำได้เพราะได้ค่าตอบแทนเพียงพอกับการใช้ชีวิต	.20*	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.72

** $p < 0.1$, * $p < 0.5$

1.9.5 มาตรการช่วยลดความขัดแย้งเรื่องการเลือกอาชีพกับบุคคลสำคัญในชีวิต

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. อาชีพที่ฉันอยากทำเป็นอาชีพที่พ่อแม่ไม่ชอบ	.65**	✓
2. ฉันรู้สึกว่าคุณที่ฉันรักไม่เห็นด้วยกับอาชีพที่ฉันอยากทำ	.49**	✓
3. ไม่มีใครสนับสนุนให้ฉันทำอาชีพที่ฉันต้องการ	.55**	✓
4. ฉันกลัวว่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่ ถ้าฉันเลือกอาชีพที่ฉันอยากทำ	.68**	✓
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.78

** $p < 0.1$

ตาราง ค 1.10

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรวัด (corrected item-total correlation: CITC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรวัดการมุ่งก้าวหน้าในอาชีพ ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (n=68)

ข้อกระทง	ค่า CITC	ข้อที่นำไปใช้
1. ฉันพัฒนาวิธีการทำงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ	.87**	✓
2. ฉันตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ	.88**	✓
3. ฉันปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ	.92**	✓
4. ฉันนำข้อคิดเห็นและคำแนะนำจากผู้อื่นมาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ	.78**	
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค		.94

** $p < 0.1$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.

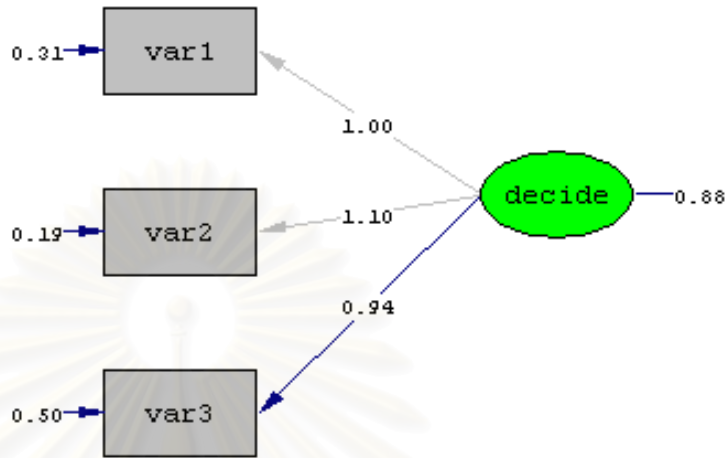
เกณฑ์การจำแนกกลุ่มวิชาเอกหรือสาขาวิชา

สาขาวิชาเอกด้านศิลปศาสตร์	สาขาวิชาเอกด้านอาชีพเฉพาะทาง
ศิลปกรรมศาสตร์ วิจารณ์ศิลป์ ศิลปะการแสดง ดนตรี ภาพยนตร์ ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว มนุษยศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ศิลปศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา สหวิทยาการ ชีววิทยา ภาษาอังกฤษ อักษรศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยวิทยา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์สิ่งมีชีวิต (life science) วิทยาศาสตร์กายภาพ (physical science)	เกษตรศาสตร์ ภูมิศาสตร์และอนุรักษศาสตร์ บริหารการเงิน บริหารจัดการระบบข้อมูล การส่งเสริมธุรกิจ เทคโนโลยีการสื่อสาร การ ออกแบบแฟชั่น นิเทศศิลป์ การออกแบบภายใน นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรม เทคโนโลยีการทหาร เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ การตลาด การจัดซื้อ อสังหาริมทรัพย์ โฆษณาการ การบริการสุขภาพ การบริการสันทนการ การบริการอาหาร การบริการด้านความปลอดภัย นิติศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ การผลิต สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ การโยธา การขนส่ง อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มและสิ่งทอ

ที่มา U.S. Department of Education (2000)

ภาคผนวก จ.

ตัวอย่างรายงานผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด

Chi-Square=0.02, df=1, P-value=0.87505, RMSEA=0.000

LISREL 8.72S

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

TI CFA Decidedness

DA NI=3 NO=1497 MA=CM

LA

'var1' 'var2' 'var3'

KM

1.00

0.79 1.00

0.67 0.72 1.00

SD

1.09 1.12 1.13

MO NX=3 NK=1 TD=SY

LK

decide

FR LX(3,1)

ST 1 LX(1,1)

ST 1.10 LX(2,1)

PD

OU PC RS FS SS SC MI

TI CFA Decidedness

Number of Input Variables 3
 Number of Y - Variables 0
 Number of X - Variables 3
 Number of ETA - Variables 0
 Number of KSI - Variables 1
 Number of Observations 1497

TI CFA Decidedness

Covariance Matrix

	var1	var2	var3
var1	1.19		
var2	0.96	1.25	
var3	0.83	0.91	1.28

TI CFA Decidedness

Parameter Specifications

LAMBDA-X

decide

var1	0
var2	0
var3	1

PHI

decide

2

THETA-DELTA

var1	var2	var3
3	4	5

TI CFA Decidedness

Number of Iterations = 6

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-X

decide

var1	1.00
var2	1.10
var3	0.94
	(0.02)
	40.33

PHI

decide

0.88
(0.04)
24.15

THETA-DELTA

var1	var2	var3
0.31	0.19	0.50
(0.02)	(0.02)	(0.02)
19.00	11.97	22.46

Squared Multiple Correlations for X - Variables

var1	var2	var3
0.74	0.85	0.61

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 1

Minimum Fit Function Chi-Square = 0.025 (P = 0.88)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 0.025 (P = 0.88)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 1.85)

Minimum Fit Function Value = 0.00

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0012)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.035)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.98

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.0074

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.0074 ; 0.0086)

ECVI for Saturated Model = 0.0080

ECVI for Independence Model = 1.60

Chi-Square for Independence Model with 3 Degrees of Freedom = 2380.73

Independence AIC = 2386.73

Model AIC = 10.02

Saturated AIC = 12.00

Independence CAIC = 2405.67

Model CAIC = 41.58

Saturated CAIC = 49.87

Normed Fit Index (NFI) = 1.00

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.33

Comparative Fit Index (CFI) = 1.00

Incremental Fit Index (IFI) = 1.00

Relative Fit Index (RFI) = 1.00

Critical N (CN) = 401447.32

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0017

Standardized RMR = 0.0014

Goodness of Fit Index (GFI) = 1.00

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 1.00

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.17

TI CFA Decidedness
Factor Scores Regressions

KSI	var1	var2	var3
decide	0.26	0.46	0.15

TI CFA Decidedness

Standardized Solution

LAMBDA-X	decide
var1	0.94
var2	1.03
var3	0.88

PHI	decide
	1.00

TI CFA Decidedness

Completely Standardized Solution

LAMBDA-X	decide
var1	0.86
var2	0.92
var3	0.78

PHI	decide
	1.00

THETA-DELTA	var1	var2	var3
	0.26	0.15	0.39

Time used: 0.031 Seconds

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดความรู้สึกสบายใจต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

TI CFA comfort
DA NI=3 NO=1497 MA=CM
LA
var1 var2 var3
KM
1.00
0.54 1.00
0.47 0.76 1.00
SD

0.86 0.97 0.99
 MO NX=3 NK=1 TD=SY
 LK
 comfort
 FR LX(2,1)
 ST 1 LX(1,1)
 ST 1.62 LX(3,1)
 PD
 OU PC RS FS SS SC

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดความชัดเจนเกี่ยวกับตนเอง

TI CFA clarity
 DA NI=3 NO=1497 MA=CM
 LA
 var1 var2 var3
 KM
 1.00
 0.76 1.00
 0.64 0.64 1.00
 SD
 1.10 1.09 1.03
 MO NX=3 NK=1 TD=SY
 LK
 clarity
 FR LX(3,1)
 ST 1 LX(1,1)
 ST 0.99 LX(2,1)
 PD
 OU PC RS FS SS SC

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดการมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ

TI CFA know
 DA NI=6 NO=1497 MA=CM
 LA
 var1 var2 var3 var4 var5 var6
 KM
 1.00
 0.45 1.00
 0.26 0.37 1.00
 0.13 0.30 0.21 1.00
 0.21 0.22 0.17 0.50 1.00
 0.16 0.26 0.21 0.54 0.63 1.00
 SD
 1.13 1.09 1.04 0.94 1.11 1.04
 MO NX=6 NK=1 TD=SY
 LK
 know
 FR LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1) LX(6,1)
 ST 1 LX(1,1)
 FR TD(2,1) TD(3,2) TD(3,1) TD(4,2) TD(5,1)
 PD
 OU PC RS FS SS SC MI

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดการมีบุคลิกภาพไม่ตัดสินใจ

TI CFA decisiveness
 DA NI=5 NO=1497 MA=CM
 LA
 var1 var2 var3 var4 var5
 KM
 1.00
 0.60 1.00
 0.59 0.77 1.00
 0.52 0.73 0.75 1.00
 0.32 0.48 0.48 0.58 1.00
 SD
 0.98 1.01 1.00 1.04 0.99
 MO NX=5 NK=1 TD=SY
 LK
 indeci
 FR LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1)
 ST 1 LX(1,1)
 FR TD(5,4) TD(3,2)
 PD
 OU PC RS FS SS SC MI

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดการให้ความสำคัญกับการเลือกอาชีพ

TI CFA important
 DA NI=4 NO=1497 MA=CM
 LA
 var1 var2 var3 var4
 KM
 1.00
 0.54 1.00
 0.36 0.41 1.00
 0.07 0.23 0.11 1.00
 SD
 1.17 1.13 1.10 0.87
 MO NX=4 NK=1 TD=SY
 LK
 important
 FR LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1)
 ST 1 LX(1,1)
 FR TD(4,1)
 PD
 OU PC RS FS SS SC MI

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดการมีพันธะผูกพันต่ออาชีพ

TI CFA commit
 DA NI=7 NO=1497 MA=CM
 LA
 var1 var2 var3 var4 var5 var6 var7
 KM
 1.00
 0.04 1.00
 0.31 0.18 1.00
 0.33 0.21 0.25 1.00
 0.29 0.27 0.31 0.74 1.00

0.31 0.27 0.37 0.51 0.55 1.00
 0.29 0.26 0.62 0.25 0.33 0.37 1.00
 SD
 1.08 0.98 1.11 1.14 1.08 1.14 0.96
 MO NX=7 NK=1 TD=SY
 LK
 commit
 FR LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1) LX(6,1) LX(7,1)
 ST 1 LX(1,1)
 FR TD(7,3) TD(5,4) TD(2,1) TD(7,2) TD(6,1) TD(5,1) TD(6,4)
 PD
 OU PC RS FS SS SC MI

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดความก้าวหน้าในอาชีพ

TI CFA advance
 DA NI=3 NO=1497 MA=CM
 LA
 var1 var2 var3
 KM
 1.00
 0.76 1.00
 0.75 0.82 1.00
 SD
 0.72 0.70 0.70
 MO NX=3 NK=1 TD=SY
 LK
 advan
 FR LX(3,1)
 ST 1 LX(1,1)
 ST 1.06 LX(2,1)
 PD
 OU PC RS FS SS SC MI

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดความพึงพอใจต่อวิชาเอกหรือสาขาวิชา

TI CFA major
 DA NI=5 NO=1497 MA=CM
 LA
 var1 var2 var3 var4 var5
 KM
 1.00
 0.80 1.00
 0.58 0.61 1.00
 0.57 0.61 0.48 1.00
 0.57 0.59 0.48 0.91 1.00
 SD
 1.09 1.00 1.27 0.98 0.95
 MO NX=5 NK=1 TD=SY
 LK
 major
 FR LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1)
 ST 1 LX(1,1)
 FR TD(4,5) TD(5,2) TD(2,1)
 PD
 OU PC RS FS SS SC MI AD=OFF ND=3

คำสั่งเพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดลการวัดความขัดแย้งที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

TI CFA conflict
 DA NI=5 NO=1497 MA=CM
 LA
 'abili' 'resou' 'vari' 'pay' 'sig'
 KM
 1.000
 0.633 1.000
 0.445 0.439 1.000
 0.289 0.348 0.370 1.000
 0.431 0.468 0.414 0.409 1.000
 SD
 0.823 0.812 0.890 0.932 0.819
 MO NX=5 NK=1 TD=SY
 LK
 conflict
 FR LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1)
 ST 1 LX(1,1)
 FR TD(2,1) TD(5,3) TD(3,1)
 PD
 OU PC RS FS SS SC MI

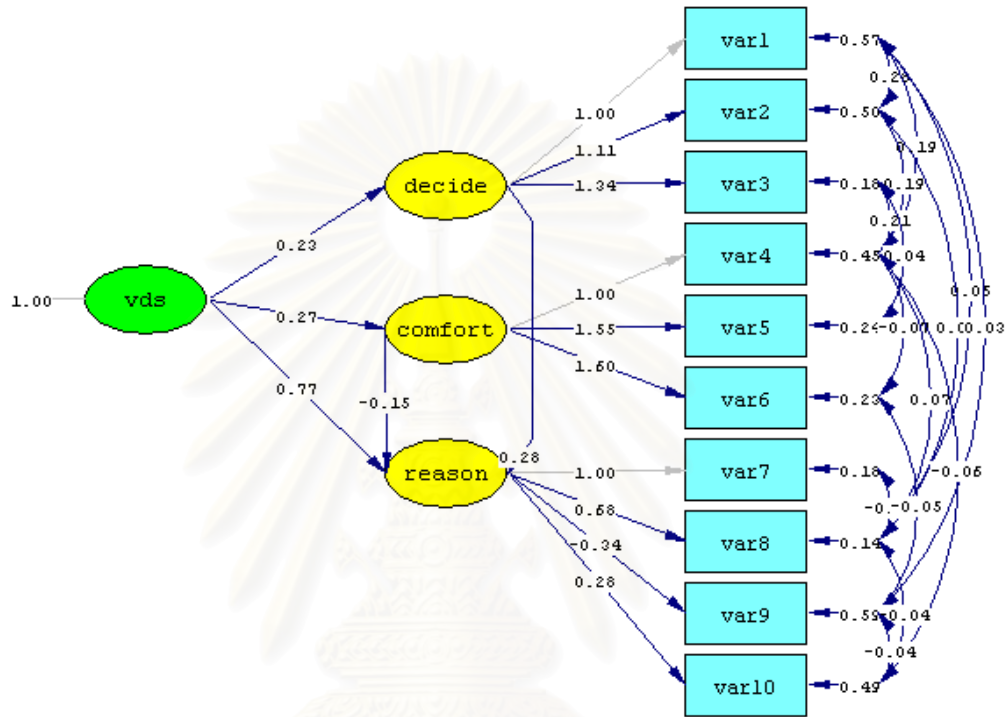

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ.

รายงานผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบสองขั้นตอน

ของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 1

Chi-Square=24.79, df=17, P-value=0.09945, RMSEA=0.018

LISREL 8.72S

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

TI test2
DA NI=10 NO=1497 MA=CM
LA
var1 var2 var3 var4 var5 var6 var7 var8 var9 var10
KM
1.00
0.79 1.00

0.67 0.72 1.00
 0.28 0.28 0.32 1.00
 0.08 0.09 0.16 0.54 1.00
 0.08 0.08 0.12 0.47 0.76 1.00
 0.31 0.34 0.40 0.24 0.32 0.33 1.00
 0.41 0.39 0.43 0.33 0.27 0.26 0.47 1.00
 -0.09 -0.14 -0.16 -0.08 -0.14 -0.19 -0.33 -0.27 1.00
 0.09 0.10 0.16 -0.02 0.11 0.08 0.29 0.18 -0.18 1.00
 SD
 1.09 1.12 1.13 0.86 0.97 0.99 0.95 0.69 0.82 0.74
 MO NY=10 NK=1 NE=3 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY
 LE
 decide comfort reason
 LK
 vds
 FR LY(2,1) LY(3,1) LY(5,2) LY(6,2) LY(8,3) LY(9,3)
 FR LY(10,3) GA(1,1) GA(2,1) GA(3,1)
 FR BE(3,1) BE(3,2)
 FI PS(2,2) PS(3,3)
 ST 0.22 PS(2,2)
 ST 0.05 PS(3,3)
 ST 1 LY(1,1) LY(4,2) LY(7,3)
 FR TE(1,2) TE(10,4) TE(8,1) TE(8,4) TE(4,3) TE(8,7) TE(4,1) TE(4,2) TE(10,8) TE(5,3) TE(9,6)
 TE(6,4) TE(10,9) TE(9,1) TE(8,2)
 PD
 OU PC RS FS SS SC MI ND=3 AD=OFF

TI test2

Number of Input Variables 10
 Number of Y - Variables 10
 Number of X - Variables 0
 Number of ETA - Variables 3
 Number of KSI - Variables 1
 Number of Observations 1497

TI test2

Covariance Matrix

	var1	var2	var3	var4	var5	var6
var1	1.188					
var2	0.964	1.254				
var3	0.825	0.911	1.277			
var4	0.262	0.270	0.311	0.740		
var5	0.085	0.098	0.175	0.450	0.941	
var6	0.086	0.089	0.134	0.400	0.730	0.980
var7	0.321	0.362	0.429	0.196	0.295	0.310
var8	0.308	0.301	0.335	0.196	0.181	0.178
var9	-0.080	-0.129	-0.148	-0.056	-0.111	-0.154
var10	0.073	0.083	0.134	-0.013	0.079	0.059

Covariance Matrix

	var7	var8	var9	var10
var7	0.902			
var8	0.308	0.476		
var9	-0.257	-0.153	0.672	
var10	0.204	0.092	-0.109	0.548

TI test2

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	decide	comfort	reason
var1	0	0	0
var2	1	0	0
var3	2	0	0
var4	0	0	0
var5	0	3	0
var6	0	4	0
var7	0	0	0
var8	0	0	5
var9	0	0	6
var10	0	0	7

BETA

	decide	comfort	reason
decide	0	0	0
comfort	0	0	0
reason	8	9	0

GAMMA

	vds
decide	10
comfort	11
reason	12

PSI

	decide	comfort	reason
	13	0	0

THETA-EPS

	var1	var2	var3	var4	var5	var6
var1	14					
var2	15	16				
var3	0	0	17			
var4	18	19	20	21		
var5	0	0	22	0	23	
var6	0	0	0	24	0	25
var7	0	0	0	0	0	0
var8	27	28	0	29	0	0
var9	32	0	0	0	0	33
var10	0	0	0	35	0	0

THETA-EPS

	var7	var8	var9	var10
var7	26			
var8	30	31		
var9	0	0	34	
var10	0	36	37	38

TI test2

Number of Iterations =120

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	decide	comfort	reason
var1	1.000	--	--
var2	1.109	--	--
	(0.027)		
	41.137		
var3	1.345	--	--
	(0.069)		
	19.460		
var4	--	1.000	--
var5	--	1.548	--
		(0.090)	
		17.215	
var6	--	1.600	--
		(0.068)	
		23.614	
var7	--	--	1.000
var8	--	--	0.681
		(0.034)	
		19.957	
var9	--	--	-0.335
		(0.036)	
		-9.284	
var10	--	--	0.280
		(0.032)	
		8.769	

BETA

	decide	comfort	reason
decide	--	--	--
comfort	--	--	--
reason	0.280	-0.149	--
	(0.065)	(0.136)	
	4.290	-1.093	

GAMMA

	vds
decide	0.229
	(0.050)
	4.598
comfort	0.271
	(0.049)
	5.516
reason	0.768
	(0.066)
	11.684

Covariance Matrix of ETA and KSI

	decide	comfort	reason	vds
decide	0.606			
comfort	0.062	0.294		
reason	0.337	0.182	0.726	
vds	0.229	0.271	0.792	1.000

PHI

vds
1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

decide	comfort	reason
0.554	0.220	0.050
(0.047)		
11.711		

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

decide	comfort	reason
0.087	0.251	0.931

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

decide	comfort	reason
0.087	0.251	0.865

Reduced Form

vds	
decide	0.229
	(0.050)
	4.598
comfort	0.271
	(0.049)
	5.516
reason	0.792
	(0.047)
	17.018

THETA-EPS

	var1	var2	var3	var4	var5	var6
var1	0.571					
	(0.035)					
	16.466					
var2	0.283	0.501				
	(0.034)	(0.038)				
	8.431	13.246				
var3	--	--	0.176			
			(0.049)			
			3.605			

var4	0.193	0.194	0.215	0.446		
	(0.019)	(0.020)	(0.020)	(0.023)		
	9.943	9.791	10.642	19.418		
var5	--	--	0.042	--	0.236	
			(0.012)		(0.032)	
			3.436		7.313	
var6	--	--	--	-0.066	--	0.227
				(0.023)		(0.035)
				-2.945		6.545
var7	--	--	--	--	--	--
var8	0.063	0.029	--	0.071	--	--
	(0.014)	(0.013)		(0.011)		
	4.623	2.198		6.477		
var9	0.030	--	--	--	--	-0.049
	(0.013)					(0.013)
	2.314					-3.799
var10	--	--	--	-0.060	--	--
				(0.013)		
				-4.768		

THETA-EPS

	var7	var8	var9	var10
var7	0.176			
	(0.062)			
	2.857			
var8	-0.188	0.139		
	(0.041)	(0.033)		
	-4.546	4.192		
var9	--	--	0.592	
			(0.023)	
			26.212	
var10	--	-0.042	-0.040	0.491
		(0.013)	(0.015)	(0.019)
		-3.295	-2.716	26.119

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

var1	var2	var3	var4	var5	var6
0.515	0.598	0.862	0.397	0.749	0.768

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

var7	var8	var9	var10
0.805	0.707	0.121	0.104

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 17

Minimum Fit Function Chi-Square = 25.100 (P = 0.0925)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 24.792 (P = 0.0995)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 7.792

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 25.200)

Minimum Fit Function Value = 0.0168

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.00521

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0168)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0175

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0315)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.0674
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.0622 ; 0.0790)
 ECVI for Saturated Model = 0.0735
 ECVI for Independence Model = 5.146

Chi-Square for Independence Model with 45 Degrees of Freedom = 7678.519

Independence AIC = 7698.519
 Model AIC = 100.792
 Saturated AIC = 110.000
 Independence CAIC = 7761.631
 Model CAIC = 340.619
 Saturated CAIC = 457.117

Normed Fit Index (NFI) = 0.997
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.997
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.377
 Comparative Fit Index (CFI) = 0.999
 Incremental Fit Index (IFI) = 0.999
 Relative Fit Index (RFI) = 0.991

Critical N (CN) = 1992.354

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0116
 Standardized RMR = 0.0138
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.997
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.989
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.308

TI test2

Factor Scores Regressions

	ETA					
	var1	var2	var3	var4	var5	var6
decide	0.073	0.123	0.537	-0.300	0.052	0.071
comfort	-0.009	0.004	-0.035	0.128	0.211	0.262
reason	-0.073	0.013	0.033	-0.089	0.020	0.006

	ETA			
	var7	var8	var9	var10
decide	0.030	0.078	0.005	-0.035
comfort	0.040	0.017	0.021	0.021
reason	0.577	0.710	0.024	0.034

TI test2

Standardized Solution

	LAMBDA-Y		
	decide	comfort	reason
var1	0.779	--	--
var2	0.864	--	--
var3	1.047	--	--
var4	--	0.542	--
var5	--	0.839	--

```

var6  --  0.867  --
var7  --  --  0.852
var8  --  --  0.580
var9  --  -- -0.286
var10 --  --  0.238

```

BETA

```

      decide  comfort  reason
-----
decide  --  --  --
comfort --  --  --
reason  0.256 -0.095  --

```

GAMMA

```

      vds
-----
decide  0.295
comfort 0.501
reason  0.902

```

Correlation Matrix of ETA and KSI

```

      decide  comfort  reason  vds
-----
decide  1.000
comfort 0.148  1.000
reason  0.508  0.395  1.000
vds     0.295  0.501  0.930  1.000

```

PSI

Note: This matrix is diagonal.

```

      decide  comfort  reason
-----
      0.913  0.749  0.069

```

TI test2

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

```

      decide  comfort  reason
-----
var1  0.717  --  --
var2  0.773  --  --
var3  0.928  --  --
var4  --  0.630  --
var5  --  0.865  --
var6  --  0.876  --
var7  --  --  0.897
var8  --  --  0.841
var9  --  -- -0.348
var10 --  --  0.322

```

BETA

```

      decide  comfort  reason
-----
decide  --  --  --
comfort --  --  --
reason  0.256 -0.095  --

```

GAMMA

```

      vds

```

```

-----
decide  0.295
comfort 0.501
reason  0.902

```

Correlation Matrix of ETA and KSI
decide comfort reason vds

```

-----
decide  1.000
comfort 0.148  1.000
reason  0.508  0.395  1.000
vds     0.295  0.501  0.930  1.000

```

PSI

Note: This matrix is diagonal

```

-----
decide  comfort  reason
-----
0.913   0.749   0.069

```

THETA-EPS

```

-----
var1  var2  var3  var4  var5  var6
-----
var1  0.485
var2  0.234  0.402
var3  --   --   0.138
var4  0.207  0.203  0.221  0.603
var5  --   --   0.038  --   0.251
var6  --   --   --   -0.078  --   0.232
var7  --   --   --   --   --   --
var8  0.085  0.038  --   0.120  --   --
var9  0.033  --   --   --   --   -0.060
var10 --   --   --   -0.094  --   --

```

THETA-EPS

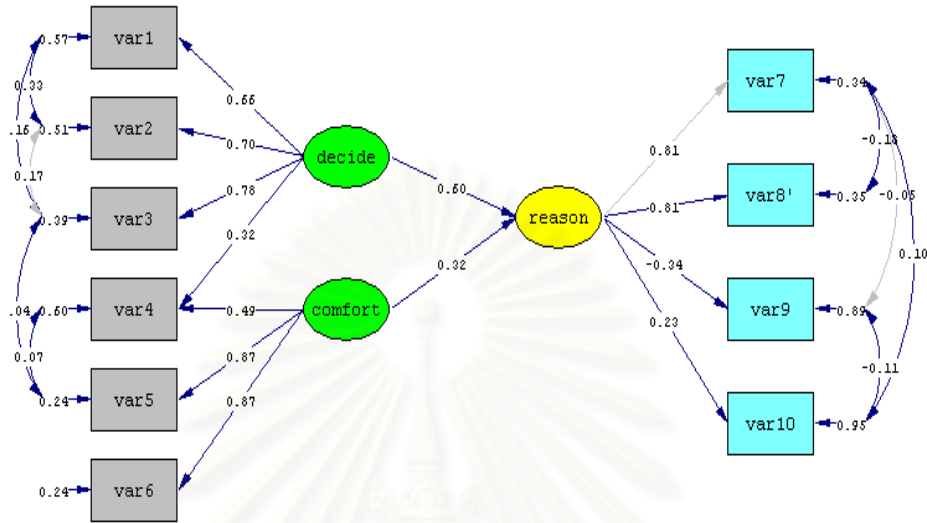
```

-----
var7  var8  var9  var10
-----
var7  0.195
var8  -0.286  0.293
var9  --   --   0.879
var10 --   -0.082  -0.066  0.896

```

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ของโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลที่ 2

Chi-Square=22.31, df=17, P-value=0.17295, RMSEA=0.014

LISREL 8.72S

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

TI test

DA NI=10 NO=1497 MA=CM

LA

'var1' 'var2' 'var3' 'var4' 'var5' 'var6' 'var7' 'var8' 'var9' 'var10'

KM

1.00

0.79 1.00

0.67 0.72 1.00

0.28 0.28 0.32 1.00

0.08 0.09 0.16 0.54 1.00

0.08 0.08 0.12 0.47 0.76 1.00

0.31 0.34 0.40 0.24 0.32 0.33 1.00

0.41 0.39 0.43 0.33 0.27 0.26 0.47 1.00

-0.09 -0.14 -0.16 -0.08 -0.14 -0.19 -0.33 -0.27 1.00

0.09 0.10 0.16 -0.02 0.11 0.08 0.29 0.18 -0.18 1.00

SD

1.09 1.12 1.13 0.86 0.97 0.99 0.95 0.69 0.82 0.74

SE
 7 8 9 10 1 2 3 4 5 6 /
 MO NX=6 NY=4 NK=2 NE=1 GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY
 LE
 reason
 LK
 decide comfort
 FR LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,2) LX(6,2)
 FR GA(1,1) GA(1,2) LY(1,1) LX(1,1) LX(4,2)
 FR TD(1,2) TD(1,3) TE(1,2) TE(1,4) TD(3,5) TD(4,5) TE(3,4) TH(4,4) TH(4,1) TH(1,2) TH(6,3)
 TH(4,3) TH(3,4) TH(1,3)
 ST -0.04 TE(3,1)
 ST 0.22 TD(3,2)
 PD
 OU AD=OFF SL=0 AM PC RS EF FS SS SC ND=3

TI test

Number of Input Variables 10
 Number of Y - Variables 4
 Number of X - Variables 6
 Number of ETA - Variables 1
 Number of KSI - Variables 2
 Number of Observations 1497

TI test

Covariance Matrix						
	var7	var8'	var9	var10	var1	var2
var7	0.902					
var8'	0.308	0.476				
var9	-0.257	-0.153	0.672			
var10	0.204	0.092	-0.109	0.548		
var1	0.321	0.308	-0.080	0.073	1.188	
var2	0.362	0.301	-0.129	0.083	0.964	1.254
var3	0.429	0.335	-0.148	0.134	0.825	0.911
var4	0.196	0.196	-0.056	-0.013	0.262	0.270
var5	0.295	0.181	-0.111	0.079	0.085	0.098
var6	0.310	0.178	-0.154	0.059	0.086	0.089

Covariance Matrix				
	var3	var4	var5	var6
var3	1.277			
var4	0.311	0.740		
var5	0.175	0.450	0.941	
var6	0.134	0.400	0.730	0.980

TI test

Parameter Specifications

LAMBDA-Y	
	reason
var7	0
var8'	1
var9	2

var10 3

LAMBDA-X

decide comfort

	decide	comfort
var1	4	0
var2	5	0
var3	6	0
var4	7	8
var5	0	9
var6	0	10

GAMMA

decide comfort

	decide	comfort
reason	11	12

PHI

decide comfort

	decide	comfort
decide	0	
comfort	13	0

PSI

reason

14

THETA-EPS

var7 var8' var9 var10

	var7	var8'	var9	var10
var7	15			
var8'	16	17		
var9	0	0	18	
var10	19	0	20	21

THETA-DELTA-EPS

var7 var8' var9 var10

	var7	var8'	var9	var10
var1	0	22	23	0
var2	0	0	0	0
var3	0	0	0	27
var4	30	0	31	32
var5	0	0	0	0
var6	0	0	37	0

THETA-DELTA

var1 var2 var3 var4 var5 var6

	var1	var2	var3	var4	var5	var6
var1	24					
var2	25	26				
var3	28	0	29			
var4	0	0	0	33		
var5	0	0	34	35	36	
var6	0	0	0	0	0	38

TI test

Number of Iterations = 14

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y
reason

var7 0.771
var8' 0.558
(0.028)
19.890
var9 -0.277
(0.031)
-8.807
var10 0.167
(0.025)
6.702

LAMBDA-X
decide comfort
----- -----
var1 0.715 --
(0.033)
21.355
var2 0.780 --
(0.029)
26.976
var3 0.885 --
(0.029)
30.352
var4 0.278 0.423
(0.022) (0.024)
12.634 17.319
var5 -- 0.842
(0.028)
29.959
var6 -- 0.863
(0.029)
30.091

GAMMA
decide comfort
----- -----
reason 0.596 0.320
(0.032) (0.027)
18.360 11.776

Covariance Matrix of ETA and KSI

reason decide comfort
----- -----
reason 1.000
decide 0.649 1.000
comfort 0.419 0.165 1.000

PHI

decide comfort

decide	1.000	
comfort	0.165	1.000
	(0.034)	
	4.844	

PSI

reason

0.479
(0.095)
5.034

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

reason

0.521

THETA-EPS

	var7	var8'	var9	var10
var7	0.307			
	(0.057)			
	5.342			
var8'	-0.120	0.166		
	(0.038)	(0.031)		
	-3.158	5.409		
var9	-0.040	--	0.595	
		(0.022)		
		26.472		
var10	0.073	--	-0.065	0.519
	(0.017)		(0.015)	(0.019)
	4.242		-4.367	26.673

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

	var7	var8'	var9	var10
	0.660	0.652	0.114	0.051

THETA-DELTA-EPS

	var7	var8'	var9	var10
var1	--	0.037	0.034	--
		(0.011)	(0.013)	
		3.502	2.664	
var2	--	--	--	--
var3	--	--	0.035	--
			(0.014)	
			2.551	
var4	-0.087	--	0.045	-0.079
	(0.015)		(0.014)	(0.013)
	-5.975		3.172	-6.016
var5	--	--	--	--
var6	--	--	-0.045	--
		(0.013)		
		-3.483		

THETA-DELTA

	var1	var2	var3	var4	var5	var6
var1	0.672 (0.038) 17.501					
var2	0.403 (0.026)	0.646 (0.027) 15.219				
var3	0.190 (0.023)	0.220 (0.029)	0.493 (0.029) 8.404			
var4	--	--	--	0.448 (0.021) 21.351		
var5	--	--	0.045 (0.012)	0.061 (0.021)	0.229 (0.035) 3.806	
var6	--	--	--	--	--	0.233 (0.036) 6.420

Squared Multiple Correlations for X - Variables

var1	var2	var3	var4	var5	var6
0.432	0.485	0.614	0.397	0.756	0.762

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 17

Minimum Fit Function Chi-Square = 22.079 (P = 0.182)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 22.314 (P = 0.173)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 5.314

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 21.721)

Minimum Fit Function Value = 0.0148

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.00355

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0145)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0145

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0292)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.0657

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.0622 ; 0.0767)

ECVI for Saturated Model = 0.0735

ECVI for Independence Model = 5.146

Chi-Square for Independence Model with 45 Degrees of Freedom = 7678.519

Independence AIC = 7698.519

Model AIC = 98.314

Saturated AIC = 110.000

Independence CAIC = 7761.631

Model CAIC = 338.140

Saturated CAIC = 457.117

Normed Fit Index (NFI) = 0.997

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.998

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.377

Comparative Fit Index (CFI) = 0.999

Incremental Fit Index (IFI) = 0.999
 Relative Fit Index (RFI) = 0.992
 Critical N (CN) = 2264.789

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0123
 Standardized RMR = 0.0138
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.997
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.990
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.308

TI test

Factor Scores Regressions

ETA

	var7	var8'	var9	var10	var1	var2
reason	0.562	0.732	-0.014	-0.035	-0.057	0.048

ETA

	var3	var4	var5	var6
reason	0.047	0.127	-0.023	0.018

KSI

	var7	var8'	var9	var10	var1	var2
decide	0.202	0.208	-0.021	-0.018	0.075	0.134
comfort	0.059	0.062	0.035	0.012	-0.003	0.017

KSI

	var3	var4	var5	var6
decide	0.394	0.217	-0.145	-0.013
comfort	-0.055	0.066	0.470	0.486

TI test

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	reason
var7	0.771
var8'	0.558
var9	-0.277
var10	0.167

LAMBDA-X

	decide	comfort
var1	0.715	--
var2	0.780	--
var3	0.885	--
var4	0.278	0.423
var5	--	0.842
var6	--	0.863

GAMMA
 decide comfort

 reason 0.596 0.320

Correlation Matrix of ETA and KSI
 reason decide comfort

 reason 1.000
 decide 0.649 1.000
 comfort 0.419 0.165 1.000

PSI
 reason

 0.479

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)
 decide comfort

 reason 0.596 0.320

TI test
 Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y
 reason

 var7 0.812
 var8' 0.808
 var9 -0.338
 var10 0.226

LAMBDA-X
 decide comfort

 var1 0.657 --
 var2 0.697 --
 var3 0.783 --
 var4 0.322 0.491
 var5 -- 0.869
 var6 -- 0.873

GAMMA
 decide comfort

 reason 0.596 0.320

Correlation Matrix of ETA and KSI
 reason decide comfort

 reason 1.000
 decide 0.649 1.000
 comfort 0.419 0.165 1.000

PSI
 reason

 0.479

THETA-EPS

	var7	var8'	var9	var10
var7	0.340			
var8'	-0.184	0.348		
var9	-0.051	--	0.886	
var10	0.104	--	-0.106	0.949

THETA-DELTA-EPS

	var7	var8'	var9	var10
var1	--	0.050	0.039	--
var2	--	--	--	--
var3	--	--	--	0.042
var4	-0.106	--	0.063	-0.123
var5	--	--	--	--
var6	--	--	-0.055	--

THETA-DELTA

	var1	var2	var3	var4	var5	var6
var1	0.568					
var2	0.331	0.515				
var3	0.155	0.174	0.386			
var4	--	--	--	0.603		
var5	--	--	0.041	0.074	0.244	
var6	--	--	--	--	--	0.238

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	decide	comfort
reason	0.596	0.320

TI test

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on Y

	decide	comfort
var7	0.460	0.247
	(0.025)	(0.021)
	18.360	11.776
var8'	0.332	0.179
	(0.018)	(0.015)
	18.540	11.800
var9	-0.165	-0.089
	(0.020)	(0.012)
	-8.255	-7.244
var10	0.100	0.054
	(0.016)	(0.009)
	6.292	5.851

TI test

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on Y

	decide	comfort
var7	0.460	0.247
var8'	0.332	0.179

var9	-0.165	-0.089
var10	0.100	0.054

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	decide	comfort
--	--------	---------

	-----	-----
var7	0.484	0.260
var8'	0.482	0.259
var9	-0.201	-0.108
var10	0.135	0.072

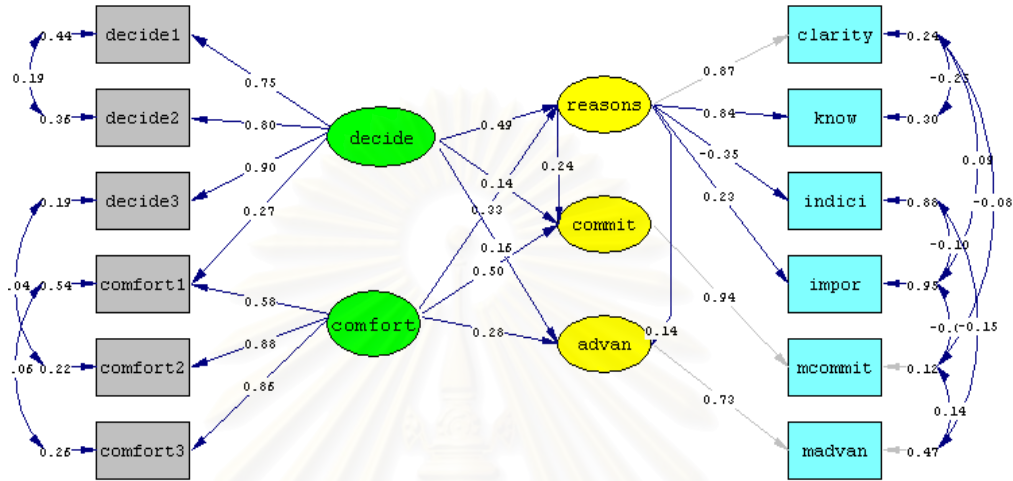

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

รายงานผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลผลของโปรแกรมไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพ

ต่อพัฒนาการทางอาชีพ

Chi-Square=32.65, df=26, P-value=0.17245, RMSEA=0.013

LISREL 8.72S

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by Scientific Software International, Inc. 7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100 Lincolnwood, IL 60712, U.S.A. Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140 Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005 Use of this program is subject to the terms specified in the Universal Copyright Convention. Website: www.ssicentral.com

TI test 3.2

DA NI=12 NO=1497 MA=CM

LA

'decide1' 'decide2' 'decide3' 'comfort1' 'comfort2' 'comfort3' 'clarity' 'know' 'indici' 'impor' 'mcommit' 'madvan'

KM

1.00

0.79 1.00

0.67 0.72 1.00

0.28 0.28 0.32 1.00

0.08 0.09 0.16 0.54 1.00

0.08 0.08 0.12 0.47 0.76 1.00

0.31 0.34 0.40 0.24 0.32 0.33 1.00

0.41 0.39 0.43 0.33 0.27 0.26 0.47 1.00

-0.09 -0.14 -0.16 -0.08 -0.14 -0.19 -0.33 -0.27 1.00

0.09 0.10 0.16 -0.02 0.11 0.08 0.29 0.18 -0.18 1.00

0.24 0.25 0.34 0.57 0.51 0.49 0.35 0.40 -0.16 0.03 1.00

0.15 0.15 0.17 0.28 0.22 0.23 0.23 0.18 -0.23 0.05 0.34 1.00

SD

1.09 1.12 1.13 0.86 0.97 0.99 0.95 0.69 0.82 0.74 0.71 0.65
 SE
 7 8 9 10 11 12 1 2 3 4 5 6 /
 MO NX=6 NY=6 NK=2 NE=3 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY
 LE
 reasons commit advan
 LK
 decide comfort
 FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LY(5,2) LY(6,3) LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1)
 FR LX(4,1) LX(4,2) LX(5,2) LX(6,2) GA(1,1) GA(1,2) GA(2,1) GA(2,2) GA(3,1)
 FR GA(3,2)
 FI TE(5,5) TE(6,6)
 ST 0.06 TE(5,5)
 ST 0.20 TE(6,6)
 FR BE(2,1) BE(3,1)
 FR TH(4,5) TD(2,1) TE(4,1) TE(6,5) TE(6,3) TH(4,6) TH(1,2) TE(2,1) TH(4,4) TE(5,4) TH(4,1)
 TH(6,3)
 FR TE(4,3) TE(5,1) TD(5,3) TH(3,5) TD(6,4) TH(4,3) TH(3,4) TH(1,3)
 PD
 OU PC RS EF FS SS SC MI ND=3 AD=OFF

TI test 3.2

Number of Input Variables 12
 Number of Y - Variables 6
 Number of X - Variables 6
 Number of ETA - Variables 3
 Number of KSI - Variables 2
 Number of Observations 1497

TI test 3.2

Covariance Matrix

	clarity	know	indici	impor	mcommit	madvan
clarity	0.902					
know	0.308	0.476				
indici	-0.257	-0.153	0.672			
impor	0.204	0.092	-0.109	0.548		
mcommit	0.236	0.196	-0.093	0.016	0.504	
madvan	0.142	0.081	-0.123	0.024	0.157	0.423
decide1	0.321	0.308	-0.080	0.073	0.186	0.106
decide2	0.362	0.301	-0.129	0.083	0.199	0.109
decide3	0.429	0.335	-0.148	0.134	0.273	0.125
comfort1	0.196	0.196	-0.056	-0.013	0.348	0.157
comfort2	0.295	0.181	-0.111	0.079	0.351	0.139
comfort3	0.310	0.178	-0.154	0.059	0.344	0.148

Covariance Matrix

	decide1	decide2	decide3	comfort1	comfort2	comfort3
decide1	1.188					
decide2	0.964	1.254				
decide3	0.825	0.911	1.277			
comfort1	0.262	0.270	0.311	0.740		
comfort2	0.085	0.098	0.175	0.450	0.941	
comfort3	0.086	0.089	0.134	0.400	0.730	0.980

TI test 3.2

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	reasons	commit	advan
clarity	0	0	0
know	1	0	0
indici	2	0	0
impor	3	0	0
mcommit	0	0	0
madvan	0	0	0

LAMBDA-X

	decide	comfort
decide1	4	0
decide2	5	0
decide3	6	0
comfort1	7	8
comfort2	0	9
comfort3	0	10

BETA

	reasons	commit	advan
reasons	0	0	0
commit	11	0	0
advan	12	0	0

GAMMA

	decide	comfort
reasons	13	14
commit	15	16
advan	17	18

PHI

	decide	comfort
decide	0	
comfort	19	0

PSI

	reasons	commit	advan
	20	21	22

THETA-EPS

	clarity	know	indici	impor	mcommit	madvan
clarity	23					
know	24	25				
indici	0	0	26			
impor	27	0	28	29		
mcommit	30	0	0	31	0	
madvan	0	0	32	0	33	0

THETA-DELTA-EPS

	clarity	know	indici	impor	mcommit	madvan
decide1	0	34	35	0	0	0
decide2	0	0	0	0	0	0
decide3	0	0	0	39	40	0
comfort1	42	0	43	44	45	46
comfort2	0	0	0	0	0	0
comfort3	0	0	50	0	0	0

THETA-DELTA

	decide1	decide2	decide3	comfort1	comfort2	comfort3
decide1	36					
decide2	37	38				
decide3	0	0	41			
comfort1	0	0	0	47		
comfort2	0	0	48	0	49	
comfort3	0	0	0	51	0	52

TI test 3.2

Number of Iterations = 13

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	reasons	commit	advan
clarity	0.827	--	--
know	0.577	--	--
	(0.028)		
	20.402		
indici	-0.289	--	--
	(0.031)		
	-9.167		
impor	0.167	--	--
	(0.024)		
	6.828		
mcommit	--	0.667	--
madvan	--	--	0.472

LAMBDA-X

	decide	comfort
decide1	0.811	--
	(0.027)	
	29.507	
decide2	0.896	--
	(0.028)	
	32.270	
decide3	1.014	--
	(0.028)	
	36.742	
comfort1	0.233	0.502
	(0.020)	(0.022)
	11.733	23.155
comfort2	--	0.854
		(0.023)
		37.429

comfort3 -- 0.851
 (0.023)
 36.311

BETA

	reasons	commit	advan
reasons	--	--	--
commit	0.238 (0.047) 5.017	--	--
advan	0.136 (0.048) 2.837	--	--

GAMMA

	decide	comfort
reasons	0.490 (0.027) 18.314	0.330 (0.025) 13.366
commit	0.139 (0.038) 3.678	0.501 (0.030) 16.953
advan	0.155 (0.045) 3.490	0.276 (0.041) 6.801

Covariance Matrix of ETA and KSI

	reasons	commit	advan	decide	comfort
reasons	1.000				
commit	0.513	1.000			
advan	0.330	0.292	1.000		
decide	0.537	0.338	0.268	1.000	
comfort	0.400	0.616	0.352	0.143	1.000

PHI

	decide	comfort
decide	1.000	
comfort	0.143 (0.030) 4.786	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	reasons	commit	advan
	0.604 (0.091) 6.622	0.523 (0.027) 19.301	0.816 (0.063) 12.897

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

	reasons	commit	advan
	0.396	0.477	0.184

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

reasons	commit	advan
0.396	0.443	0.173

Reduced Form

decide	comfort
--------	---------

reasons	0.490	0.330
	(0.027)	(0.025)
	18.314	13.366
commit	0.255	0.579
	(0.027)	(0.026)
	9.361	22.646
advan	0.222	0.321
	(0.037)	(0.037)
	5.980	8.634

THETA-EPS

clarity	know	indici	impor	mcommit	madvan
---------	------	--------	-------	---------	--------

clarity	0.219				
	(0.063)				
	3.479				
know	-0.166	0.143			
	(0.040)	(0.030)			
	-4.196	4.738			
indici	--	--	0.589		
			(0.022)		
			26.191		
impor	0.062	--	-0.061	0.519	
	(0.018)		(0.015)	(0.019)	
	3.545		-4.213	26.736	
mcommit	-0.053	--	--	-0.044	0.060
	(0.014)			(0.011)	
	-3.737			-4.210	
madvan	--	--	-0.078	--	0.067
			(0.012)		(0.009)
			-6.461		7.332

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

clarity	know	indici	impor	mcommit	madvan
---------	------	--------	-------	---------	--------

0.757	0.699	0.124	0.051	0.881	0.527
-------	-------	-------	-------	-------	-------

THETA-DELTA-EPS

clarity	know	indici	impor	mcommit	madvan
---------	------	--------	-------	---------	--------

decide1	--	0.039	0.034	--	--
		(0.010)	(0.013)		
		4.005	2.682		
decide2	--	--	--	--	--
decide3	--	--	--	0.038	0.040
			(0.014)	(0.012)	
			2.743	3.370	
comfort1	-0.079	--	0.038	-0.075	0.090
	(0.014)		(0.013)	(0.013)	(0.011)
	-5.613		2.888	-5.864	7.934
				4.104	

```

comfort2  --  --  --  --  --  --
comfort3  --  --  -0.046  --  --  --
          (0.012)
          -3.715

```

THETA-DELTA

```

decide1  decide2  decide3  comfort1  comfort2  comfort3
-----  -----  -----  -----  -----  -----
decide1  0.524
          (0.029)
          18.082
decide2  0.233  0.451
          (0.026) (0.030)
          8.889  14.867
decide3  --  --  0.247
          (0.033)
          7.384
comfort1  --  --  --  0.403
          (0.019)
          21.643
comfort2  --  --  0.046  --  0.209
          (0.012) (0.021)
          3.834  9.797
comfort3  --  --  --  -0.050  --  0.255
          (0.014) (0.022)
          -3.622  11.610

```

Squared Multiple Correlations for X - Variables

```

decide1  decide2  decide3  comfort1  comfort2  comfort3
-----  -----  -----  -----  -----  -----
0.556  0.641  0.806  0.457  0.777  0.739

```

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 26

Minimum Fit Function Chi-Square = 32.258 (P = 0.185)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 32.651 (P = 0.172)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 6.651

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 25.417)

Minimum Fit Function Value = 0.0216

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.00445

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0170)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0131

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0256)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.0913

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.0869 ; 0.104)

ECVI for Saturated Model = 0.104

ECVI for Independence Model = 7.028

Chi-Square for Independence Model with 66 Degrees of Freedom = 10490.550

Independence AIC = 10514.550

Model AIC = 136.651

Saturated AIC = 156.000

Independence CAIC = 10590.285

Model CAIC = 464.835

Saturated CAIC = 648.275

Normed Fit Index (NFI) = 0.997
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.998
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.393
 Comparative Fit Index (CFI) = 0.999
 Incremental Fit Index (IFI) = 0.999
 Relative Fit Index (RFI) = 0.992

Critical N (CN) = 2117.680

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0114
 Standardized RMR = 0.0134
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.996
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.989
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.332

TI test 3.2

Factor Scores Regressions

ETA

	clarity	know	indici	impor	mcommit	advan
reasons	0.655	0.778	-0.013	-0.061	0.076	-0.030
commit	0.134	0.018	0.009	0.070	1.362	-0.204
advan	0.088	0.141	0.150	-0.015	-0.196	1.090

ETA

	decide1	decide2	decide3	comfort1	comfort2	comfort3
reasons	-0.074	0.037	0.003	0.089	-0.043	-0.020
commit	0.031	0.061	-0.090	-0.188	0.105	0.035
advan	-0.015	0.033	0.067	-0.024	0.098	0.115

KSI

	clarity	know	indici	impor	mcommit	advan
decide	0.088	0.073	-0.011	-0.041	-0.055	0.020
comfort	0.062	0.030	0.029	0.033	0.091	0.004

KSI

	decide1	decide2	decide3	comfort1	comfort2	comfort3
decide	0.100	0.194	0.541	0.102	-0.099	0.033
comfort	-0.001	0.010	-0.086	0.184	0.463	0.404

TI test 3.2

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	reasons	commit	advan
clarity	0.827	--	--
know	0.577	--	--
indici	-0.289	--	--
impor	0.167	--	--
mcommit	--	0.667	--
advan	--	--	0.472

LAMBDA-X

	decide	comfort
decide1	0.811	--
decide2	0.896	--
decide3	1.014	--
comfort1	0.233	0.502
comfort2	--	0.854
comfort3	--	0.851

BETA

	reasons	commit	advan
reasons	--	--	--
commit	0.238	--	--
advan	0.136	--	--

GAMMA

	decide	comfort
reasons	0.490	0.330
commit	0.139	0.501
advan	0.155	0.276

Correlation Matrix of ETA and KSI

	reasons	commit	advan	decide	comfort
reasons	1.000				
commit	0.513	1.000			
advan	0.330	0.292	1.000		
decide	0.537	0.338	0.268	1.000	
comfort	0.400	0.616	0.352	0.143	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	reasons	commit	advan
	0.604	0.523	0.816

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	decide	comfort
reasons	0.490	0.330
commit	0.255	0.579
advan	0.222	0.321

TI test 3.2

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	reasons	commit	advan
clarity	0.870	--	--
know	0.836	--	--
indici	-0.352	--	--
impor	0.226	--	--
mcommit	--	0.939	--
madvan	--	--	0.726

LAMBDA-X

	decide	comfort
decide1	0.746	--
decide2	0.800	--
decide3	0.898	--
comfort1	0.270	0.583
comfort2	--	0.881
comfort3	--	0.860

BETA

	reasons	commit	advan
reasons	--	--	--
commit	0.238	--	--
advan	0.136	--	--

GAMMA

	decide	comfort
reasons	0.490	0.330
commit	0.139	0.501
advan	0.155	0.276

Correlation Matrix of ETA and KSI

	reasons	commit	advan	decide	comfort
reasons	1.000				
commit	0.513	1.000			
advan	0.330	0.292	1.000		
decide	0.537	0.338	0.268	1.000	
comfort	0.400	0.616	0.352	0.143	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	reasons	commit	advan
	0.604	0.523	0.816

THETA-EPS

	clarity	know	indici	impor	mcommit	madvan
clarity	0.243					
know	-0.253	0.301				
indici	--	--	0.876			
impor	0.089	--	-0.101	0.949		
mcommit	-0.078	--	--	-0.084	0.119	
madvan	--	--	-0.147	--	0.144	0.473

THETA-DELTA-EPS

	clarity	know	indici	impor	mcommit	madvan
decide1	--	0.052	0.038	--	--	--
decide2	--	--	--	--	--	--
decide3	--	--	--	0.045	0.049	--
comfort1	-0.096	--	0.053	-0.118	0.146	0.082
comfort2	--	--	--	--	--	--
comfort3	--	--	-0.057	--	--	--

THETA-DELTA

	decide1	decide2	decide3	comfort1	comfort2	comfort3
decide1	0.444					
decide2	0.192	0.359				
decide3	--	--	0.194			
comfort1	--	--	--	0.543		
comfort2	--	--	0.042	--	0.223	
comfort3	--	--	--	-0.059	--	0.261

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	decide	comfort
reasons	0.490	0.330
commit	0.255	0.579
advan	0.222	0.321

TI test 3.2

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	decide	comfort
reasons	0.490	0.330
	(0.027)	(0.025)
	18.314	13.366
commit	0.255	0.579
	(0.027)	(0.026)
	9.361	22.646
advan	0.222	0.321
	(0.037)	(0.037)
	5.980	8.634

Indirect Effects of KSI on ETA

	decide	comfort
reasons	--	--
commit	0.117	0.079
	(0.024)	(0.017)
	4.831	4.757
advan	0.067	0.045
	(0.024)	(0.016)
	2.825	2.801

Total Effects of ETA on ETA

	reasons	commit	advan
reasons	--	--	--
commit	0.238	--	--
	(0.047)		
	5.017		
advan	0.136	--	--
	(0.048)		
	2.837		

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.075

Total Effects of ETA on Y

	reasons	commit	advan
clarity	0.827	--	--
know	0.577	--	--
	(0.028)		
	20.402		
indici	-0.289	--	--
	(0.031)		
	-9.167		
impor	0.167	--	--
	(0.024)		
	6.828		
mcommit	0.159	0.667	--
	(0.032)		
	5.017		
madvan	0.064	--	0.472
	(0.023)		
	2.837		

Indirect Effects of ETA on Y

	reasons	commit	advan
clarity	--	--	--
know	--	--	--
indici	--	--	--
impor	--	--	--
mcommit	0.159	--	--
	(0.032)		
	5.017		
madvan	0.064	--	--
	(0.023)		
	2.837		

Total Effects of KSI on Y

	decide	comfort
clarity	0.405	0.273
	(0.022)	(0.020)
	18.314	13.366
know	0.283	0.191
	(0.016)	(0.014)
	17.755	13.275
indici	-0.142	-0.095
	(0.016)	(0.012)
	-8.591	-7.807
impor	0.082	0.055
	(0.013)	(0.009)
	6.377	6.112
mcommit	0.170	0.386
	(0.018)	(0.017)
	9.361	22.646
madvan	0.105	0.151
	(0.018)	(0.018)
	5.980	8.634

TI test 3.2

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

decide comfort

	decide	comfort
reasons	0.490	0.330
commit	0.255	0.579
advan	0.222	0.321

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

decide comfort

reasons	--	--
commit	0.117	0.079
advan	0.067	0.045

Standardized Total Effects of ETA on ETA

reasons commit advan

reasons	--	--	--
commit	0.238	--	--
advan	0.136	--	--

Standardized Total Effects of ETA on Y

reasons commit advan

clarity	0.827	--	--
know	0.577	--	--
indici	-0.289	--	--
impor	0.167	--	--
mcommit	0.159	0.667	--
madvan	0.064	--	0.472

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

reasons commit advan

clarity	0.870	--	--
know	0.836	--	--
indici	-0.352	--	--
impor	0.226	--	--
mcommit	0.223	0.939	--
madvan	0.099	--	0.726

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

reasons commit advan

clarity	--	--	--
know	--	--	--
indici	--	--	--
impor	--	--	--
mcommit	0.159	--	--
madvan	0.064	--	--

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

reasons commit advan

clarity	--	--	--
know	--	--	--
indici	--	--	--

impor	--	--	--
mcommit	0.223	--	--
madvan	0.099	--	--

Standardized Total Effects of KSI on Y

decide comfort

clarity	0.405	0.273
know	0.283	0.191
indici	-0.142	-0.095
impor	0.082	0.055
mcommit	0.170	0.386
madvan	0.105	0.151

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

decide comfort

clarity	0.427	0.287
know	0.410	0.276
indici	-0.173	-0.116
impor	0.111	0.075
mcommit	0.240	0.544
madvan	0.161	0.233

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนิปีทม์ พิชญโยธิน สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี เกียรตินิยมอันดับสอง ในวิชาเอกภาษาอังกฤษ จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2546 ต่อมาในปีการศึกษา 2549 ได้เข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ที่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย